



Chula
Chulalongkorn University



C2F
The Second Century Fund
Chulalongkorn University

IAS - CU
Institute of Asian Studies
Chulalongkorn University

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

โครงการย่อยที่ 1.6 การเพิ่มศักยภาพการจัดการขนส่ง
เพื่อการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดน่านและการเชื่อมต่อกับ สปป.ลาว

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ดวงพิสดรา

รายงานฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย
โครงการ “เสริมสร้างพลังจุฬาฯ ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2” ช่วงที่ 2
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรกฎาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๒
บทที่ ๒ การขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดน่านและการเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว	๓
๒.๑ บทบาทของการขนส่งกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	๓
๒.๒ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และยุทธศาสตร์สำคัญของจังหวัดน่าน	๑๑
๒.๓ สภาพโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งของจังหวัดน่าน	๒๑
๒.๔ สภาพการให้บริการขนส่งของจังหวัดน่าน	๓๑
๒.๕ สภาพการให้บริการขนส่งทางอากาศระหว่างน่านกับจังหวัดอื่น	๕๓/
๒.๖ สภาพการให้บริการขนส่งระหว่างจังหวัดน่านกับ สปป.ลาว	๕๔
๒.๗ สรุป	๖๕
บทที่ ๓ ความท้าทายและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว	๖๓/
๓.๑ รูปแบบการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและการเดินทางสัญจรในจังหวัดน่าน	๖๓/
๓.๒ ผลประกอบการของผู้ให้บริการขนส่งในจังหวัดน่าน	๗๔
๓.๓ ผลการสำรวจประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุง	๘๐
บทที่ ๔ แผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน	๘๓/
๔.๑ การทบทวนแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน	๘๓/
๔.๒ แผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน	๙๒
เอกสารอ้างอิง	๑๐๐

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒-๑ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและมีผลิตภัณฑ์ OTOP จำหน่าย	๑๐
ตารางที่ ๒-๒ จำนวนนิติบุคคลในจังหวัดน่านในปี ๒๕๖๓	๑๕
ตารางที่ ๒-๓ ความหนาแน่นของทางหลวงที่สำคัญในจังหวัดน่าน	๒๕
ตารางที่ ๒-๔ ถนนสายหลักในเทศบาลเมืองน่านและสถานที่สำคัญ	๒๙
ตารางที่ ๒-๕ สถิติการขนส่งทางอากาศของท่าอากาศยานน่านนคร	๕๓/
ตารางที่ ๒-๖ สถิติการใช้บริการเดินรถเส้นทางสาย ๑๕ น่าน-ไชยบุรี-หลวงพระบาง	๖๒
ตารางที่ ๓-๑ สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๑	๖๙
ตารางที่ ๓-๒ ปริมาณผู้ใช้บริการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะประจำเส้นทางจังหวัดน่าน	๓/๑
ตารางที่ ๓-๓ ความสามารถของบริการขนส่งสาธารณะประจำเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	๓/๔
ตารางที่ ๓-๔ ผลประกอบการของผู้ให้บริการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านในปี ๒๕๖๒	๓/๘
ตารางที่ ๔-๑ กลยุทธ์และแผนงาน/โครงการตามแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของ จังหวัดน่าน	๙๕

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๒-๑ ถนนลอยฟ้าสันติสุข-บ่อเกลือ จังหวัดน่าน	๕
ภาพที่ ๒-๒ ล่องแก่งน้ำว้า จังหวัดน่าน	๖
ภาพที่ ๒-๓ ประเพณีแข่งเรือพระราชทานฯ จังหวัดน่าน จัดขึ้น บริเวณใต้สะพานพัฒนาภาคเหนือ	๓/
ภาพที่ ๒-๔ ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวโดยจักรยานที่จัดทำโดย อพท. ร่วมกับชุมชน	๙
ภาพที่ ๒-๕ หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี บ้านหนองบัว อำเภอท่าวังผา	๑๐
ภาพที่ ๒-๖ หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านบ่อหลวง ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ	๑๑
ภาพที่ ๒-๗ หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านฟ้าเหนือ ตำบลบ้านฟ้า อำเภอบ้านหลวง	๑๑
ภาพที่ ๒-๘ แผนที่แสดงอำเภอต่างๆ ในจังหวัดน่าน	๑๒
ภาพที่ ๒-๙ ประชากรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดน่าน	๑๓
ภาพที่ ๒-๑๐ จุดตรวจบ้านสะเก็น ตำบลยอด อำเภอสองแคว (เขตติดต่อกับอำเภอปาง จังหวัดพะเยา)	๑๔
ภาพที่ ๒-๑๑ เส้นทางที่เป็นย่านการค้าตลาดดั้งเดิมในเทศบาลเมืองน่านส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในตำบล ในเวียง และผ่านถนนสายสำคัญในเมือง ได้แก่ ถนนผากอง ถนนสุมนเทวราช ถนน ข้าหลวง และถนนยันตรกิจโกศล	๑๓/
ภาพที่ ๒-๑๒ ตลาดตั้งจิตนุสรณ์ ๑ (ตลาดเช้า) ตั้งอยู่บนถนนข้าหลวง	๑๓/
ภาพที่ ๒-๑๓ ตลาดสดเทศบาลท่าวังผา เป็นตลาดขนาดเล็ก และอยู่ในพื้นที่ติดกับสถานีขนส่ง ผู้โดยสารท่าวังผา	๑๔
ภาพที่ ๒-๑๔ กาดช่วงเมืองน่านในช่วงวันสุดสัปดาห์	๑๙
ภาพที่ ๒-๑๕ กาดวัฒนธรรมช่วงเมืองสา	๒๐
ภาพที่ ๒-๑๖ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน บริหารโดยเทศบาลเมืองน่าน	๒๑
ภาพที่ ๒-๑๗ สถานีขนส่งเวียงสา บริหารโดยเทศบาลตำบลเวียงสา	๒๒
ภาพที่ ๒-๑๘ จุดจอดรถท่าวังผา บริหารโดยเทศบาลตำบลท่าวังผา	๒๒
ภาพที่ ๒-๑๙ ท่าอากาศยานน่านนคร	๒๔
ภาพที่ ๒-๒๐ ทางหลวงสาย ๑๐๑ หรือทางหลวงอาเซียน AH๑๓	๒๕
ภาพที่ ๒-๒๑ ทางหลวง ๑๐๒๖ ช่วงอำเภอเวียงสา มีการก่อสร้างเป็น ๔ ช่องจราจรแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๖๓	๒๖
ภาพที่ ๒-๒๒ ทางหลวง ๑๑๔๘ เป็นเส้นทางที่มีความสวยงาม แต่มีความสูงชันต้องใช้ความ ระมัดระวังในการขับขี่	๒๓/
ภาพที่ ๒-๒๓ ทางหลวง ๑๖๖๘ เป็นถนนสายแรกของที่ท่าสิกันลื่นเพื่อสร้างความปลอดภัยในการขับขี่	๒๔
ภาพที่ ๒-๒๔ ถนนลอยฟ้ากั้วม่วง หรือถนนที่มองคล้ายเลขสาม	๒๔

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๒-๒๕ สภาพโครงข่ายถนนในเทศบาลเมืองน่าน	๓๐
ภาพที่ ๒-๒๖ ทางหลวง ๑๐๑ หรือ AH๑๓ เป็นเส้นทางอนุมัติให้เดินรถขนส่งผู้โดยสารและสินค้าระหว่างประเทศได้	๓๑
ภาพที่ ๒-๒๗ รถโดยสารแท็กซี่รับจ้างในจังหวัดน่านดำเนินการโดยศรีเมืองน่านกรุ๊ป	๓๒
ภาพที่ ๒-๒๘ รถประจำทางสาย ๔๗ (กรุงเทพฯ – ทุ่งช้าง)	๓๓
ภาพที่ ๒-๒๙ รถประจำทางสาย ๙๖ (กรุงเทพฯ – น่าน)	๓๔
ภาพที่ ๒-๓๐ รถประจำทางสาย ๙๑๐ (กรุงเทพฯ – น่าน (ข))	๓๕
ภาพที่ ๒-๓๑ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๑๑๓	๓๖
ภาพที่ ๒-๓๒ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๑๔๓	๓๗
ภาพที่ ๒-๓๓ เส้นทางเดินรถสาย ๑๖๙	๓๘
ภาพที่ ๒-๓๔ รถประจำทางสาย ๑๖๙ เชียงใหม่-น่าน-ทุ่งช้าง	๓๘
ภาพที่ ๒-๓๕ เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๑๙๗	๓๙
ภาพที่ ๒-๓๖ เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๕๘๓	๔๐
ภาพที่ ๒-๓๗ รถประจำทางสาย ๕๘๓ อุบลราชธานี – แพร่ – น่าน	๔๐
ภาพที่ ๒-๓๘ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๖๑๑	๔๑
ภาพที่ ๒-๓๙ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๖๑๓	๔๒
ภาพที่ ๒-๔๐ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๖๖๐	๔๓
ภาพที่ ๒-๔๑ เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๖๙๔	๔๔
ภาพที่ ๒-๔๒ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๑	๔๕
ภาพที่ ๒-๔๓ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๒	๔๖
ภาพที่ ๒-๔๔ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๓	๔๗
ภาพที่ ๒-๔๕ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๔	๔๘
ภาพที่ ๒-๔๖ เส้นทางเดินรถสาย ๑๑๙๑	๔๙
ภาพที่ ๒-๔๗ เส้นทางเดินรถสาย ๒๑๕๒	๕๐
ภาพที่ ๒-๔๘ เส้นทางเดินรถสาย ๒๑๘๗	๕๐
ภาพที่ ๒-๔๙ เส้นทางเดินรถสาย ๒๒๒๕	๕๑
ภาพที่ ๒-๕๐ เส้นทางเดินรถสาย ๒๒๒๖	๕๒
ภาพที่ ๒-๕๑ เส้นทางเดินรถสาย ๒๓๓๕	๕๒

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๒-๕๒ เส้นทางเดินรถสาย ๒๓๓/๐	๕๓
ภาพที่ ๒-๕๓ เส้นทางเดินรถสาย ๒๔๙๒	๕๔
ภาพที่ ๒-๕๔ เส้นทางเดินรถสาย ๒๔๙๔	๕๕
ภาพที่ ๒-๕๕ เส้นทางเดินรถสาย ๒๔๙๖	๕๕
ภาพที่ ๒-๕๖ บริการรถรางนำเที่ยวในเทศบาลเมืองน่าน	๕๖
ภาพที่ ๒-๕๗ คิวรถแท็กซี่รับจ้างจอดรอให้บริการแก่ผู้โดยสารเมื่อมีเที่ยวบินลง ณ ท่าอากาศยานน่านนคร	๕๘
ภาพที่ ๒-๕๘ ด้านพรมแดนห้วยโก๋น ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวรทางบกแห่งเดียวของจังหวัดน่าน	๕๙
ภาพที่ ๒-๕๙ จำนวนผู้เดินทางเข้าออกประเทศไทยผ่านช่องทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น จ.น่าน	๖๐
ภาพที่ ๒-๖๐ จำนวนยานพาหนะเข้าออกประเทศไทยผ่านช่องทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น จ.น่าน	๖๐
ภาพที่ ๒-๖๑ รถโดยสารประจำทางสาย ๑๕ ระหว่างน่าน-หลวงพระบาง	๖๑
ภาพที่ ๒-๖๒ สถานีขนส่งผู้โดยสารหลวงพระบาง สปป.ลาว	๖๑
ภาพที่ ๒-๖๓ รถประจำทางสาย ๑๕ เคยประสบอุบัติเหตุชนกับรถบรรทุกน้ำมันใน สปป.ลาว ในปี ๒๕๖๑	๖๓
ภาพที่ ๒-๖๔ เส้นทางถนนสายใหม่ภายใน สปป.ลาว มีสภาพดีและช่วยย่นระยะเวลา (ต้องมีส่วนนำรถขึ้นแพขนานยนต์เพื่อข้ามแม่น้ำโขงระหว่างเมืองจองเพชรกับเมืองหลวงพระบาง) ที่รถยนต์ส่วนบุคคลสามารถเดินทางได้ แต่ยังไม่อนุญาตให้รถขนส่งผู้โดยสารประจำทางใช้เดินทางได้เนื่องจากยังไม่อยู่ในความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ	๖๔
ภาพที่ ๒-๖๕ ท่าเรือปากห้วยแคน แขวงไชยบุรี ที่ เป็นจุดลงเรือล่องตามแม่น้ำโขงไปเมืองหลวงพระบาง	๖๕
ภาพที่ ๓-๑ สภาพเส้นทางไปบ้านน้ำรี ต.ขุนตาล อ.เฉลิมพระเกียรติ (ภูผาศักดิ์)	๓๖
ภาพที่ ๓-๒ ปริมาณผู้เดินทางข้ามแดนด่านพรมแดนห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน	๓๗
ภาพที่ ๓-๓ รถยนต์ส่วนบุคคลของผู้เดินทางข้ามแดน และรถบริการทัศนอาจร	๓๘
ภาพที่ ๓-๔ รถคอกหมูสุโขทัย	๔๒
ภาพที่ ๓-๕ รถสองแถวติดแอร์พิษณุโลก	๔๒
ภาพที่ ๓-๖ รถสองแถวไม้ระนอง	๔๒
ภาพที่ ๓-๗ รถสองแถวไม้ภูเก็ต	๔๓
ภาพที่ ๓-๘ รถไฟถ่วงถ่วงเกิด พร้อมติด GPS	๔๓

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๓-๙ รถโดยสารประจำทางของน่านในอดีตที่มีความสวยงาม	๘๓
ภาพที่ ๓-๑๐ สภาพถนนในอำเภอรอบนอก อ.เฉลิมพระเกียรติ อ.บ่อเกลือ อ.สันติสุข	๘๕
ภาพที่ ๓-๑๑ สภาพถนนในพื้นที่สูงชันในจังหวัดน่าน	๘๖
ภาพที่ ๔-๑ กรอบแนวคิดการจัดทำแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน	๙๓

๑.๑ หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในสาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งครอบคลุมการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างกันทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การส่งเสริมการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศร่วมกัน และการยอมรับมาตรฐานการเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะกรณีบางประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขึ้นกับสาขาบริการท่องเที่ยวมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของ GDP ทั้งหมด นอกจากนี้ สาขาบริการท่องเที่ยวยังมีความเชื่อมโยงต่อเศรษฐกิจสาขาอื่น เช่น บริการขนส่งและเดินทาง บริการบันเทิง บริการทางการเงินและประกันภัย และบริการค้าปลีกและการจำหน่ายซื้อขายสินค้า นอกจากนี้ ในส่วนของประเทศไทย สาขาบริการท่องเที่ยวยังเป็นสาขาเศรษฐกิจที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญในการพัฒนามาโดยตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา อีกทั้งในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) กำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.๒๕๗๙ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน”

ระบบการขนส่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการอำนวยความสะดวกและสามารถสร้างข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการเดินทางท่องเที่ยวสามารถใช้บริการได้ทั้งการขนส่งทางถนน การขนส่งทางราง การขนส่งทางน้ำและทะเล การขนส่งทางอากาศ รวมถึงใช้การขนส่งที่มีการผสมผสานระหว่างรูปแบบการขนส่งต่างๆ อาทิ การเดินทางจากรถต่อเรือ การเดินทางจากรถไฟต่อรถ เป็นต้น โดยในภาพรวมของประชาคมอาเซียน พบว่า การขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในหลายประเทศยังขาดการจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งเพื่อรองรับการท่องเที่ยว การขาดการพัฒนากระบวนการขนส่งในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพและมาตรฐานระบบขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ขาดการจัดระบบการขนส่งสาธารณะเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว และขาดการพัฒนาบุคลากรด้านการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว

ในส่วนของประเทศไทย รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวไว้ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยครอบคลุมการพัฒนากระบวนการคมนาคมขนส่งในเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยุกระดับระบบขนส่งสาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการเดินทางอื่นๆ พัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับนักท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทางและจำนวนเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยง



ระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง การปรับปรุงระบบการอำนวยความสะดวกการตรวจคนเข้าเมืองและการอำนวยความสะดวกการเดินทางผ่านแดน และการจัดทำบัตรโดยสารเดี่ยวที่ใช้ได้กับทุกช่องทางการเดินทาง เป็นต้น

จากการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว ความสำเร็จของระบบขนส่งจะส่งผลกระทบต่อความสะดวก ความรวดเร็ว ความประหยัด และความปลอดภัยในการเดินทางเชื่อมโยงระหว่างจุดต้นทางและจุดปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยว การจัดทำชุดโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย จึงควรมีการจัดทำโครงการวิจัยย่อย เรื่องการเพิ่มศักยภาพการจัดการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดน่านและการเชื่อมต่อกับสปป.ลาว

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสภาพการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ พื้นที่จังหวัดน่านเพื่อใช้รองรับการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด และการเชื่อมโยงผ่านด่านพรมแดนไปยัง สปป.ลาว
- ๒ ประเมินโอกาส ปัญหาอุปสรรค และความพร้อมของระบบการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย
- ๓ เสนอแนะแผนงานและโครงการเพื่อยกระดับระบบการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมายฯ ดังกล่าว โดยผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนและนักวิชาการ

๑.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑ มีข้อมูลสภาพการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมายในจังหวัดน่านและการเชื่อมโยงผ่านด่านพรมแดนไปยัง สปป.ลาว
- ๒ มีแผนงานและโครงการเพื่อยกระดับระบบการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมายฯ



การขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวภายใน พื้นที่จังหวัดน่านและการเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว

ในบทที่ ๒ นำเสนอบทบาทของการขนส่งกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการทำความเข้าใจกับสภาพเศรษฐกิจ การเดินทางขนส่ง และการให้บริการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดน่าน และการเชื่อมโยงผ่านด่านพรมแดนทางบกของจังหวัดน่านไปยัง สปป.ลาว ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการประเมินโอกาส ปัญหาอุปสรรค และความพร้อมของระบบการให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมายต่อไป

๒.๑ บทบาทของการขนส่งกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) จัดเป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวยุคใหม่ที่ยกระดับขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) โดยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ใช้ทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์ (Creative Resources) มีการพัฒนาการทำงานแบบเครือข่ายวิสาหกิจอย่างสร้างสรรค์ (Creative Cluster) และมีการส่งมอบประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (Creative Experiences) โดยนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวัฒนธรรมการท่องเที่ยวระหว่างกัน และการทำงานร่วมกัน เช่น การเรียนรู้ การลิ้มลองรสชาติอาหาร การมองภาพถ่าย ภาพเขียน หรือภาพธรรมชาติ เป็นต้น เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน (Co Creation Tourist Product) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะพำนักหรือใช้เวลาสักพักหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมการใช้ชีวิตที่แท้จริง (Authenticity) ของชุมชนท้องถิ่น^๑

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวทางเลือก (Tourism Alternative) ที่เป็นตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่ไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงปริมาณที่ต้องการความแตกต่างที่รองรับความต้องการท่องเที่ยวของแต่ละคน (Individualism) ซึ่งแตกต่างจากการท่องเที่ยวมวลชน (Mass Tourism) เช่น เมืองเวนิส (อิตาลี) พัทยา และภูเก็ต เป็นต้น ที่มุ่งรองรับการท่องเที่ยวของหมู่คนจำนวนมากที่มุ่งหวังผลกำไรเชิงพาณิชย์ เน้นการขายผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวจำนวนมาก และกำหนดเป้าหมายตัวเลขผู้เข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก และท้ายสุดได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหามลพิษ ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาโจรกรรมทรัพย์สินนักท่องเที่ยว ปัญหาผู้ประกอบการท่องเที่ยวและที่

¹ อ้างอิงจาก <https://www.igi-global.com/dictionary/entertainment-and-food-tourism-in-the-backdrop-of-late-modernity-and-a-reflection-on-turkey/39287>



ทรัพยากรใหญ่ของท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการพื้นที่การท่องเที่ยว และความสูญเสียความเป็นดั้งเดิมของอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

ขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เสนอโดยศาสตราจารย์ Greg Richards ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์² ประกอบด้วย (๑) การบ่งชี้ทรัพยากรเชิงสร้างสรรค์ (Identifying Creative Resources) (๒) การหาผู้ปรับเปลี่ยนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (Creative Switchers) ซึ่งเป็นบุคคล/กลุ่มบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับโลก (๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อเชื่อมโยงกับบุคคลผู้มีความคิดสร้างสรรค์ในอื่นๆ และ (๔) การสร้างกิจกรรมและบริบทที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างบุคคลผู้มีความคิดสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว

ในทางทฤษฎี เมืองหรือชุมชนที่จะมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้³ (๑) มีความสามารถในการรองรับอุปสงค์ใหม่ที่มากเพียงพอ (Adequacy to New Demand) โดยจะต้องมีขีดความสามารถมากเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (๒) มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวภายในชุมชน (Diversification of Offers) ทั้งทรัพยากรที่จับต้องได้ เช่น ธรรมชาติ ภูเขา หาดทราย สภาพภูมิอากาศ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน ฯลฯ และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ เช่น วัฒนธรรม วิถีชีวิตคนท้องถิ่น เป็นต้น (๓) มีการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ที่เน้นการเพิ่มมูลค่าของการท่องเที่ยวและไม่เน้นรองรับนักท่องเที่ยวคราวละมากๆ (๔) ไม่พึ่งพาการท่องเที่ยวตามฤดูกาล เพื่อให้สามารถกระจายกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี (๕) ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจและมีความเป็นมืออาชีพ โดยชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี และมีความเป็นมืออาชีพในการทำงาน (๖) มีความพร้อมในการสร้างความร่วมมือกับนักท่องเที่ยว (Co Creation) เพื่อร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ (๗) มีธรรมาภิบาลในการทำงาน

จังหวัดน่านมีแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภทที่มีความโดดเด่นโดยจำแนกเป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ชุมชนและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวิถีพุทธ การท่องเที่ยวด้านกีฬาและนันทนาการ และมีประเพณีสำคัญ ดังนี้

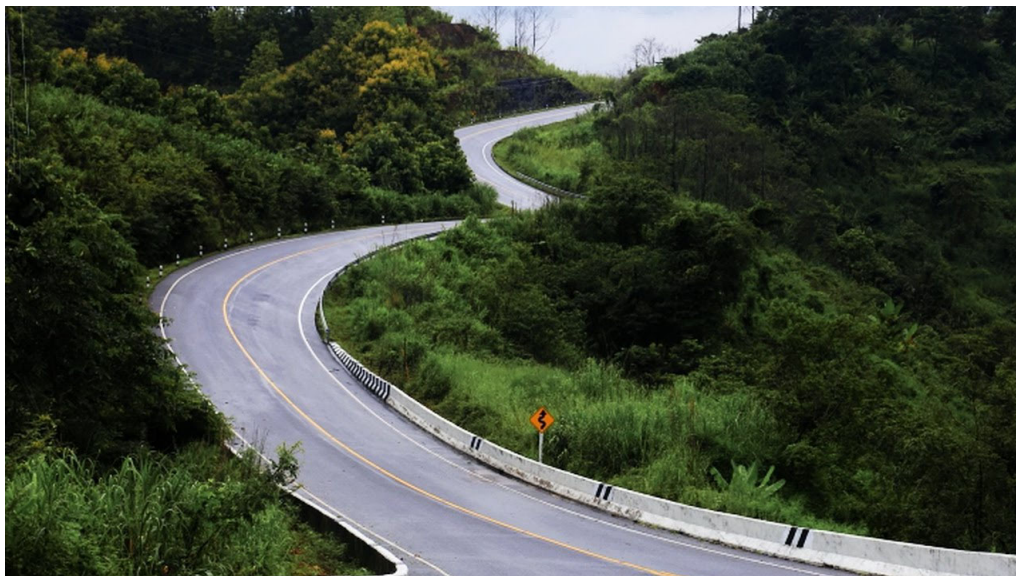
- แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นของจังหวัดน่าน ได้แก่ (๑) บ่อเกลือสินเธาว์ (๒) ตลาดชายแดนห้วยโก๋น (๓) น้ำพุร้อน บ่อน้ำทิพย์ (๔) ชุมชนบ้านบ่อสวก (๕) ชุมชนบ้านห้วยพ่าน (๖) หมู่บ้านประมงปากนาย (๗) ชุมชนบ้านสันเจริญ (๘) ชุมชนบ้านหล่ายทุ่ง (๙) ชุมชนไทลื้อที่ตำบลร่องแง อำเภอบัว บ้านศิลาเพชร บ้านดอนมูล บ้านนาอุดม อำเภอเชียงกลาง (๑๐) ชุมชนบ้านดอนชัย อำเภอทุ่งช้าง (๑๑) ชุมชนชาวม้งที่บ้านมณีพฤกษ์ บ้านถ้ำเวียงแก้ว บ้านขุนสถาน บ้านปากาง และบ้านสองแคว (๑๒) ชุมชนชาวยุโรปที่บ้านปากาง บ้านน้ำมาก อำเภอเวียงสา บ้านน้ำยาว (๑๓) ชุมชนชาวดองเหลืองบ้านห้วยหยวก (๑๔) ชุมชนวิถีไทพวนที่บ้านฝายมูล อำเภอท่าวังผา บ้านหมื่นพวน อำเภอเวียงสา ชุมชนตำบลในเวียง (๑๕) ชุมชนชีวิตวิถี

² อ้างอิงจาก <http://www.creativetourismnetwork.org/interview-with-professor-greg-richards-co-inventor-of-the-creative-tourism-concept/>

³ อ้างอิงจาก <http://www.creativetourismnetwork.org/about/>



บ้านน้ำเกี๋ยม (๑๖) ป่าชุมชนบ้านดงผาปูน (๑๗) ถนนลอยฟ้าสันติสุข-บ่อเกลือ (๑๘) สะพานน้ำเต้า (๑๙) กลุ่มผ้าทอบ้านดอนชัย บ้านชาวหลวง บ้านป่าอ้อย ตำบลศิลาแลง (๒๐) กลุ่มผ้าเขียนเทียน และเครื่องเงิน ตำบลป่ากลาง อำเภอบัว (๒๑) ชุมชนมหาโกชน์ การจัดการเรื่องขยะ และการแกะสลักพระไม้ และ (๒๒) ชุมชนบ้านไผ่เหลือง การจัดการด้านเกษตรปลอดภัย



ภาพที่ ๒-๑ ถนนลอยฟ้าสันติสุข-บ่อเกลือ จังหวัดน่าน

- แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่มีความโดดเด่นของจังหวัดน่าน ได้แก่ (๑) อนุสรณ์วีรกรรมทุ่งช้าง (๒) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน (๓) พิพิธภัณฑวัดพระเกิด (๔) ตึกรังสีเกษม (๕) หออัตลักษณ์นครน่าน (๖) หอศิลป์ริมถนน (๗) กำแพงเมืองเก่าและคูเมือง (๘) คุ่มเจ้าราชบุตร (๙) คุ่มเจ้าเทพมาลา (๑๐) โสภโณปถัมภ์ (๑๑) คุ่มเจ้าเมฆวดี (๑๒) ศาลเจ้าหลวงภูคาศิลาเพชร (๑๓) เตาเผาโบราณบ้านบ่อสวก (๑๔) ภาพเขียนสีอำเภอมะจิม (๑๕) พิพิธภัณฑเวียงสา (๑๖) เมืองวรรณคร (อำเภอบัว) (๑๗) ภูผาศักดิ์ (๑๘) แหล่งขวานหิน (นาข้าว) และ (๑๙) อนุสาวรีย์ ๑๗ ทหารกล้า อำเภอนนทบุรีพระเกียรติ เมืองย่าง ตำบลบ้านเลี้ยว
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความโดดเด่นของจังหวัดน่าน ได้แก่ (๑) ดอยยาว ดอยตั่ว (๒) เสาหินน่านน้อย (๓) อุทยานแห่งชาติขุนสถาน (๔) อุทยานแห่งชาติศรีน่าน (๕) อุทยานแห่งชาติภูคา (๖) อุทยานแห่งชาติขุนน่าน (๗) อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน (๘) อุทยานแห่งชาติแม่จิม (๙) อุทยานแห่งชาตินันทบุรี (๑๐) วังศิลาแดง (๑๑) น้ำตกศิลาเพชร (๑๒) ดอยพญาเสือโคร่ง (๑๓) ถ้ำผาตูบ (๑๔) น้ำตกตาดม่าน และ (๑๕) น้ำตกสะปัน
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวิถีพุทธที่มีความโดดเด่นของจังหวัดน่าน ได้แก่ (๑) วัดพระธาตุแช่แห้ง พระอารามหลวง (๒) วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร (๓) วัดภูมินทร์ (๔) วัดสวนตาล (๕) วัดมิ่งเมือง (๖) วัดศรีพันต้น (๗) วัดหนองบัว (๘) วัดบุญยืน (๙) วัดภูเก็ (๑๐) วัดพระธาตุเขาน้อย (๑๑) วัดหนองแดง (๑๒) วัดโป่งคำ (สันติสุข) (๑๓) วัดดอนมูล (๑๔) วัดศรีมงคล (วัดกั)



(๑๕) วัดถ้ำเซตวัน (๑๖) วัดพระธาตุจอมพริก (๑๗) วัดบ่อหลวง (๑๘) พระแก้วมรกต อำเภอบ้านหลวง (๑๙) พระธาตุจอมทอง

- แหล่งท่องเที่ยวด้านกีฬาและนันทนาการที่มีความโดดเด่นของจังหวัดน่าน ได้แก่ (๑) ล่องแก่งน้ำว้า (๒) กิจกรรมตุนกหนองน้ำครก และ (๓) ประเพณีแข่งเรือพญานาคน่าน



ภาพที่ ๒-๒ ล่องแก่งน้ำว้า จังหวัดน่าน

- ประเพณีสำคัญของจังหวัดน่าน ได้แก่ (๑) งานแข่งเรือประเพณีฉลองงานช้างดำจังหวัดน่าน จัดขึ้นราวกลางเดือนตุลาคมหรือต้นเดือนพฤศจิกายนของทุกปีภายหลังจากงานสมโภชช้างดำอันเป็นสมบัติล้ำค่าคู่บ้านคูเมือง (๒) งานเทศกาลส้มสีทองและงานกาชาดจังหวัดน่าน จัดขึ้นราวกลางเดือนธันวาคมของทุกปี ณ สนามกีฬาจังหวัดน่าน (๓) งานนมัสการพระธาตุเบ็งสกัด จัดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ (๔) งานประเพณีกินดอกคำดอกแดงและโน้มกึ่งฟ้า ของชนเผ่าขมุ ซึ่งสืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษซึ่งมีขึ้นในเดือน ๔ ของทุกปี (ประมาณเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์) ที่อยู่ในตำบลชนแดน อำเภอสองแคว และจะมีขึ้นที่บ้านห้วยแกลบ บ้านน้ำปาน บ้านน้ำหลู บ้านห้วยมอย และบ้านใหม่ชัยแดน (๕) ประเพณีหกเบ็งไหว้สาพระมหาธาตุแช่แห้ง จัดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ มีการแห่ผ้าทิพย์ห่มพระธาตุ และมีพุทธศาสนิกชนและนักท่องเที่ยวมาทำบุญอย่างเนืองแน่น โดยเฉพาะคนที่เกิดปีเถาะ (๖) งานประเพณีสงฆ์น้ำพระเจ้าทองทิพย์ จัดขึ้นที่วัดสวนตาลในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ๑๒-๑๔ เมษายนของทุกปี (๗) งานประเพณีนมัสการพระธาตุเขาน้อย จัดขึ้นในวันขึ้น ๑๔ ค่ำและขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ ซึ่งตรงกับวันวิสาขบูชา (๘) งานตานก้วยสลาก และมีการแข่งเรือในแม่น้ำน่าน (๙) งานประเพณีแข่งเรือชิงถ้วยพระราชทานฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เป็นการจัดการแข่งขันเรือขุดที่ใช้ไม้ซุงขนาดใหญ่บริเวณเชิงสะพานพัฒนาภาคเหนือ (หน้าร้านภูฟ้า) (๑๐) งานประเพณีล่องเรือไฟอำเภอนาน้อย หรือ “ไหลเรือไฟ” จัดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ หรืองานยี่เป็งหรืองานลอยกระทง และ (๑๑) งานประเพณีปีใหม่ม้ง



จัดขึ้นเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตในรอบปีเรียบร้อยแล้วเพื่อฉลองความสำเร็จในการเพาะปลูก และทำพิธีบูชาผีฟ้า ผีป่า และผีบ้าน แต่ละหมู่บ้านทำการฉลองกันตามวันเวลาที่สะดวกของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม



ภาพที่ ๒-๓ ประเพณีแข่งเรือพระราชทานฯ จังหวัดน่าน จัดขึ้นบริเวณใต้สะพานพัฒนาภาคเหนือ

นอกจากการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ในภาพรวมของจังหวัดน่านแล้ว องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) โดยสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๖ ดำเนินการขับเคลื่อนเมืองน่านเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ภายใต้วิสัยทัศน์ “น่าน เมืองเก่าที่มีชีวิต” ครอบคลุมพื้นที่ ๕ ตำบล ประกอบด้วยตำบลในเวียง ตำบลคูได๋ ตำบลนาซาว และตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน และตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอเมืองภูเพียง จังหวัดน่าน เนื้อที่ ๑๓๙.๓๗ ตารางกิโลเมตร และได้ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่างๆ อาทิ

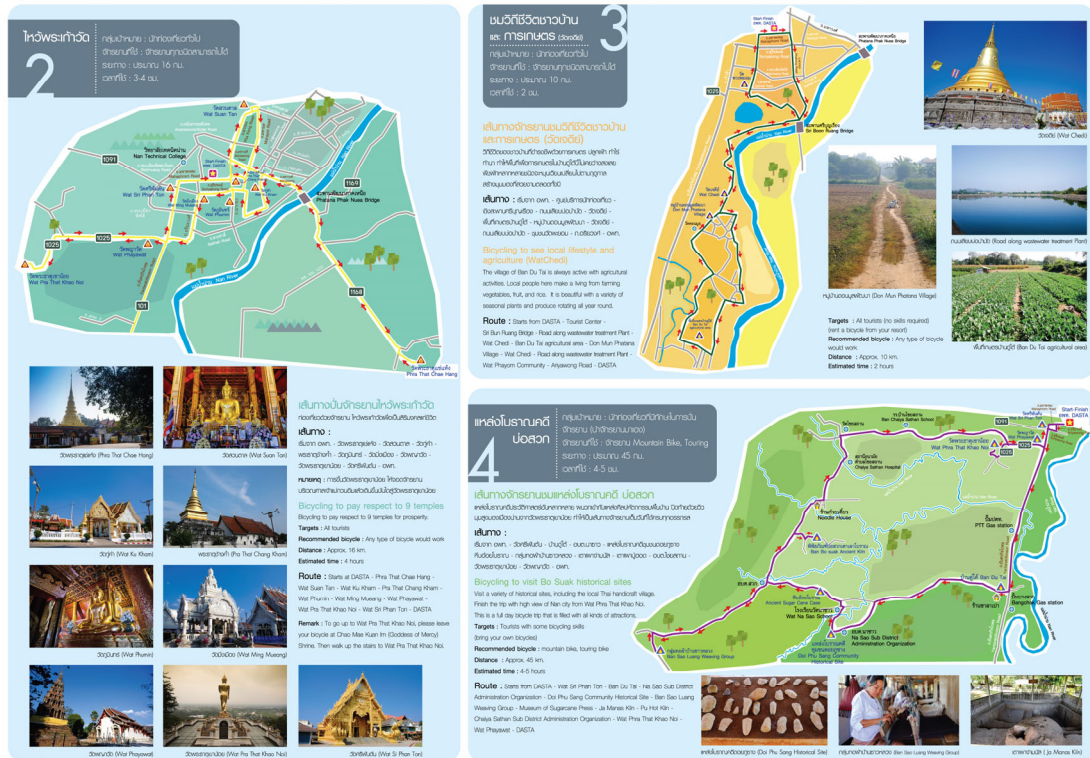
- **เส้นทางชมพระปฏิมา** ที่ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและไหว้พระในวัดต่างๆ เขตเมืองเก่าน่านในอำเภอเมือง เช่น วัดภูมินทร์ วัดพระธาตุช้างค้ำ วัดพระธาตุเขาน้อย วัดอภัย วัดศรีพันต้น วัดสวนตาล วัดหัวข่วง วัดหัวเวียงใต้ วัดพญาภู วัดพญาวัด เป็นต้น อำเภอภูเวียง เช่น วัดพระธาตุแช่แห้ง วัดบุปผาราม วัดท่าล้อ และอำเภอเวียงสา เช่น วัดบุญยืน
- **๙ สถานที่ที่ต้องเยี่ยมชม (๙ Places to Visit)** ได้แก่ (๑) พระอาทิตย์ตกดินที่พระธาตุเขาน้อย (๒) ภาพปู่ม่าน-ย่าม่าน ณ วัดภูมินทร์ (๓) รูปปั้นลิงค์คายนาง ณ วัดพระธาตุแช่แห้ง (๔) พระประธานที่วัดพระธาตุช้างค้ำซึ่งพระพักตร์จะเปลี่ยนทุกช่วงเวลา (๕) พระเจ้าทองทิพย์ ทองสำริดที่สวยงามที่สุด ณ วัดสวนตาล (๖) วัดน้อย ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นวัดที่เล็ก



ที่สุดในโลก (๗) งาช้างดำ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดน่าน (๘) อารยธรรมแหล่งขวานหินที่ใหญ่ที่สุดในโลกในอำเภอเมืองน่าน และ (๙) บานประตูแกะสลักไม้ ณ วัดพญาวัต

- **๙ สิ่งที่ต้องรับประทาน (๙ Things to Eat)** ได้แก่ (๑) ข้าวโตก (๒) ไก่ทอดมะเขว่น (๓) ปลาแม่น้ำน่าน (๔) ผักปลอดสารพิษ (๕) ขนมจีน (๖) ข้าวหลาม (๗) ลูกตำลึง (๘) เกล็ด และ (๙) กาแฟใส่น้ำตาลน้อย
- **๙ สิ่งที่ต้องทำ (๙ Things to Do)** ได้แก่ (๑) ใส่บาตรตอนเช้า (๒) สักการะพระธาตุ (๓) แต่งกายพื้นเมืองน่าน (๔) เรียนรู้พูดคำเมือง (๕) หัดเขียนชื่อตนเองเป็นภาษาพื้นเมือง (๖) ลองทำตุงบูชาพระ (๗) ลอดท้องพญานาค ณ วัดภูมินทร์ (๘) ตั้งเหรียญเสี่ยงทายที่วัดพระธาตุแช่แห้ง และ (๙) ซักกรยาน/นั่งสามล้อสัมผัสบรรยากาศเมือง
- **๑๐ เส้นทางจักรยาน ปั่นท่องเที่ยวในน่าน** ได้แก่ (๑) **เส้นทางคุ้มเจ้านาย โสภโภราณ อาคารเก่า และพิพิธภัณฑ์** ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๓-๔ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวทั่วไป (๒) **เส้นทางไหว้พระแก้ววัด** ระยะทาง ๑๖ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๓-๔ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวทั่วไป (๓) **เส้นทางชมวิถีชีวิตชาวบ้านและการเกษตร** ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๒ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวทั่วไป (๔) **เส้นทางแหล่งโบราณคดีบ่อสวก** ระยะทาง ๔๕ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๔-๕ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวที่นำจักรยานมาเอง (๕) **เส้นทางชมวิวน้ำน่านและวิถีชีวิตการเกษตร (ม่วงตึ๊ด)** ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๒ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวทั่วไป (๖) **เส้นทางบ้านหนองเต่า ภูเพียง วัดแช่พลาง** ระยะทาง ๒๐ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๒-๓ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวทั่วไป (๗) **เส้นทางไหว้ ๒ พระธาตุ (แช่แห้ง - เขาน้อย)** ระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๓-๔ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวทั่วไป (๘) **เส้นทางหอศิลป์ริม่าน** ระยะทาง ๔๕ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๓-๔ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวที่นำจักรยานมาเอง (๙) **เส้นทางออกกำลังกาย (รอบเมือง)** ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๒ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวที่นำจักรยานมาเอง และ (๑๐) **เส้นทางออกกำลังกาย (วนอุทยานถ้ำผาตูม)** ระยะทาง ๓๐ กิโลเมตร เวลาที่ใช้ ๒ ชั่วโมง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวที่นำจักรยานมาเอง





ภาพที่ ๒-๔ ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวโดยจักรยานที่จัดทำโดย อพท. ร่วมกับชุมชน

อพท. ยังให้ความสำคัญในระดับสูงจากในการพัฒนาการท่องเที่ยวสร้างสรรค์กับชุมชนในอำเภอเมืองน่าน และอำเภอภูเพียง ได้แก่

(๑) **ชุมชนในเวียง** เป็นชุมชนวัฒนธรรมล้านนาตะวันออก มรดกแห่งศรัทธา และส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม เช่น การทำตุง (ธง) ในพื้นที่ตำบลในเวียง ได้แก่ วัดพระธาตุแช่แห้ง วัดภูมินทร์ พิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านเกิด คัมเจ้าเมฆวดี และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดน่าน และพำนักในโฮมสเตย์ในเวียงเพื่อเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตคนในชุมชน เช่น บ้านจักรยานรอบเมือง ตักบาตรตอนเช้า ทำสวดดอกไม้ไหว้พระ เป็นต้น และสัมผัสรสชาติอาหารท้องถิ่น เช่น แกงสะนัด ตำขงนูน น้ำพริกอ่อง และขนมบัวลอย เป็นต้น

(๒) **ชุมชนบ่อสวก** เป็นชุมชนแห่งภูมิปัญญาที่มีชีวิต ส่งต่อมรดกจากรุ่นสู่รุ่น และส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน จักสานแห่งความสุข และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในพื้นที่ตำบลบ่อสวก ได้แก่ พิพิธภัณฑ์เฮือนบ้านสวกแสนซื่อ แหล่งเตาเผาโบราณบ้านบ่อสวก หมู่บ้านวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ลานหีบอ้อยโบราณ ศาลปู่สอ วัดม่วงเจริญราษฎร์ และพำนักในโฮมสเตย์ในชุมชนบ่อสวกเพื่อเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตคนในชุมชน และสัมผัสรสชาติอาหารท้องถิ่น เช่น แกงแคไก่บ้าน ยำหน่อไม้ และน้ำพริกปู เป็นต้น

(๓) **ชุมชนม่วงตึ๊ด** โดยส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น โคมมะเต้า ที่มีลักษณะเป็นโคมกลมเหมือนลูกแตงโมทำจากโครงไม้ไผ่จากข้าวหลามหรือไผ่ตง และกระดาษสาที่มาจากท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ซึ่งจะแขวนไว้ตามต้นไม้เพื่อตกแต่งอาคารบ้านเรือนเพื่อความสวยงาม



นอกจากหน่วยงาน อพท. ที่มีการพัฒนาบางพื้นที่ในจังหวัดน่านที่ถูกจัดให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีตัวอย่างชุมชนท่องเที่ยวที่อยู่ในบัญชีรายชื่อชุมชนท่องเที่ยวของจังหวัดน่านที่อยู่ในฐานข้อมูล ๑๖๐ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของประเทศไทย ได้แก่ (๑) หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านหนองบัว อำเภอท่าวังผา (๒) หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านบ่อหลวง ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ และ (๓) หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านพีเหนือ ตำบลบ้านพี อำเภอบ้านหลวง และจัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวแสดงตามตารางที่ ๒-๑

ตารางที่ ๒-๑ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและมีผลิตภัณฑ์ OTOP จำหน่าย

	อำเภอ	ชุมชน	กิจกรรมการท่องเที่ยว	สินค้า OTOP
๑	ท่าวังผา	บ้านหนองบัว ต.ป่าคา	พระธาตุหนองหยิบ วัดหนองบัว (จิตรกรรมฝาผนัง) อนุสาวรีย์เจ้าหลวงเมืองลำ จันทรสมการทอ เสิ่นไทลื้อ จักสานไม้กวาด แปรรูปสาหร่ายน้ำจืด ศูนย์เรียนรู้วิถีไทลื้อ	ผลิตภัณฑ์แปรรูปสาหร่ายน้ำจืด (โก) ผ้าทอพื้นเมืองลายน้ำไหล ลายป่อง ลายขีด
๒	บ่อเกลือ	บ้านบ่อหลวง ต.บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือสินเธาว์โบราณ โบราณสถาน สะพานไม้ไผ่ แม่น้ำมาง น้ำตกบวกรก น้ำตกตาดคำ น้ำตกตาดขวาง	ผลิตภัณฑ์จากเกลือสินเธาว์ (สครับเกลือขัดผิว เกลือแช่เท้า เกลือปรุงอาหาร สบู่สครับเกลือ) โกทูตมะแขว่น มะขามป้อมผงสำเร็จรูป
๓	บ้านหลวง	บ้านพีเหนือ ต.บ้านพี	ป่าใหญ่ไถลบ้าน (ต้นสมพงษ์) พระเจ้าหลวงคำแดง เดินสำรวจธรรมชาติ น้ำตกห้วยพริก หลวง เรียนรู้การแปรรูปลูกชิดและแปรรูปกล้วยฉาบ แหนมเห็ดนางฟ้า น้ำพริกฉาบ การเลี้ยงปลาและทำปุ๋ยหมัก	ผลิตภัณฑ์แปรรูปลูกชิด ผลิตภัณฑ์หวาย



ภาพที่ ๒-๕ หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี บ้านหนองบัว อำเภอท่าวังผา





ภาพที่ ๒-๖ หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านบ่อหลวง ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ



ภาพที่ ๒-๗ หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านฝั่เหือ ตำบลบ้านฝั่ อำเภอบ้านหลวง

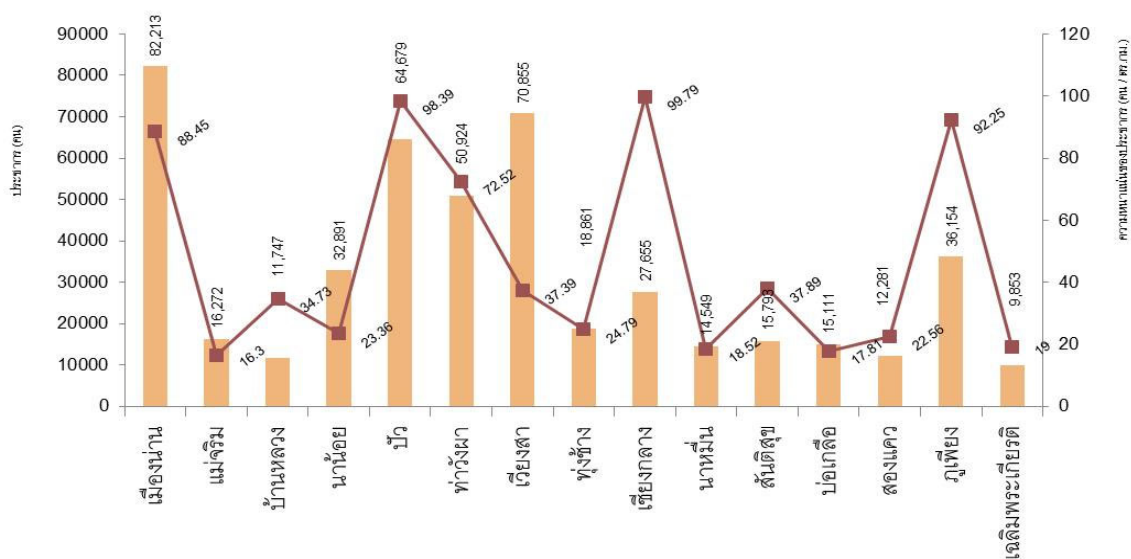
๒.๒ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และย่านธุรกิจสำคัญของจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครฯ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ (หรือทางหลวงเอเชียหมายเลข AH๑๓) ประมาณ ๖๖๘ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๑๑,๔๓๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓ ล้านไร่เศษ มีอาณาเขตทิศเหนือ ติดแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว ทิศตะวันออก ติดแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว ทิศใต้ ติดจังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดแพร่ และทิศตะวันตก ติดจังหวัดพะเยา จังหวัดน่านมีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาซับซ้อน แสดงตามภาพที่ ๒-๑ และมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ การติดต่อสัญจรและการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างอำเภอมักมีความไม่สะดวกเนื่องจากเป็นภูเขาสูงลาดชัน โดยเฉพาะอำเภอบ่อเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ทิศเหนือของจังหวัดน่านประกอบด้วยอำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอทุ่งช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอปัว และอำเภอบ่อเกลือ มีพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงฮ่อน-หงสา แขวงไชยะบุรี สปป.ลาว



จังหวัดน่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของภาคเหนือและเป็นจังหวัดที่มีประชากรไม่มาก ในปี ๒๕๖๓ จังหวัดน่านมีประชากร ๔๓๘,๓๕๕ คน จำนวน ๑๖๔,๙๖๒ หลังคาเรือน จำแนกเป็นชาย ๒๓๙,๓๒๒ คน หญิง ๒๓๘,๖๓๓ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองน่าน มีประชากร ๘๒,๒๑๓ คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอเวียงสา มีประชากร ๗๐,๘๕๕ คน อำเภอปัว มีประชากร ๖๔,๖๓๙ คน อำเภอท่าวังผา มีประชากร ๕๐,๙๒๔ ขณะที่อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีประชากร ๙,๘๕๓ คน แสดงตามภาพที่ ๒-๒ อำเภอที่มีประชากรมากเป็นอำเภอที่มีระยะห่างจากเขตเทศบาลเมืองน่านไม่เกิน ๘๐ กิโลเมตร และมีโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางถนนดี มีรถให้บริการเดินทางระหว่างอำเภอ ขณะที่อำเภอที่มีประชากรน้อย เช่น อำเภอบ่อเกลือ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอสองแคว เป็นอำเภอที่อยู่ห่างไกล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีระดับการพัฒนาเส้นทางขนส่งและการให้บริการขนส่งด้อยกว่าอำเภออื่น



ภาพที่ ๒-๙ ประชากรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดน่าน

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติจังหวัดน่าน พบว่า ในปี ๒๕๖๒ จังหวัดน่านมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product – GPP) มูลค่า ๓๔,๖๓๐ ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ จังหวัดน่านมีมูลค่า GPP เป็นอันดับที่ ๑๔ ของภาคเหนือ โดยจังหวัดในภาคเหนือที่มี GPP สูงที่สุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ รองลงมา ได้แก่ กำแพงเพชร นครสวรรค์ เชียงราย พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลำพูน ลำปาง ตาก สุโขทัย พิจิตร อุตรดิตถ์ และพะเยา โดยจังหวัดน่านมีมูลค่าเป็นอันดับที่ ๑๔ และมีมูลค่า GPP สูงกว่าจังหวัดน่าน อุทัยธานี และแม่ฮ่องสอน ขณะเดียวกัน จังหวัดน่านมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) ณ ปี ๒๕๖๒ เท่ากับ ๓๔,๑๕๖ บาทต่อหัว โดยมีมูลค่า GPP Per Capita มากเป็นอันดับที่ ๑๖ ของจังหวัดในภาคเหนือ (จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมูลค่า GPP Per Capita น้อยที่สุดในภาคเหนือและเป็นอันดับที่ ๑๓ ของจังหวัดในภาคเหนือ) ส่งผลให้จังหวัดน่านต้องให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรและเป็นการสร้างโอกาสให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ในภาพรวมของเศรษฐกิจ พบว่า ร้อยละ ๒๙ ของเศรษฐกิจของจังหวัดน่านขึ้นอยู่กับเกษตรกรรม โดยมีผลผลิตการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวเหนียว ลำไย



ยางพารา ลิ้นจี่ พริกใหญ่ ยาสูบ และมันสำปะหลัง และทุกอำเภอมีพื้นที่สำหรับทำการเกษตร โดยเฉพาะ อำเภอที่มีพื้นที่ราบมาก ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเวียงสา อำเภอท่าวังผา และอำเภอบัว ร้อยละ ๗๑ ขึ้นอยู่กับนอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การค้าส่งค้าปลีก (ร้อยละ ๒๙) การศึกษา (ร้อยละ ๑๑) การเงินและประกันภัย (ร้อยละ ๙) การผลิตในภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ ๘) การก่อสร้าง (ร้อยละ ๖) บริการสุขภาพ (ร้อยละ ๔) การขนส่งและโลจิสติกส์ (ร้อยละ ๑) บริการท่องเที่ยวและเดินทาง (ร้อยละ ๑) และอื่นๆ

ทั้งนี้ พบว่า มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการให้บริการท่องเที่ยว การเดินทาง และที่พักของจังหวัดน่านยังมีอยู่ไม่มาก ขณะที่จังหวัดน่านมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพอีกมาก ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชาวบ้าน จึงนับว่ามีโอกาสในการเติบโตได้อีกมากหากมีการพัฒนาส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและมีการจัดการที่ยั่งยืน โดยพบว่าจังหวัดน่านมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ จนถึงปี ๒๕๖๒ แต่มีรายได้จากการท่องเที่ยวปรับตัวลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ เป็นต้นมาอันเนื่องจากภาวะสถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการท่องเที่ยวและการเดินทางระหว่างจังหวัด รวมถึงจังหวัดน่านมีมาตรการควบคุมการเข้าสู่พื้นที่ที่เข้มงวดกว่าพื้นที่อื่นๆ ในภาคเหนือเนื่องจากมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และไม่ได้เป็นจังหวัดที่เป็นทางผ่าน โดยมีการจัดตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจเพื่อคัดกรองการเดินทางเข้าออกพื้นที่ตามจุดต่างๆ ได้แก่ (๑) ท่าอากาศยานน่านนคร (๒) จุดตรวจห้วยน้ำอุ่น ตำบลอายนาโหล อำเภอเวียงสา (เขตติดต่อกับอำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่) (๓) จุดตรวจบ้านนาหวาย ตำบลป่าคาหลวง อำเภอบ้านหลวง (เขตติดต่อกับอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา) และ (๔) จุดตรวจบ้านสะเก็น ตำบลยอด อำเภอสองแคว (เขตติดต่อกับอำเภอปง จังหวัดพะเยา)



ภาพที่ ๒-๑๐ จุดตรวจบ้านสะเก็น ตำบลยอด อำเภอสองแคว (เขตติดต่อกับอำเภอปง จังหวัดพะเยา)

หากพิจารณาด้านกิจการธุรกิจที่จัดตั้งอยู่ในจังหวัดน่าน พบว่า ในปี ๒๕๖๓ จังหวัดน่านมีกิจการที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลจัดตั้งอยู่จำนวน ๑,๒๓๒ ราย มีรายได้รวมกันทั้งจังหวัด ๑๖,๑๓๕.๑๒ ล้านบาท โดย



อำเภอที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอเมืองน่าน จากฐานข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ พบว่า ในปี ๒๕๖๔ มีนิติบุคคลที่จดทะเบียนอยู่ในอำเภอเมืองน่านจำนวน ๖๙๔ ราย มีรายได้รวมนิติบุคคล ๙,๓๕๐.๒๙ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดน่าน รองลงมา ได้แก่ อำเภอเวียงสา อำเภอปัว และอำเภอท่าวังผา ตามลำดับ

อำเภอที่เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเวียงสา อำเภอปัว และอำเภอท่าวังผา ซึ่งมีรายได้รวมกันมีมากกว่าร้อยละ ๙๐ ของรายได้รวมกันทั้งหมดดังแสดงตามตารางที่ ๒-๒ กิจกรรมเกือบทั้งหมดในจังหวัดน่านเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก (Small Enterprise) และไม่มีกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ จัดตั้งอยู่ ขณะที่มีการขนาดกลาง (Medium Enterprise) ที่มีทุนจดทะเบียนเกิน ๕๐ ล้านบาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐ ล้านบาท อยู่เพียง ๔ กิจกรรมเท่านั้น ได้แก่ บจก.ส.เต็งไทรรัตน์ (รับเหมาก่อสร้างทาง เขื่อน สะพาน) ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองน่าน บจก. โรงพยาบาลน่าน-ราม (บริการสุขภาพ) บจก.ออลพุดา (บริการธุรกิจ) บจก.พุดาเรียลตี้ (อสังหาริมทรัพย์และเป็นกิจการของคุณบัณฑิต ล่ำซำ) หจก.คักดีเสรี (รับเหมาก่อสร้าง) บจก.พุดาน่านฟ้าไฮเตค (บริการโรงแรมและเป็นกิจการของคุณบัณฑิต ล่ำซำ) บจก.เหนือ น่าน (รับเหมาก่อสร้างอาคารและบ้าน) และ บจก.น้ำทองน่าน (อสังหาริมทรัพย์และโรงแรมที่พัก) และในส่วน ของสมาคมการค้าสำคัญของจังหวัดน่านที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการค้า การท่องเที่ยว และการขนส่ง เพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ หอการค้าจังหวัดน่าน สภาอุตสาหกรรมจังหวัดน่าน สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดน่าน และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว

ตารางที่ ๒-๒ จำนวนนิติบุคคลในจังหวัดน่านในปี ๒๕๖๓

	เขต/อำเภอ	รายได้รวมของนิติบุคคล (ล้านบาท)	จำนวนนิติบุคคลที่จดทะเบียน
๑	เมืองน่าน	๙,๓๕๐.๒๙	๕๑๓
๒	เวียงสา	๓,๐๒๓.๐๒	๑๓๓
๓	ปัว	๑,๑๕๐.๔๓	๑๔๕
๔	ท่าวังผา	๖๖๒.๖๙	๑๓๓
๕	เขียงกลาง	๔๕๐.๕๙	๖๕
๖	ภูเพียง	๓๒๒.๖๕	๙๓
๗	น่านอย	๒๔๓.๐๑	๓๑
๘	ทุ่งช้าง	๒๐๖.๕๒	๒๑
๙	สองแคว	๑๑๕.๐๑	๓๐
๑๐	สันติสุข	๕๒.๒๙	๑๕
๑๑	แมจริม	๔๙.๖๙	๑๕
๑๒	บ้านหลวง	๓๖.๐๓	๘
๑๓	นาหมื่น	๓๓.๑๓	๘
๑๔	บ่อเกลือ	๑๒.๑๐	๑๑
๑๕	เฉลิมพระเกียรติ	๓.๓๓	๒
		๑๖,๑๓๕.๑๒	๑,๒๓๒



ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมยังมีบทบาทจำกัดในจังหวัดน่าน โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดน่าน โดยในปี ๒๕๖๓ มีโรงงานขึ้นทะเบียนในจังหวัดน่าน ๔๓๔ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร เช่น โรงสีข้าวในหมู่บ้าน โรงงานอบเมล็ดข้าวโพด โรงงานบ่มใบยาสูบ โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โรงงานกะเทาะเปลือกเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ โรงงานผลิตน้ำดื่มและน้ำแข็ง โรงงานแปรรูปไม้และเครื่องเรือน และกิจการดูดทราย เป็นต้น โดยอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจัดตั้งมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองน่าน (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๐) อำเภอท่าวังผา (ร้อยละ ๑๗) อำเภอปัว (ร้อยละ ๑๕) อำเภอเวียงสา (ร้อยละ ๑๕) และอำเภอภูเพียง (ร้อยละ ๑๑) หากวิเคราะห์ด้านทำเลที่ตั้งของพื้นที่อุตสาหกรรมที่จะมีผลต่อการจัดการขนส่งเพื่อการเดินทางสัญจร นั้น พบว่า พื้นที่ในแต่ละอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มาก (ทั้งหมดเป็นโรงงานขนาดเล็ก และไม่มีผลกระทบต่อจราจรติดขัดมากนัก) ได้แก่

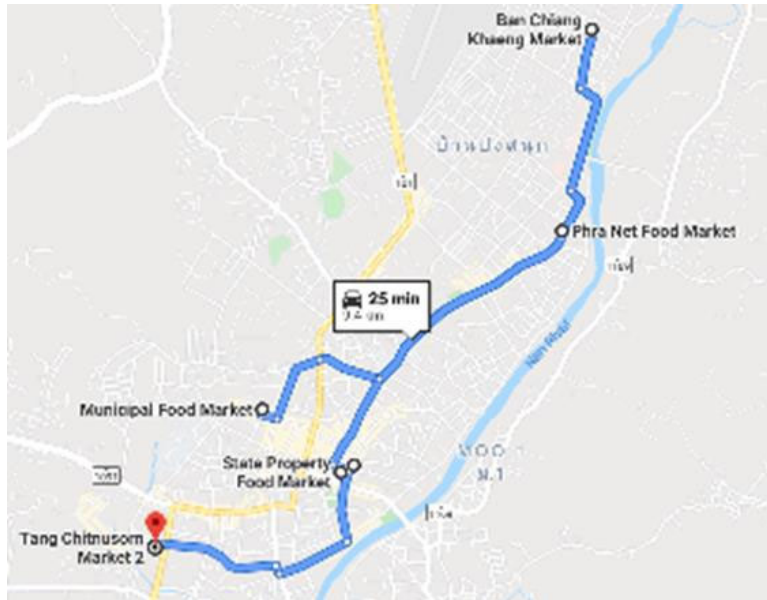
- **อำเภอเมือง** (ก) บริเวณถนนผากอง ถนนมหาศ ถนนสุมนเทวราช ตำบลในเวียง (ข) บริเวณถนนน่าน-ท่าวังผา ตำบลผาลิ่ง (ค) บริเวณถนนน่าน-พะเยา ตำบลไชยสถาน และ (ง) บริเวณถนนยันตรกิจโกศล ตำบลคูเต๋
- **อำเภอเวียงสา** (ก) บริเวณถนนยันตรกิจโกศล และถนนเจ้าฟ้า ตำบลกลางเวียง (ข) บริเวณถนนยันตรกิจโกศล ตำบลอายนาลาย
- **อำเภอปัว** (ก) บริเวณถนนน่าน-ทุ่งช้าง ตำบลเจดีย์ชัย (ข) บริเวณถนนน่าน-ทุ่งช้าง ตำบลสถาน (ค) บริเวณถนนปัว-สันติสุข ตำบลศิลาเพชร
- **อำเภอท่าวังผา** บริเวณถนนน่าน-ทุ่งช้าง และถนนศรีภูมิ ตำบลศรีภูมิ
- **อำเภอภูเพียง** (ก) บริเวณถนนคูพงษ์-น่าน ตำบลฝายแก้ว (ข) บริเวณถนนคูพงษ์-เมืองจันท์ ตำบลเมืองจันท์

กิจกรรมพาณิชยกรรมมีขนาดเศรษฐกิจที่สำคัญรองลงมาจากภาคเกษตรกรรมของจังหวัดน่าน โดยย่านพาณิชยกรรมในจังหวัดน่านยังกระจุกตัวอยู่ในเขตเทศบาลเมืองน่าน โดยมีย่านการค้าที่เป็นทั้งตลาดดั้งเดิม เช่น ตลาดสด ตลาดนัด และศูนย์การค้าสมัยใหม่ตั้งอยู่โดยห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในถนนขนาด ๔ และ ๖ ช่องจราจร ได้แก่ ทางหลวง ๑๐๑ (น่าน-เวียงสา) ที่มีห้างเทสโก้โลตัส และห้างแม็คโคร และทางหลวง ๑๐๙๑ (น่าน-พะเยา) ที่มีห้างบิ๊กซี และห้างโกลบอลเฮาส์ ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้อยู่บนเส้นทางขนส่งสาธารณะด้วยรถประจำเส้นทาง (รถสองแถวในเขตเมือง) ขณะที่ย่านการค้าที่เป็นตลาดดั้งเดิมยังคงตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่า ทั้งนี้จังหวัดน่านยังไม่มีตลาดกลางขนาดใหญ่สำหรับการค้าส่งค้าปลีกสินค้าเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภคเนื่องจากยังเป็นจังหวัดที่มีประชากรไม่มากนัก โดยตลาดสำคัญที่เป็นย่านการค้าในอำเภอต่างๆ ได้แก่

- **อำเภอเมืองน่าน** ตลาดสำคัญตั้งอยู่ในเทศบาลเมืองน่าน ได้แก่ **ตลาดสดเทศบาลเมืองน่าน (ตลาดบน)** ตั้งอยู่ตำบลในเวียง (บริเวณช่วงตัดระหว่างถนนผากอง และถนนอันตรวฤทธิเดช)



ตลาดสดบ้านพระเนตร ตั้งอยู่ตำบลในเลียง (บริเวณถนนสุมนเทวราช) **ตลาดสดชุมชนเชียงแขง** ตั้งอยู่ตำบลในเวียง (บริเวณถนนเทศบาล) **ตลาดสดตั้งจิตนุสรณ์ ๑ (ตลาดเช้า)** ตั้งอยู่ตำบลในเวียง (บริเวณถนนข้าหลวง) และ**ตลาดสดตั้งจิตนุสรณ์ ๒** ตั้งอยู่ตำบลในเวียง (บริเวณถนนยันตรกิจโกศล) ซึ่งตลาดทั้งหมดมีระบบการเดินทางสัญจรได้โดยสะดวกและอยู่บนเส้นทางให้บริการของรถขนส่งสาธารณะ (รถสองแถวในเขตเมือง)



ภาพที่ ๒-๑๑ เส้นทางที่เป็นย่านการค้าตลาดดั้งเดิมในเทศบาลเมืองน่านส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในตำบลในเวียง และผ่านถนนสายสำคัญในเมือง ได้แก่ ถนนผากอง ถนนสุมนเทวราช ถนนข้าหลวง และถนนยันตรกิจโกศล



ภาพที่ ๒-๑๒ ตลาดตั้งจิตนุสรณ์ ๑ (ตลาดเช้า) ตั้งอยู่บนถนนข้าหลวง

- **อำเภอเวียงสา** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดเทศบาลเวียงสา** ตั้งอยู่ตำบลกลางเวียง และอยู่ใกล้สถานีขนส่งผู้โดยสารเวียงสาและที่ว่าการอำเภอเวียงสา มีความสะดวกในการเดินทางสัญจร
- **อำเภอท่าวังผา** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดเทศบาลท่าวังผา** ตั้งอยู่ตำบลท่าวังผา และอยู่ใกล้สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอท่าวังผา มีความสะดวกในการเดินทางสัญจร





ภาพที่ ๒-๑๓ ตลาดสดเทศบาลท่าวังมา เป็นตลาดขนาดเล็ก และอยู่ในพื้นที่ติดกับสถานีขนส่งผู้โดยสารท่าวังมา

- **อำเภอปัว** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดเทศบาลปัว** ตั้งอยู่ตำบลปัว และอยู่ใกล้สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอปัว มีความสะดวกในการเดินทางสัญจร และ**ตลาดสดบ้านปรางค์ (ตลาดสดเทศบาล ๒)** ตำบลปัว ตั้งอยู่บนถนนปัว-บ้านเสี้ยว (ห่างจากตลาดสดเทศบาลปัว ๑.๒ กิโลเมตร) เป็นตลาดที่ชาวบ้านขับรถยนต์และจักรยานยนต์มาจับจ่ายซื้อของ
- **อำเภอทุ่งช้าง** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดเทศบาลตำบลและ** ตั้งอยู่ตำบลและ และอยู่ใกล้จุดจอดรถโดยสารสมบัติทัวร์ และธนาคารกรุงไทย มีความสะดวกในการเดินทางสัญจร
- **อำเภอภูเพียง** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดตำบลนาบึง** ตั้งอยู่ตำบลนาบึง ติดถนนทางหลวงชนบท นน.๔๐๒๐ เป็นตลาดที่ชาวบ้านขับรถยนต์และจักรยานยนต์มาจับจ่ายซื้อของ
- **อำเภอนาน้อย** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดเทศบาลนาน้อย** ตั้งอยู่ตำบลนาน้อย ติดทางหลวง ๑๐๒๐ (เวียงสา-นาน้อย) และอยู่ฝั่งตรงข้ามที่ว่าการอำเภอนาน้อย มีความสะดวกในการเดินทางสัญจร
- **อำเภอแม่จริม** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดตำบลหนองแดง** ตั้งอยู่ใกล้ที่ว่าการอำเภอแม่จริม
- **อำเภอเชียงกลาง** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดตำบลเชียงกลาง** ตั้งอยู่ใกล้โรงพยาบาลเชียงกลาง เป็นตลาดที่ชาวบ้านขับรถยนต์และจักรยานยนต์มาจับจ่ายซื้อของ
- **อำเภอสันติสุข** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดบ้านดู่พงษ์** ตั้งอยู่ติดทางหลวงสาย ๑๑๖๙ (ภูเพียง – สันติสุข) ใกล้ที่ว่าการอำเภอสันติสุข เป็นตลาดที่ชาวบ้านขับรถยนต์และจักรยานยนต์มาจับจ่ายซื้อของ
- **อำเภอนาหมื่น** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดวัดบ่อแก้ว** ตั้งอยู่ติดวัดบ่อแก้ว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของอำเภอนาหมื่น



- **อำเภอบ้านหลวง** ตลาดสำคัญ ได้แก่ **ตลาดสดสวด** ตั้งอยู่ติดทางหลวงสาย ๑๐๙๑ (น่าน-พะเยา) มีความสะดวกในการเดินทางสัญจร

นอกจากตลาดดั้งเดิมและตลาดสมัยใหม่ที่มีการให้บริการจำหน่ายสินค้าแบบประจำแล้ว จังหวัดน่านร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงวัฒนธรรม ยังได้ให้การส่งเสริมการจัดตั้งตลาดต้องชม (ตลาดประชารัฐต้องชม) เพื่อส่งเสริมการขายปลีกลินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP ผลิตภัณฑ์พื้นเมือง และใช้แสดงศิลปวัฒนธรรมรวมจำนวน ๖ แห่ง ได้แก่

(๑) **กาดช่วงเมืองน่าน** บริเวณข้างวัดภูมินทร์และช่วงเมืองน่าน ตำบลในเวียง อำเภอเมือง ซึ่งเป็นตลาดต้องชมที่มีนักท่องเที่ยวและผู้คนท้องถิ่นไปจับจ่ายซื้อสินค้าเป็นจำนวนมากที่สุดของจังหวัดน่าน มีความสะดวกในการเดินทางสัญจรเพราะเป็นเส้นทางเดินรถประจำเส้นทางในเขตเมือง กาดช่วงเมืองน่านได้รับอนุญาตจากเทศบาลให้เปิดในทุกวันศุกร์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์ของทุกสัปดาห์ และต้องมีการจัดระเบียบการจราจรให้เป็นระเบียบ



ภาพที่ ๒-๑๔ กาดช่วงเมืองน่านในช่วงวันสุดสัปดาห์

(๒) **ถนนคนเมือง มิ่งเมืองดีเบส** บริเวณวัดมิ่งเมือง และอยู่ถัดจากกาดช่วงเมืองน่าน มีความสะดวกในการเดินทางสัญจรเพราะเป็นเส้นทางเดินรถประจำเส้นทางในเขตเมือง

(๓) **กาดสามวัด** บริเวณวัดหนองแดง ตำบลเปือ อำเภอยางตลาด

(๔) **ร้านค้าชุมชนวัดพระธาตุแช่แห้ง** บริเวณวัดพระธาตุแช่แห้ง ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง

(๕) **กาดสวนสา มาม่วนใจ๋** บริเวณสวนสาธารณะอ่างเก็บน้ำ รศ.๒๐๐ ปี ตำบลบัว อำเภอบัว

(๖) **กาดวัฒนธรรมช่วงเมืองสา** บริเวณวัดบุญยืนและอาคารพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา และอยู่ไม่ไกลจากสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอเมืองเวียงสา





ภาพที่ ๒-๑๕ กาดวัฒนธรรมช่วงเมืองสา

ในภาพรวม พบว่า เศรษฐกิจการค้า การท่องเที่ยว การพักผ่อน และการเดินทางหลักของจังหวัดน่าน มีจุดศูนย์กลางอยู่ในอำเภอเมืองน่าน และหากพิจารณาด้านการขยายตัวจากฝั่งเมืองของจังหวัดน่านที่จะมีผลกระทบต่อการเดินทางสัญจรและการจัดการการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ย่านค้าและย่านการท่องเที่ยวในอำเภอเมืองน่านจะอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองน่าน โดยเฉพาะตำบลในเวียง ตำบลคู้ใต้ และตำบลไชยสถาน ซึ่งพบปัญหาจราจรติดขัดในช่วงระยะเวลาเร่งด่วนและช่วงก่อนและเลิกเรียน โดยเฉพาะถนนสายหลักของเมืองที่อยู่ในย่านพาณิชยกรรมและสถาบันการศึกษาที่มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถขยายถนนได้เนื่องจากอยู่ในเขตเมืองเก่า ได้แก่ ถนนมหายศ ถนนสุมนเทวราช ถนนผากอง ถนนข้าหลวง ถนนอัครวิเทศ และถนนมหาวงศ์ นอกจากนี้ ทั้งพบว่า มีแนวโน้มการขยายตัวของการตั้งถิ่นฐานของธุรกิจ หน่วยงานราชการ ศูนย์การค้า และบ้านเรือนของประชาชนไปในทิศใต้และทิศตะวันตกของเมืองน่าน ส่งผลให้เกิดการจราจรติดขัดในพื้นที่รอบเมือง แต่ยังไม่มากนักเมื่อเทียบกับเมืองขนาดใหญ่

- **ทิศใต้ของเมืองน่าน** (ทางหลวง ๑๐๑ หรือถนนยันตรกิจโกศล หรือเส้นทางระหว่างน่าน-เวียงสา) โดยมีสถานที่สำคัญที่ขยายตัวไปจัดตั้งในทิศทางดังกล่าว ได้แก่ ห้างแม็คโคร ห้างเทสโก้ โลตัส สถานีขนส่งผู้โดยสาร จุดจอดรถทัวร์ ธุรกิจขนส่งผู้โดยสาร โครงการบ้านเอื้ออาทร ศูนย์จำหน่ายรถยนต์ และโรงแรมที่พัก (โรงแรมดิเอ็มเพรส น่าน)
- **ทิศตะวันตกของเมืองน่าน** (ทางหลวง ๑๐๙๑ หรือเส้นทางระหว่างน่าน-พะเยา) โดยมีสถานที่สำคัญที่ขยายตัวไปจัดตั้งในทิศทางดังกล่าว ได้แก่ ศูนย์ราชการจังหวัดน่าน ศูนย์เครื่องเงินชมพูภูคา ห้างบิ๊กซี ห้างโกลบอลเฮ้าส์ ตลาดปางค่า และโรงแรมที่พัก (น่านน้ำทอง)



๒.๓ สภาพโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งของจังหวัดน่าน

จังหวัดมีโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งคมนาคม ได้แก่

๑) การขนส่งทางบก โดยการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์รับจ้าง และรถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๒ จนมาถึงจังหวัดนครสวรรค์ จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๑๓ จนถึงจังหวัดพิษณุโลก และใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๑ ผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ ผ่านจังหวัดแพร่ไปจนถึงอำเภอเมืองน่าน รวมระยะทางประมาณ ๖๓๐ กิโลเมตร โดยในหัวเมืองหลักของจังหวัดน่าน จะมีการจัดตั้งสถานีขนส่งผู้โดยสาร ได้แก่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน (บริหารงานโดยเทศบาลเมืองน่าน) ในขณะที่อำเภออื่นๆ ยังมีการจัดตั้งเป็นสถานีขนส่งและจุดจอดรถ เช่น สถานีขนส่งอำเภอเวียงสา (บริหารโดยเทศบาลตำบลเวียงสา) สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอบัว (บริหารโดยเทศบาลตำบลบัว) และจุดจอดรถโดยสารท่าวังผา (บริหารโดยเทศบาลตำบลท่าวังผา)



ภาพที่ ๒-๑๖ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน บริหารโดยเทศบาลเมืองน่าน





ภาพที่ ๒-๑๗ สถานีขนส่งเวียงสา บริหารโดยเทศบาลตำบลเวียงสา



ภาพที่ ๒-๑๘ จุดจอดรถท่าวังผา บริหารโดยเทศบาลตำบลท่าวังผา

การดำเนินงานสถานีขนส่งผู้โดยสารในจังหวัดน่านอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในกรณีของสถานีขนส่งผู้โดยสารที่อยู่ในเขตเมืองน่านจะมีคณะกรรมการบริหารงานในระดับจังหวัดทำหน้าที่ดูแลจัดระเบียบการใช้สถานีขนส่งผู้โดยสาร และกรณีสถานีขนส่งผู้โดยสารในเขตเมืองอันเป็นที่ตั้งของอำเภอ เช่น อำเภอปัว อำเภอท่าวังผา ก็จะมีคณะกรรมการบริหารงานในระดับอำเภอเป็นผู้ดูแลจัดระเบียบการใช้สถานี



ขนส่งผู้โดยสาร ทั้งนี้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจบริหารจัดการสถานีขนส่งผู้โดยสารในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (๑) การบริหารช่องจอดรถรับส่งผู้โดยสารของรถประจำทาง (๒) การบริหารพื้นที่ลานจอดรถ (๓) การจัดที่จำหน่ายตั๋วโดยสาร (๔) การจัดระบบการจราจรภายในสถานี (๕) การรักษาความสะอาดในบริเวณสถานี (๖) การรักษาความปลอดภัย (๗) การประชาสัมพันธ์และบริการข้อมูลการเดินทาง (๘) การควบคุมดูแลการติดตั้งป้ายโฆษณาในบริเวณสถานี (๙) การจัดให้มีบริการห้องสุขา (๑๐) การจัดให้มีบริการจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดและเครื่องดื่ม (๑๑) การจัดให้บริการรับฝากของ (๑๒) การจัดให้มีบริการรถรับจ้าง (๑๓) การจัดให้มีบริการรถขึ้นสัมภาระ (๑๔) การเก็บเงินค่าบริการสถานีขนส่ง และ (๑๕) การจัดหา ดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานีขนส่งผู้โดยสารในจังหวัดน่านจะเรียกเก็บอัตราค่าใช้สถานีขนส่งเป็นไปตามกฎระเบียบของกรมการขนส่งทางบก โดยเรียกเก็บกรณีรถโดยสารประจำทางหมวด ๒ (กรุงเทพฯ – น่าน) อัตราคันละ ๑๐ บาท รถโดยสารประจำทางหมวด ๓ (น่านกับจังหวัดอื่น) อัตราคันละ ๖ บาท รถโดยสารประจำทางหมวด ๔ (รถระหว่างอำเภอ) อัตราคันละ ๔ บาท และรถขนาดเล็ก (รถสองแถวให้บริการในเขตเทศบาล) อัตราคันละ ๒ บาท

๒) การขนส่งทางราง จังหวัดน่านไม่มีเส้นทางรถไฟผ่าน แต่สามารถเดินทางมาลงที่สถานีรถไฟเด่นชัย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ แล้วเดินทางด้วยถนนระยะทางประมาณ ๑๔๐ กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ มายังตัวเมืองน่าน โดยมาลงที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน

๓) การขนส่งทางอากาศ จังหวัดน่านมีท่าอากาศยานน่านนคร ตั้งอยู่ตำบลพาสังห์ อำเภอมือเมืองน่าน เป็นท่าอากาศยานอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม อยู่ทางตอนเหนือของตัวเมืองน่านประมาณ ๓ กิโลเมตร มีพื้นที่ใช้ร่วมกับกองทัพอากาศ อาคารผู้โดยสารขนาดพื้นที่ใช้สอย ๕,๗๕๐ ตารางเมตร รองรับผู้โดยสารได้ ๓๐๐ คน/ชั่วโมง หรือได้ประมาณ ๒,๔๐๐ คน/วัน หรือ ๘๖๔,๐๐๐ คน/ปี ที่จอดรถ ๑๗๐ คัน ขนาดทางวิ่ง (Runway) ยาว ๒,๐๐๐ เมตร กว้าง ๔๕ เมตร รองรับเครื่องบินได้ ๘ เที่ยวบินต่อวัน ขนาดของเครื่องบินที่ลงจอดที่หลุมจอดได้เป็นเครื่องบินลำตัวแคบ ได้แก่ Boeing ๗๓๗ หรือ Airbus ๓๒๐ มีเที่ยวบินระหว่างท่าอากาศยานน่านนครกับท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง โดยมีสายการบินทำการบินประจำ เช่น สายการบินไทยแอร์เอเชีย (ดอนเมือง) สายการบินนกแอร์ (ดอนเมือง) สายการบินไทยสมัลย์ (สุวรรณภูมิ) เป็นต้น โดยที่ผ่านมา เคยมีสายการบินมาให้บริการ เช่น กานต์แอร์ (เชียงใหม่) วิสโดมแอร์เวย์ (เชียงใหม่) นกมินิ (เชียงใหม่) เป็นต้น

กรมท่าอากาศยานเรียกเก็บค่าธรรมเนียมท่าอากาศยานสำหรับผู้โดยสารหัวละ ๕๐ บาท และเรียกเก็บค่าบริการสำหรับการทำการบินตามเส้นทางบิน (En Route Charge) และค่าบริการสำหรับการทำการบินในเขตสนามบิน (Terminal Charge) จากสายการบินตามน้ำหนักบรรทุก เช่น กรณีเครื่องบิน Airbus ๓๒๐ ที่มีน้ำหนักเครื่องบิน ๑๗๒ ตัน จะเสียค่าบริการ En Route Charge ประมาณ ๙๐,๐๐๐ บาท และค่าบริการ Terminal Charge ครั้งละประมาณ ๔,๕๐๐ บาท รวมการให้บริการที่สายการบินจะต้องเสียให้ท่าอากาศยานต่อการบินแต่ละเที่ยวประมาณ ๙๔,๕๐๐ บาท (ไม่นับรวมค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้โดยสาร) ทำให้สายการบินที่ทำการบินประจำมายังจังหวัดน่านจะต้องมีความมั่นใจเพียงพอที่จะทำตลาดและมีความคุ้มค่าต่อการนำเสนอเที่ยวบินประจำมายังจังหวัดน่าน





ภาพที่ ๒-๑๙ ท่าอากาศยานน่านนคร

๔) การขนส่งทางน้ำ จังหวัดน่านไม่มีเส้นทางการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ แต่มีการให้บริการล่องแก่งน้ำว้า เพื่อการท่องเที่ยวในน้ำว้าในอำเภอแม่จริมและอำเภอบ่อเกลือ และมีการจัดงานเทศกาลแข่งขันเรือในแม่น้ำน่านโดยจัดขึ้นได้สะพานพัฒนาภาคเหนือในเขตเทศบาลเมืองน่าน

ถนนสายหลักในการเชื่อมโยงระหว่างอำเภอในจังหวัดน่าน

เส้นทางหลวงนอกเขตเทศบาลเมืองน่านนับว่ามีการจราจรไม่หนาแน่นเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ของภาคเหนือที่มีขนาดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวมากกว่า เช่น เชียงใหม่ เชียงราย และลำปาง โดยตารางที่ ๒-๓ แสดงความหนาแน่นของทางหลวงที่สำคัญในจังหวัดน่าน โดยทางหลวงสายที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจการค้า การเดินทางสัญจร และการท่องเที่ยวมากที่สุด ได้แก่ ทางหลวง ๑๐๑ (แพร่-เวียงสา-น่าน-ท่าวังผา-ปัว) ที่เป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงอาเซียน AH๑๓ และทางหลวง ๑๐๙๑ (น่าน-พะเยา) ซึ่งทั้งสองเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของจังหวัดน่าน ขณะเดียวกัน ปริมาณการจราจรของจังหวัดน่านส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในการเดินทางระหว่างอำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา อำเภอท่าวังผา และอำเภอบัว ซึ่งมีการกระจายและย่านเศรษฐกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ ขณะที่อำเภอที่อยู่บนพื้นที่ภูเขาและเป็นอุทยานแห่งชาติจะมีปริมาณการเดินทางสัญจรน้อยกว่า โดยอำเภอที่มีปริมาณการเดินทางสัญจรและการท่องเที่ยวค่อนข้างเบาบาง ได้แก่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ



ตารางที่ ๒-๓ ความหนาแน่นของทางหลวงที่สำคัญในจังหวัดน่าน

ทางหลวง	ปริมาณการจราจรต่อปี				
	มากกว่า ๑๐๐ ล้าน คัน-กิโลเมตร	๙๐ ถึง ๑๐๐ ล้านคัน- กิโลเมตร	๖๐ แต่ไม่เกิน ๙๐ ล้านคัน- กิโลเมตร	๓๐ แต่ไม่เกิน ๖๐ ล้านคัน- กิโลเมตร	ไม่เกิน ๓๐ ล้านคัน- กิโลเมตร
๑๐๑ (แพร่-เวียงสา-น่าน-ท่าวังผา-ปัว)	✓				
๑๐๑ (ปัว-เชียงกลาง-ทุ่งช้าง)			✓		
๑๐๑ (ทุ่งช้าง-เฉลิมพระเกียรติ)					✓
๑๐๒๖ (เวียงสา - นาน้อย - นาหมื่น)				✓	
๑๐๘๑ (ปัว-บ่อเกลือ-เฉลิมพระเกียรติ)					✓
๑๐๘๓ (น่าน้อย - บ้านโคก)				✓	
๑๐๙๑ (น่าน-บ้านหลวง)	✓				
๑๐๙๓ (เชียงกลาง-สองแคว)				✓	
๑๑๔๔ (ท่าวังผา - สองแคว)		✓			
๑๑๖๔ (น่าน-ภูเพียง-แม่อจิม)					✓
๑๒๒๕ (สันติสุข - แม่อจิม)					✓
๑๒๔๓ (แม่อจิม - เวียงสา)					✓
๑๓๓๓ (สันติสุข - บ่อเกลือ)					✓

ที่มา: รวบรวมจากกรมทางหลวง



ภาพที่ ๒-๒๐ ทางหลวงสาย ๑๐๑ หรือทางหลวงอาเซียน AH๑๓



เส้นทางหลวงระหว่างอำเภอที่สำคัญ ได้แก่

- ทางหลวงสาย ๑๐๑ หรือทางหลวงอาเซียน AH๑๓ (แพร่ – อำเภอเวียงสา – อำเภอเมืองน่าน – อำเภอท่าช้างผา – อำเภอปัว – อำเภอเชียงกลาง – อำเภอทุ่งช้าง – อำเภอเฉลิมพระเกียรติ – ด่านพรมแดนห้วยโก๋น) ซึ่งเป็นทางหลวงระหว่างเมืองสายที่มีความสำคัญมากที่สุด และเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างจังหวัดน่านกับแขวงไชยบุรี สปป.ลาว (เชื่อมกับทางหลวงสาย ๔A ของ สปป.ลาว ที่เมืองเงิน สามารถเดินทางไปแขวงไชยบุรี และแขวงหลวงพระบางได้) ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น หอคิลปรีมน่าน อุทยานมัจฉาวังหมอเฉลิมพระเกียรติ
- ทางหลวงสาย ๑๐๒๖ (อำเภอเวียงสา – อำเภอนาน้อย – อำเภอนาหมื่น) ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงกับอำเภอที่อยู่ตอนใต้ของจังหวัดน่าน ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดบุญยืน และวัดบ่อแก้ว

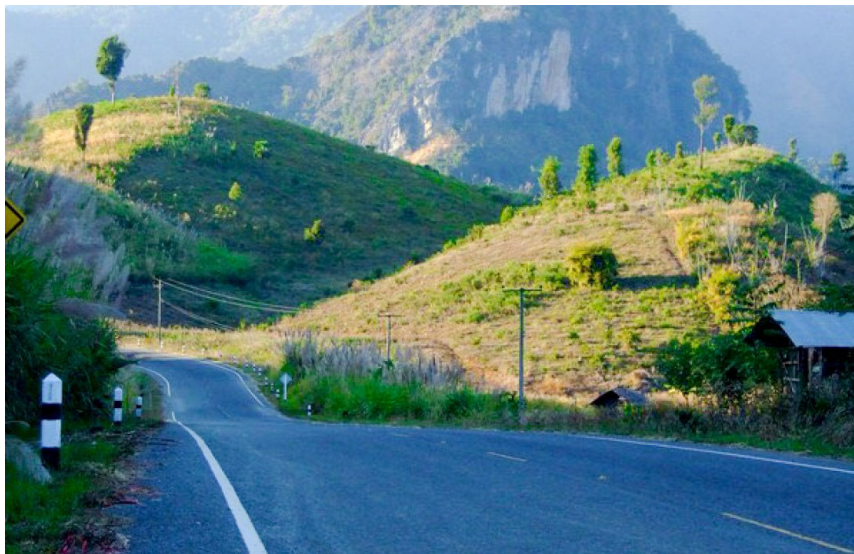


ภาพที่ ๒-๒๑ ทางหลวง ๑๐๒๖ ช่วงอำเภอเวียงสา มีการก่อสร้างเป็น ๔ ช่องจราจรแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๖๓

- ทางหลวงสาย ๑๐๘๑ (ตำบลอน อำเภอปัว – อำเภอบ่อเกลือ – อำเภอเฉลิมพระเกียรติ) เป็นเส้นทางขนาด ๒ ช่องจราจร ใช้เชื่อมระหว่างอำเภอบ่อเกลือกับอำเภอเฉลิมพระเกียรติที่เป็นอำเภอขนาดเล็ก ระหว่างทางไม่มีสถานีบริการน้ำมันขนาดใหญ่ และเป็นหนึ่งในถนนเส้นทางสอยงามของจังหวัดน่าน (โค้งถนนเป็นเลข ๓) ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น บ่อเกลือสินเธาว์ อุทยานแห่งชาติขุนน่าน น้ำตกสะปัน ต้นน้ำน่าน และด่านพรมแดนห้วยโก๋น
- ทางหลวงสาย ๑๐๙๑ (น่าน-พะเยา) เป็นเส้นทางหลักในการเชื่อมระหว่างน่าน-พะเยา โดยระหว่างเส้นทางผ่านศูนย์ราชการจังหวัดน่าน และอำเภอบ้านหลวง และเชื่อมกับอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น พระธาตุเมตตาขาว ดอยหมอกถนนเหนือเมฆ



- **ทางหลวงสาย ๑๐๙๗ (เชียงใหม่ – สองแคว)** เป็นเส้นทางในการเชื่อมระหว่างอำเภอเชียงใหม่กับอำเภอสองแคว ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น น้ำตกตาดม่าน
- **ทางหลวงสาย ๑๑๔๔ (อำเภอท่าวังผา – อำเภอสองแคว)** เป็นเส้นทางหลักในการเชื่อมระหว่างอำเภอท่าวังผากับอำเภอสองแคว โดยการเดินทางจากอำเภอเมืองน่านต้องใช้ทางหลวง ๑๐๑ มาถึงอำเภอท่าวังผาแล้วใช้ทางหลวง ๑๑๔๔ เพื่อเดินทางต่อไปยังอำเภอสองแคว ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ถนนลอยฟ้าดอยภูโว อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน และอ่างเก็บน้ำน้ำจี่ม และสามารถใช้เส้นทางแยกจากตัวอำเภอเมืองสองแควไปตามเส้นทาง ๑๒๗/๙ ถึงจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนไทย-ลาวบ้านใหม่ชายแดน ต.ชนแดน อ.สองแคว ที่กองร้อย ดชด. ๓๒๕



ภาพที่ ๒-๒๒ ทางหลวง ๑๑๔๔ เป็นเส้นทางที่มีความสวยงาม แต่มีความสูงชันต้องใช้ความระมัดระวังในการขับขี่

- **ทางหลวงสาย ๑๑๖๔ (อำเภอเมืองน่าน – อำเภอภูเพียง – อำเภอแม่จริม)** เป็นเส้นทางหลักในการเชื่อมระหว่างอำเภอเมืองน่าน อำเภอภูเพียง กับอำเภอแม่จริม ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น พระธาตุแช่แห้ง จุดชมวิวนานาชาติบ้านแพะ และสามารถเดินทางต่อไปอุทยานแห่งชาติแม่จริม (ล่องแก่งน้ำว้า)





ภาพที่ ๒-๒๓ ทางหลวง ๑๖๘ เป็นถนนสายแรกของที่ทาสิกันสิ้นเพื่อสร้างความปลอดภัยในการขับขี่

- ทางหลวงสาย ๑๖๘ (อำเภอเมือง – อำเภอภูเพียง – อำเภอสันติสุข – ตำบลวน อำเภอปัว) เส้นทางหลักในการเชื่อมระหว่างอำเภอเมือง อำเภอภูเพียง กับอำเภอสันติสุข ระหว่างเส้นทางผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ถนนลอยฟ้ากิ่วมวง



ภาพที่ ๒-๒๔ ถนนลอยฟ้ากิ่วมวง หรือถนนที่มองคล้ายเลขสาม

- ทางหลวงสาย ๑๒๒๕ (อำเภอสันติสุข – อำเภอแม่จริม) ซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการเชื่อมระหว่างอำเภอสันติสุขกับอำเภอแม่จริม เช่น สวนบัวบุ๊ค
- ทางหลวงสาย ๑๒๔๓ (อำเภอแม่จริม – อำเภอเวียงสา) ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผ่านจุดท่องเที่ยวสำคัญ เช่น โรงไฟฟ้าเขื่อนน้ำว้า
- ทางหลวงสาย ๑๒๕๖ (อำเภอปัว – อำเภอบ่อเกลือ) ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผ่านจุดท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ถนนลอยฟ้าดอยภูคา อุทยานแห่งชาติดอยภูคา ต้นชมพูภูคา และจุดชมวิวก ๑๓/๑๕



- ทางหลวงสาย ๑๓๓๓ (อำเภอสันติสุข - อำเภอบ่อเกลือ) ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผ่านจุดท่องเที่ยวสำคัญ เช่น สะพานสันติสุข จุดชมทะเลหมอกภูฟ้า ล่องแก่งน้ำว้าบ้านริมว่า พระตำหนักภูฟ้าพัฒนา

ถนนสายหลักที่ใช้ในการเดินทางภายในเทศบาลเมืองน่าน

เทศบาลเมืองน่านนับเป็นจุดศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยเป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางและเป็นสถานที่พักแรมที่สำคัญที่สุดของนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านส่วนใหญ่ใช้การพักแรมในอำเภอเมืองน่านและใช้การเดินทางแบบเช้าไปเย็นกลับไปยังแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอต่างๆ ที่อยู่รอบนอก โดยถนนสายหลักที่ใช้ในการเดินทางภายในเทศบาลเมืองน่านแสดงตามตารางที่ ๒-๔ โดยเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวมาก ได้แก่ ถนนสุริยพงษ์ ถนนผากอง และถนนมหายศ ขณะที่เส้นทางอื่นๆ เป็นถนนที่อยู่ในย่านธุรกิจ ตลาด และสถานที่ตั้งของหน่วยงานภาครัฐที่มีประชากรเดินทางมาติดต่อและสัญจร โดยประสบปัญหาการจราจรติดขัดบ้างในช่วงเวลาเร่งด่วน

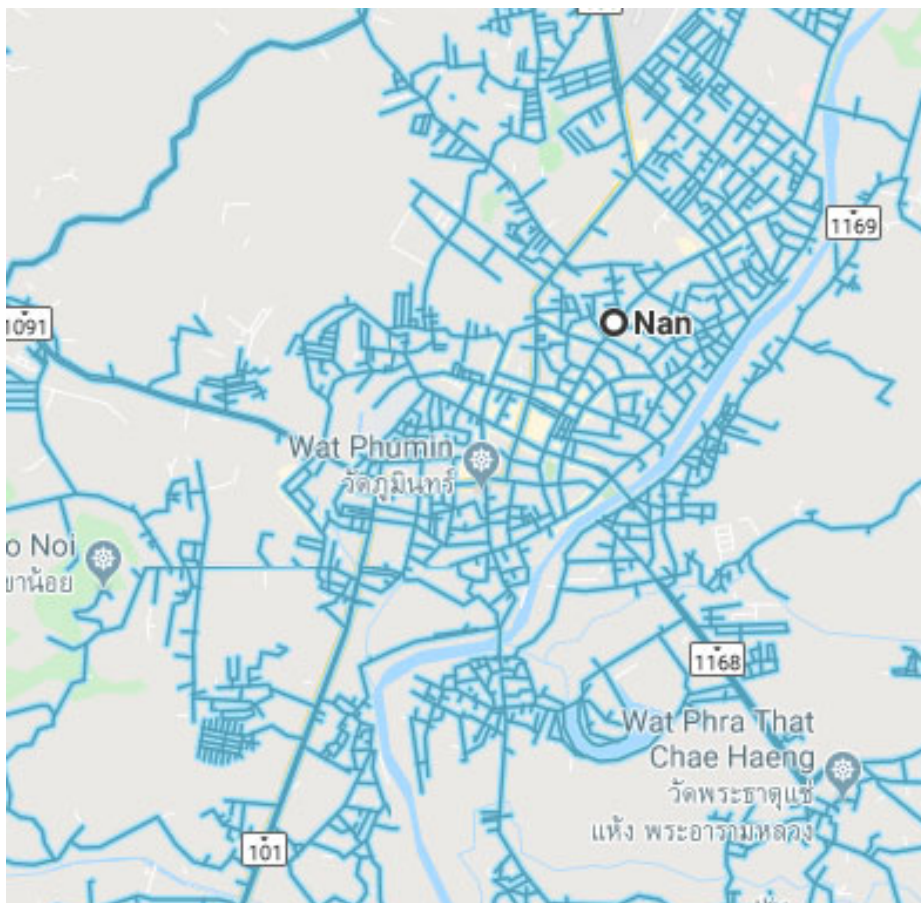
ตารางที่ ๒-๔ ถนนสายหลักในเทศบาลเมืองน่านและสถานที่สำคัญ

อันดับ	ชื่อถนน	ระยะทาง (กม.)	สถานที่ท่องเที่ยว	สถานที่สำคัญอื่นๆ
๑	ชาหลวง	๑	-	ตลาดตั้งจิตนุสรณ์ ตลาดสดราชพัสดุ
๒	ผากอง	๒	วัดภูมินทร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน ถนนคนเดินกลางคืนน่าน คีรติธารรอบเมืองน่าน	ตลาดใต้รุ่ง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว น่าน เรือนจำจังหวัดน่าน สำนักงาน ททท. (น่าน)
๓	มหาพรหม	๑	วัดหัวข่วง วัดโผเสือง	สำนักงานพื้นที่พิเศษเมืองเก่า
๔	มหายศ	๔ (เป็นส่วนหนึ่งของ ทางหลวง ๑๐๑ และ AH๑๓)	วัดสวนตาล วัดช้างเผือก วัดสภารัตน์ วัดมหาโพธิ์	ศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) โรงเรียนนันทบุรีวิทยา ย่านธุรกิจเทศบาลเมืองน่าน ข่วงนั่งต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
๕	มหาวงศ์	๑.๕	กำแพงเมืองเก่านาน วัดมงคล	สะพานพัฒนาภาคเหนือ โรงเรียนชินจง
๖	สุมนเทวราช	๓	วัดพระเนตร สวนอาหารสุริยาการ์เด้นท์ วัดหัวเวียงใต้ ย่านจำหน่ายเสื้อผ้าพื้นเมือง	โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร ตลาดสดพระเนตร สวนภูมิรักษ์ วิทยาลัยสารพัดช่างน่าน โรงแรมภูค่านานฟ้า โรงแรมเทวราช
๗	สุริยพงษ์	๑.๕ (เป็นส่วนหนึ่งของ ทางหลวง ๑๐๑ และ AH๑๓)	วัดศรีพันต้น วัดมิ่งเมือง มิ่งเมืองดีเบส กาดช่วงเมืองน่าน วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร วัดภูค้ำ ท่าน้ำจุดชมประเพณีแข่งเรือฯ	ศูนย์โอท็อปาน สถานีตำรวจภูธร ย่านบ้านพักข้าราชการผู้ใหญ่ ร้านภูฟ้า สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ
๘	รอบเมืองทิศใต้	๑.๕	วัดอภัย	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน ตลาดตั้งจิตนุสรณ์ ๒



อันดับ	ชื่อถนน	ระยะทาง (กม.)	สถานที่ท่องเที่ยว	สถานที่สำคัญอื่นๆ
๙	วรรณคร	๑.๕	วัดน้ำลอม พิพิธภัณฑพระพุทธรูป ไม้	ท่าอากาศยานน่านนคร ค่ายสุริยพงษ์
๑๐	วรวิชัย	๑	-	ท่าอากาศยานน่านนคร โรงพยาบาลน่าน
๑๑	อนันตวรฤทธิ เดช	๑	-	ย่านธุรกิจ

นอกจากนี้ยังพบว่า ระบบทางหลวงในเขตเทศบาลเมืองน่านเป็นแบบตาราง ไม่มีทางเลี้ยวเมืองเพื่อหลีกเลี่ยงการจราจร โดยมีทางเลี้ยวเมืองซึ่งเป็นเส้นทางขนาดเล็ก ได้แก่ (๑) ถนนสาย ๔๐๑๓ เป็นทาง ๔ ช่องจราจร เชื่อมระหว่างทางหลวง ๑๐๙๑ น่าน-พะเยา ใกล้ศาลากลางจังหวัดฯ กับทางหลวง ๑๐๑ ใกล้ อบต.ผาสิงห์ และ (๒) ถนนสาย ๔๐๑๓ เป็นทาง ๔ ช่องจราจร เชื่อมระหว่างทางหลวง ๑๐๙๑ (น่าน-พะเยา) กับทางหลวง ๑๐๑ (ผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ บ้านนาแกว้) เพื่อหลีกเลี่ยงการจราจรในเขตใจเมือง



ภาพที่ ๒-๒๕ สภาพโครงข่ายถนนในเทศบาลเมืองน่าน



ระบบการขนส่งเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

จังหวัดน่านมีพรมแดนติดกับแขวงไชยบุรี สปป.ลาว โดยมีระบบการขนส่งทางถนนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถขั้รถยนต์ผ่านเข้าออกได้ ณ ด่านพรมแดนด้วยโก้น อำเภอนเฉลิมพระเกียรติ เชื่อมโยงกับด่านบ้านน้ำเงิน เมืองเงิน แขวงไชยบุรี สปป.ลาว เส้นทางถนนสายหลักที่เชื่อมโยง ได้แก่ ทางหลวง ๑๐๑ (ทางหลวงอาเซียนหมายเลข ๑๓ AH๑๓) ซึ่งมีจุดเริ่มต้นจังหวัดแพร่ และผ่านอำเภอต่างๆ ของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอนเฉลิมพระเกียรติ อำเภอนเมืองน่าน อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอเชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง และอำเภอนเฉลิมพระเกียรติ มา ณ ด่านพรมแดนห้วยโก้น นอกจากนี้ จังหวัดน่านยังมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนที่อนุญาตให้ประชาชนเดินทางข้ามแดนมาเพื่อซื้อขายสินค้าตามวันเวลาที่กำหนดแต่ไม่อนุญาตให้ทำการเดินรถระหว่างประเทศ ได้แก่ (๑) จุดผ่อนปรนใหม่ชายแดน ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว ไปตามทางหลวง ๑๒๓/๙ เป็นเขตติดต่อกับบ้านเตสลอง เมืองเชียงฮอน แขวงไชยบุรี และ (๒) จุดผ่อนปรนบ้านห้วยสะแตง ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง ไปตามทางหลวงชนบทหมายเลข ๔๐๔๑ เป็นเขตติดต่อกับบ้านป่าหว้าน เมืองเชียงฮอน แขวงไชยบุรี



ภาพที่ ๒-๒๖ ทางหลวง ๑๐๑ หรือ AH๑๓ เป็นเส้นทางอนุมัติที่ให้เดินรถขนส่งผู้โดยสาร และสินค้าระหว่างประเทศได้

๒.๔ สภาพการให้บริการขนส่งของจังหวัดน่าน

การให้บริการขนส่งภายในจังหวัดน่าน การเดินทางระหว่างจังหวัดน่านกับจังหวัดข้างเคียง (แพร่ และพะเยา) และการเดินทางระหว่างจังหวัดน่านกับ สปป.ลาว ต้องพึ่งพาการขนส่งทางถนนทั้งหมด ผู้ท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวหรือใช้บริการรถขนส่งสาธารณะ โดยระบบการให้บริการรถโดยสารสาธารณะในจังหวัดน่านสามารถจำแนกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) รถโดยสารสาธารณะไม่ประจำเส้นทาง (๒) รถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทาง และ (๓) รถโดยสารที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายขนส่ง ดังนี้



๑. รถโดยสารสาธารณะไม่ประจำเส้นทาง

ตามกฎหมายรถยนต์กำหนดให้ผู้ให้บริการขนส่งไม่ประจำเส้นทางต้องขอใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำเส้นทางจากกรมการขนส่งทางบก โดยการอนุมัติให้ใบอนุญาตนั้นกรมการขนส่งอาจกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ไว้ในอนุญาต เช่น จำนวนรถยนต์ที่ต้องใช้ ลักษณะและขนาดของรถ เครื่องหมายของผู้ประกอบการที่ให้ปรากฏประจำรถ จำนวนผู้ประจำรถ ท้องที่ทำการ มาตรฐานบริการ สถานที่เก็บซ่อมบำรุงรักษารถ และอื่นๆ ในจังหวัดน่าน มีผู้ให้บริการขนส่งไม่ประจำเส้นทางที่ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทางด้วยรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารเพื่อนำรถให้บริการขนส่งไม่ประจำเส้นทางเพื่อการทัศนอาจร ให้บริการขนส่งไม่ประจำเส้นทางระหว่างโรงแรมที่พักกับท่าอากาศยานหรือสถานีขนส่ง และให้บริการจ้างเหมาเป็นรายเที่ยว โดยทั้งกรณีเจ้าของรถที่เป็นบุคคลธรรมดาและเป็นนิติบุคคล โดยกิจการให้บริการที่เป็นนิติบุคคลในจังหวัดน่าน เช่น น่านพีพีคาร์เรนท์ ศรีเมืองน่านกรุ๊ป น่านกรุ๊ปแอนด์ทัวร์ น่านฟ้า เซอร์วิสสมายล์ ศรีอินน่านทัวร์ เจ.เอ.รถเช่าน่าน และเวสท์กูดทัวร์ เป็นต้น และยังมีผู้ให้บริการรถแท็กซี่รับจ้าง โดย หจก.ศรีเมืองน่านกรุ๊ป โดยกำหนดอัตราค่าบริการมาตรฐานแสดงไว้บริเวณท่าอากาศยานน่านนคร เช่น ค่าโดยสารจากท่าอากาศยานน่านนครไปอำเภอเวียงสาเที่ยวละ ๓๐๐ คน ไปอำเภอท่าวังผาเที่ยวละ ๕๐๐ บาท ไปอำเภอบัวเที่ยวละ ๖๐๐ บาท ไปอำเภอกู่ช้างเที่ยวละ ๙๐๐ บาท ไปอำเภอบ่อเกลือเที่ยวละ ๑,๖๐๐ บาท และไปอำเภอเฉลิมพระเกียรติเที่ยวละ ๑,๖๐๐ บาท เป็นต้น



ภาพที่ ๒-๒๓/ รถโดยสารแท็กซี่รับจ้างในจังหวัดน่านดำเนินการโดยศรีเมืองน่านกรุ๊ป

๒. รถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทาง

ตามกฎหมายรถยนต์กำหนดให้ผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทางต้องขอใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำเส้นทางจากกรมการขนส่งทางบก โดยกรมการขนส่งทางบกได้จัดแบ่งกลุ่มของรถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางที่ให้บริการเชื่อมโยงในจังหวัดน่านออกเป็นหมวดต่างๆ ได้แก่

(๑) **รถหมวด ๒** เป็นรถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางที่มีจุดเริ่มต้นจากสถานีขนส่งกรุงเทพฯ ไปสิ้นสุดเส้นทางในจังหวัดน่าน หรือ “รถโดยสารระหว่างกรุงเทพฯ กับน่าน”



(๒) **รถหมวด ๓** หมายถึง รถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางที่มีจุดเริ่มต้นในจังหวัดหนึ่งและไปสิ้นสุดในอีกจังหวัดหนึ่งในส่วนภูมิภาค เช่น รถโดยสารระหว่างเชียงใหม่กับน่าน เป็นต้น

(๓) **รถหมวด ๑ ส่วนภูมิภาค** หมายถึง รถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางซึ่งมีระยะทางส่วนใหญ่อยู่ภายในเขตเทศบาลใดเทศบาลหนึ่งเพื่อให้บริการประชาชนในเขตเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น รถสองแถวให้บริการประจำเส้นทางภายในเขตเทศบาลเมืองน่าน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านน่าน – สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน) เป็นต้น

(๔) **รถหมวด ๔ ส่วนภูมิภาค** หมายถึง เส้นทางรถโดยสารประจำทางที่มีจุดต้นทางปลายทางอยู่ระหว่างจังหวัดกับอำเภอในจังหวัดเดียวกัน หรือระหว่างอำเภอกับอำเภอภายในจังหวัดเดียวกัน เช่น รถโดยสารประจำเส้นทางให้บริการระหว่างอำเภอเมืองน่านกับอำเภอเวียงสา เป็นต้น

ในกรณีของ**รถหมวด ๒** ซึ่งเป็นรถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางระหว่างกรุงเทพฯ กับน่านมีเส้นทางให้บริการ ได้แก่

- **สาย ๔๗ (กรุงเทพฯ – หุ่นช้าง)** ระยะทาง ๓๖๖ กิโลเมตร ให้บริการขนส่งเริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางกรุงเทพฯ นครสวรรค์ พิษณุโลก แพร่ และจังหวัดน่าน (เวียงสา น่าน บัว เชียงกลาง หุ่นช้าง) อัตราค่าโดยสารอยู่ระหว่าง ๕๓๒ ถึง ๘๙๐ บาท ขึ้นอยู่กับประเภทรถ มีผู้ให้บริการเดินรถ ได้แก่ บจก.ขนส่ง บจก.สมบัติทัวร์ บจก.เชิดชัยทัวร์ โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๓๐ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงปลายทาง มีผู้โดยสารเฉลี่ยเที่ยวละ ๘.๕ คน



ภาพที่ ๒-๒๔ รถประจำทางสาย ๔๗ (กรุงเทพฯ – หุ่นช้าง)

- **สาย ๙๖ (กรุงเทพฯ – น่าน)** ระยะทาง ๓๔๓ กิโลเมตร ให้บริการขนส่งเริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางกรุงเทพฯ นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ แพร่ ร้องกวาง และจังหวัดน่าน (เวียงสา น่าน) อัตราค่าโดยสารอยู่ระหว่าง ๕๕๖ ถึง ๖๔๙ บาท ขึ้นอยู่กับประเภทรถ มีผู้ให้บริการเดินรถ ได้แก่ บจก.ขนส่ง บจก. เชิดชัยทัวร์ และ บจก.บุษราคัมทัวร์ โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๓๐ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงปลายทาง มีผู้โดยสารเฉลี่ยเที่ยวละ ๒๖.๓ คน





ภาพที่ ๒-๒๙ รถประจำทางสาย ๙๖ (กรุงเทพฯ – น่าน)

- **สาย ๙๑๐ (กรุงเทพฯ – น่าน (ข))** ระยะทาง ๖๓/๓๗ กิโลเมตร ให้บริการขนส่งเริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ จนถึงแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ จนถึงรังสิต ตรงไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ จนถึงประมาณกิโลเมตรที่ ๕๑ เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ ผ่านจังหวัดสิงห์บุรี จนถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ผ่านทางแยกเข้าอำเภอดงพิกุล บ้านเขาทราย อำเภอดงพิกุล เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ จนถึงทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ผ่านทางแยกเข้าจังหวัดอุดรธานี จนถึงอำเภอดงพิกุล แล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านจังหวัดแพร่ อำเภอร่องขวาง อำเภอเวียงสา ไปสุดเส้นทางที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสารอยู่ระหว่าง ๕๐๘ ถึง ๕๙๒ บาท ขึ้นอยู่กับประเภท มีผู้ให้บริการเดินรถ ได้แก่ บจก.ขนส่ง บจก.สมบัติทัวร์ บจก.นครชัยแอร์ บจก.เชิดชัยทัวร์ และ บจก.บุษราคัมทัวร์ โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๑๐๐ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงปลายทาง





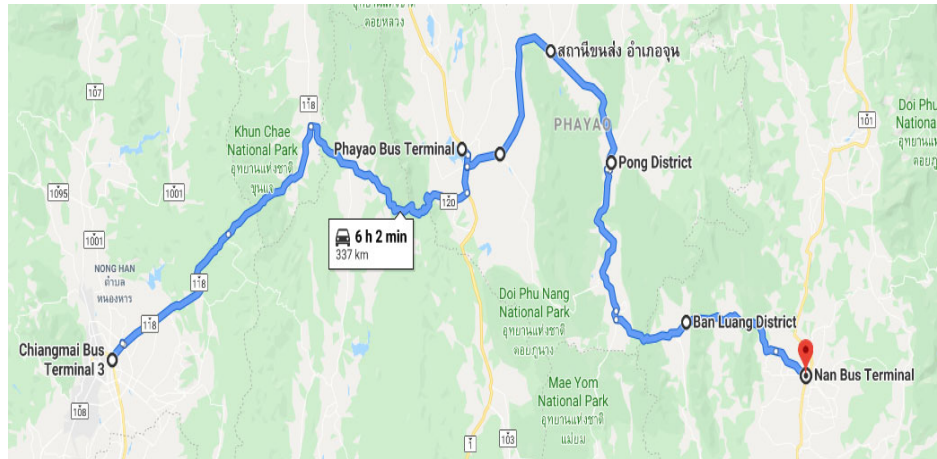
ภาพที่ ๒-๓๐ รถประจำทางสาย ๙๑๐ (กรุงเทพฯ – น่าน (ข))

ในปี ๒๕๖๒ มีผู้ใช้บริการรถหมวด ๒ (ขนส่งระหว่างกรุงเทพฯ กับน่าน) รวม ๓๒๖,๙๐๔ คนต่อปี หรือคิดเป็น ๒๗,๒๔๒ คนต่อเดือน หรือมีปริมาณผู้ให้บริการเฉลี่ยต่อเที่ยว ๓๒.๔ คน คิดเป็นอัตราการใช้ประโยชน์ร้อยละ ๘๑.๐ ของพื้นที่ที่สามารถบรรทุกผู้โดยสารได้ โดยมีผู้ประกอบการรายสำคัญที่เป็นกิจการเดินรถขนาดใหญ่และมีเครือข่ายให้บริการทั่วประเทศไทย เช่น บจก.ขนส่ง บจก.สมบัติทัวร์ บจก.นครชัยแอร์ บจก.เชิดชัยทัวร์ และ บจก.บุษราคัมทัวร์

ในกรณีของรถหมวด ๓ ซึ่งเป็นรถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางระหว่างจังหวัดน่านกับจังหวัดอื่นที่มีใช้กรุงเทพฯ ได้แก่

- **สาย ๑๑๓ (เชียงใหม่ – พะเยา – น่าน)** ระยะทาง ๓๔๘ กิโลเมตร ให้บริการขนส่งเริ่มต้นจากจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงใหม่ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๓๙ ผ่านอำเภอฝาง สะเก็ด ถึงบ้านแม่ชะจาน แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดิน ๑๐๓๙ ถึงอำเภอวังเหนือ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๘๒ ผ่านบ้านปางถ้ำ บ้านปากปอก ถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ถึงจังหวัดพะเยาแล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ถึงสี่แยกแม่ต๋ำ แยกซ้ายไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๒๑ ผ่านอำเภอดอกคำใต้ ถึงอำเภอยางชุมน้อย แล้วไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๙๑ ผ่านอำเภอปางงิ้ว อำเภอเชียงม่วน อำเภอบ้านหลวง ไปสุดเส้นทาง ณ สถานีจอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสารอยู่ระหว่าง ๒๓๑ ถึง ๒๙๗ บาท ขึ้นอยู่กับประเภทรถ มีผู้ให้บริการเดินรถในเส้นทางสาย ๑๑๓ ได้แก่ บริษัท ไทยพัฒนกิจขนส่ง จำกัด (Green BUs) วันละ ๑ เที่ยว โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๕๕ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทาง และอีกร้อยละ ๔๕ ขึ้นลงรถระหว่างเส้นทาง

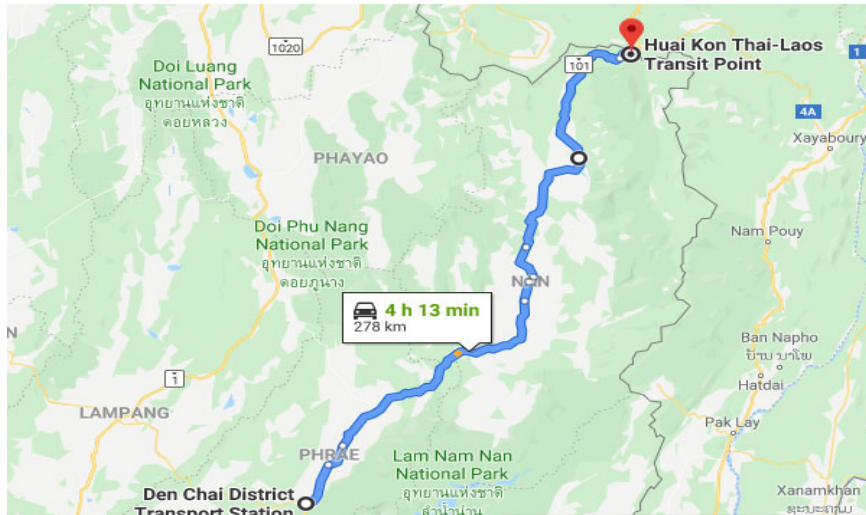




ภาพที่ ๒-๓๑ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๑๑๓

- สาย ๑๔๓ (เด่นชัย –เฉลิมพระเกียรติ-บ้านห้วยโก๋น) ระยะทาง ๒๔๑ กิโลเมตร ให้บริการเริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอเด่นชัย ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ อำเภอร่องขวาง ถึงจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๔๐ ผ่านอำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอเชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง บ้านปอน ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถประจำทางอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (บ้านห้วยโก๋น) อัตราค่าโดยสารอยู่ระหว่าง ๑๗/๙ ถึง ๒๒๐ บาท ขึ้นอยู่กับประเภทรถ มีผู้ให้บริการเดินรถในเส้นทางสาย ๑๔๓ ได้แก่ บริษัท นครน่านยานยนต์ขนส่ง จำกัด (นครน่านทัวร์) บริการโดยรถตู้ โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๙๙ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน และอีกร้อยละ ๑ เดินทางไปบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

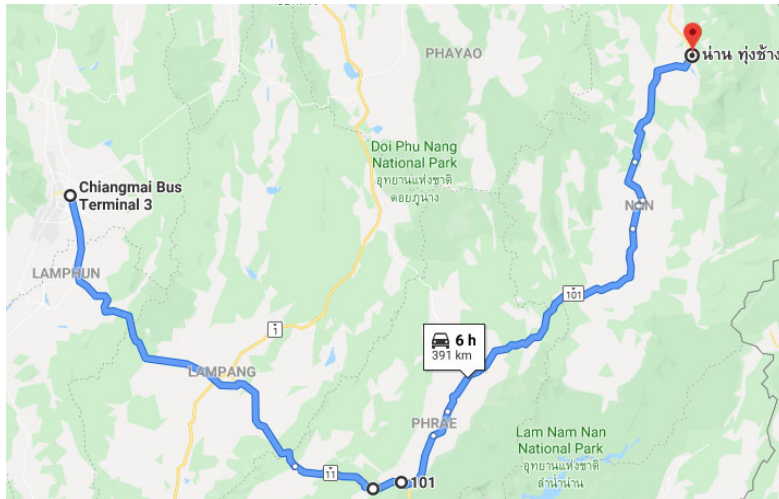




ภาพที่ ๒-๓๒ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๑๔๓

- สาย ๑๖๙ (เชียงใหม่ – น่าน – หุ่นช้าง) ระยะทาง ๓๙๑ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงใหม่ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๓๖ ถึงสามแยกบ้านเหมืองง่า แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๖ ถึงจังหวัดลำพูน แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๔ ถึงสามแยกตอยติ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ผ่านแยกอำเภอแม่ทา จังหวัดลำปาง ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ อำเภอร้องกวาง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๐ ผ่านอำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอเชียงกลาง ไปสุดเส้นทาง ณ สถานีที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอห้วยช้าง อัตราค่าโดยสารอยู่ระหว่าง ๓๔๐ ถึง ๕๒๙ บาท ขึ้นอยู่กับประเภทรถ มีผู้ให้บริการเดินรถในเส้นทางสาย ๑๖๙ ได้แก่ บริษัท ไทยพัฒนกิจขนส่ง จำกัด (Green BUs) วันละ ๗ เที่ยว โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๔๕ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทาง และอีกร้อยละ ๕๕ ขึ้นลงระหว่างเส้นทาง มีผู้โดยสารเฉลี่ยเที่ยวละ ๓๐.๒ คน





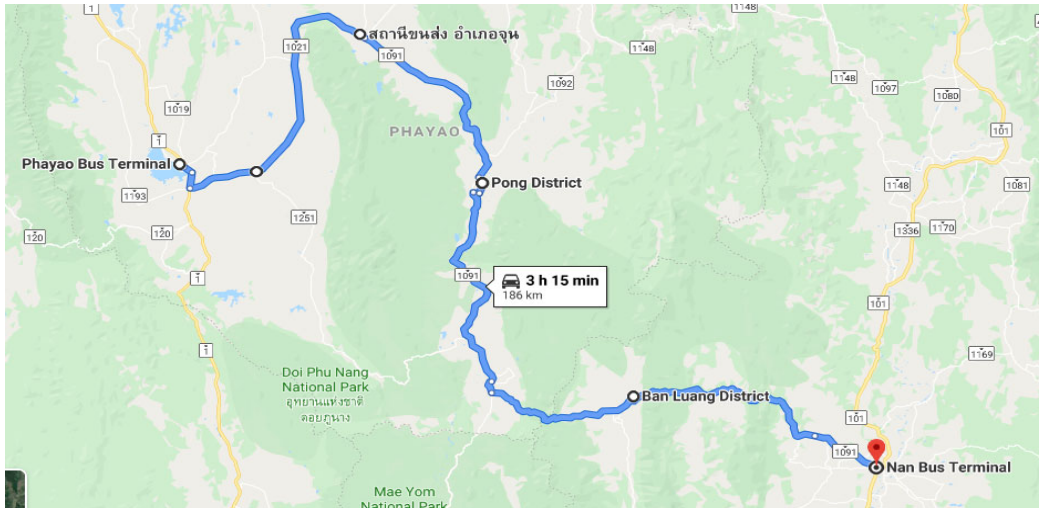
ภาพที่ ๒-๓๓ เส้นทางเดินรถสาย ๑๖๙



ภาพที่ ๒-๓๔ รถประจำทางสาย ๑๖๙ เชียงใหม่-น่าน-ทุ่งช้าง

- **สาย ๑๙๙ (พะเยา-น่าน)** ระยะทาง ๑๘๖ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพะเยาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ถึงสี่แยกแม่ต๋ำ แยกซ้ายไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๒๑ ผ่านอำเภอดอกคำใต้ ถึงอำเภอรุน แล้วไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๙๑ ผ่านอำเภอปง อำเภอเชียงม่วน อำเภอบ้านหลวง ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสารอยู่ระหว่าง ๙๓ ถึง ๑๓๐ บาท ขึ้นอยู่กับประเภทรถ มีผู้ให้บริการเดินรถในเส้นทางสาย ๑๙๙ ได้แก่ บริษัท อารยะเดินรถ จำกัด (รถบัสเหลือง) ให้บริการวันละ ๒ เที่ยว โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๙๐ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงปลายทาง มีผู้โดยสารเฉลี่ยเที่ยวละ ๑๙ คน

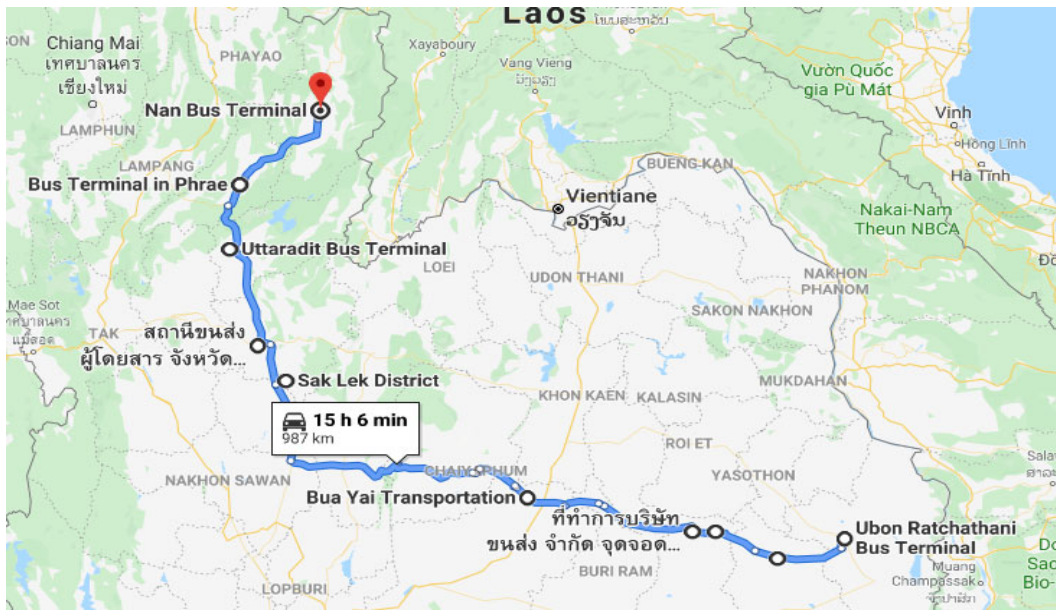




ภาพที่ ๒-๓๕ เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๑๙๗

- **สาย ๕๘๗ (อุบลราชธานี – แพร่- น่าน)** ระยะทาง ๙๘๗ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอุบลราชธานี ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๖ ผ่านอำเภอวารินชำราบ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ อำเภออุทุมพรพิสัย ถึงแยกสัมป่อยน้อย ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๓๖ ผ่านอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ อำเภอรัตนภูมิ ถึงแยก กม.ศูนย์ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ ถึงหน่วยบริการทางหลวงท่าตูม แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๘๑ ผ่านอำเภอชุมพบุรี ถนนเลี้ยวเมือง ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔๓๖ ถึงสี่แยกตาลเดี่ยว แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๒ ผ่านอำเภอปทุมราชวงศา บ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอประทาย อำเภอสีดา อำเภอบัวใหญ่ อำเภอแก้งสนามนาง ถึงสี่แยกโรงต้ม แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๑ ผ่านจังหวัดชัยภูมิ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๕ ผ่านแยกราहुล อำเภอหนองบัว ถึงแยกหนองบัวนครสวรรค์ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ผ่านอำเภอดงเจริญ อำเภอสาเหล็ก ถึงสามแยกวังทอง แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ ผ่านจังหวัดพิษณุโลก ถึงสี่แยกอินโดจีน แยกขวาเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ผ่านบ้านป่าแดง บ้านน้ำอ่าง ถึงบ้านบึงวังจี้ว แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๙ ถึงจังหวัดอุดรดิตถ์ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๔๕ ผ่านตลาดท่าเสา ถึงบ้านวังสีสุบ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ถึงแยกอำเภอเด่นชัย ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านจังหวัดแพร่ อำเภอร้องกวาง อำเภอเวียงสา ไปสุดเส้นทาง ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน มีบริษัทเดินรถให้บริการในเส้นทางสาย ๕๘๗ ได้แก่ บริษัท นครชัยแอร์ จำกัด บริการวันละ ๑ เที่ยว





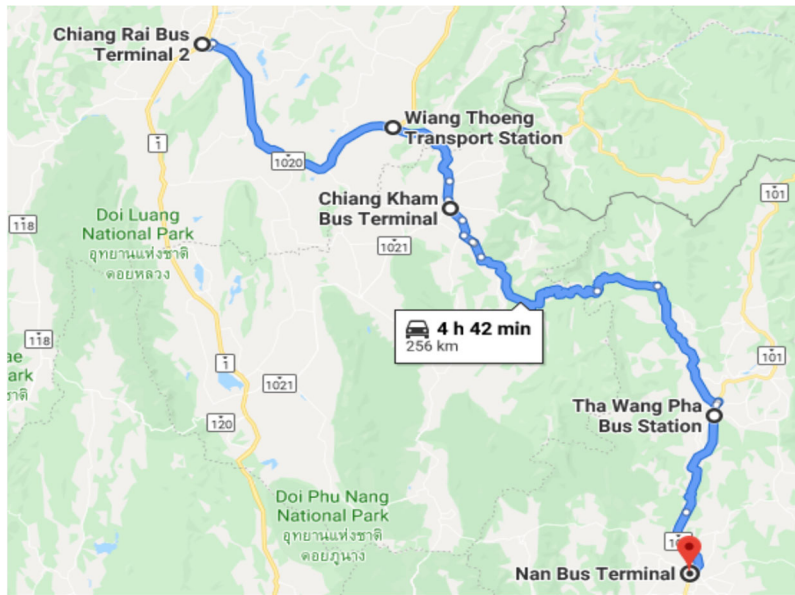
ภาพที่ ๒-๓๖ เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๕๔๗



ภาพที่ ๒-๓๗ รถประจำทางสาย ๕๔๗ อุบลราชธานี – แพร่- น่าน

- สาย ๖๑๑ (เชียงราย – น่าน) ระยะทาง ๒๕๖ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสาร จังหวัดเชียงราย ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๒๐ ผ่านห้วยสัก ดอยลาน เทศบาลตำบล เวียงเทิง ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๒๑ ถึงสามแยกแช่แห้ง ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๔๔ ผ่านอำเภอเชียงคำ อำเภอสองแคว ถึงสามแยกท่าวังผา อำเภอท่าวังผา แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสาร ๑๓๒ บาท มีบริษัทเดินรถให้บริการในเส้นทางสาย ๖๑๑ ได้แก่ บริษัท ก.สหกิจเดินรถ จำกัด บริการวันละ ๑ เที่ยว โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๖๐ ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงปลายทาง มีผู้โดยสารเฉลี่ยเที่ยวละ ๑๑ คน

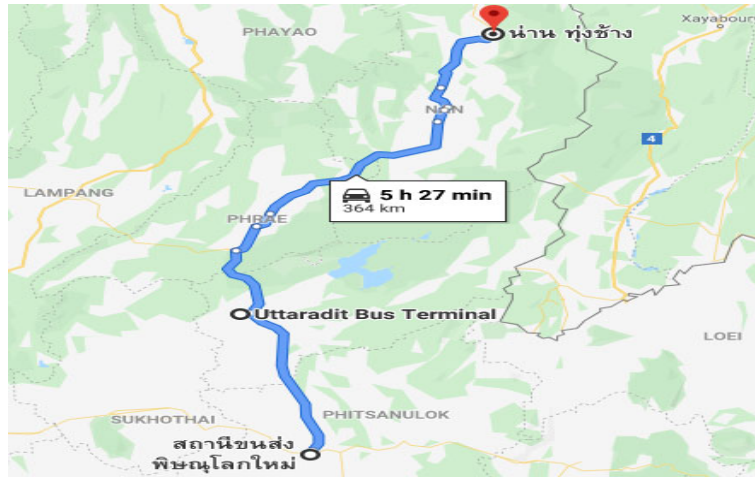




ภาพที่ ๒-๓๘ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๖๑๑

- สาย ๖๑๓ (พิษณุโลก - น่าน - ท่งช้าง) ระยะทาง ๓๖๔ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพิษณุโลก ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ ถึงบ้านร่องโพธิ์ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ผ่านบ้านป่าแดง บ้านน้ำอ่าง ถึงบ้านบึงวังจี้ว แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๙ ถึงจังหวัดอุตรดิตถ์ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๔๕ ผ่านตลาดท่าเสา ถึงบ้านวังสลิบ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ถึงแยกอำเภอเด่นชัย ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านจังหวัดแพร่ อำเภอวังจี้ว อำเภอเวียงสา ถึงจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๐ ผ่านอำเภอท่าวังผา อำเภอบัว อำเภอเชียงกลาง ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอท่งช้าง อัตราค่าโดยสาร ๒๔๒ ถึง ๓๑๑ ขึ้นอยู่กับประเภทรถ มีบริษัทเดินรถให้บริการในเส้นทางสาย ๖๑๓ ได้แก่ บริษัท นครนันทน์ จำกัด บริการวันละ ๔ เที่ยว และบริษัท สุโขทัยธานี บริการวันละ ๖ เที่ยว โดยจากการสำรวจพบว่าร้อยละ ๗๐ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงปลายทาง



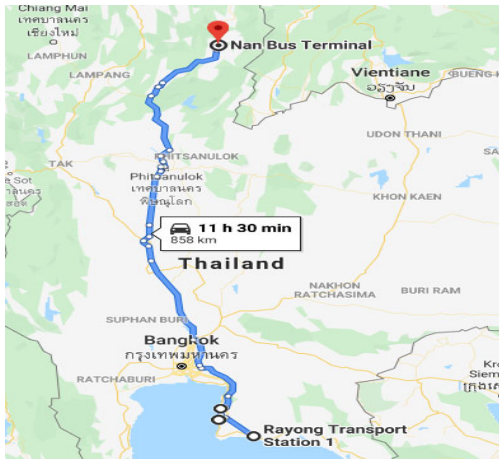


ภาพที่ ๒-๓๙ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๖๑๓

- สาย ๖๖๐ (ระยอง - นครสวรรค์ - พิษณุโลก - น่าน) ระยะทาง ๔๕๔ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยองไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ ผ่านอำเภอสัตหีบ แยกซ้ายไปถึงเมืองพัทยา กลับตามเส้นทางเดิม แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ ผ่านอำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑๔ แยกซ้ายไปตามทางหลวงพิเศษหมายเลข ๓/ แยกขวาไปตามทางหลวงพิเศษหมายเลข ๙ (ถนนวงแหวนรอบนอกฝั่งตะวันออก) แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ถึงประตูน้ำพระอินทร์ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ถึงจังหวัดนครสวรรค์ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๓ ถึงจังหวัดพิษณุโลก แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ ถึงบ้านร่องโพธิ์ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ถึงจังหวัดอุตรดิตถ์ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๔๕ ถึงบ้านสีสุบ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านอำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ อำเภอร่องขวาง ไปสุดเส้นทาง

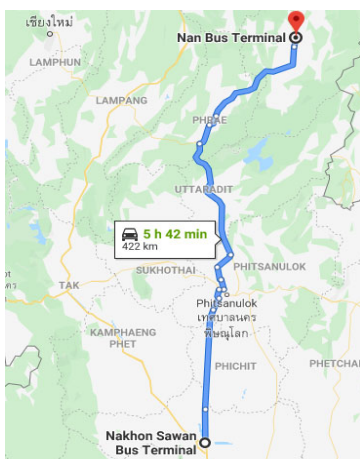


ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสาร ๓๖๐ บาท มีบริษัทเดินรถให้บริการในเส้นทางสาย ๖๖๐ ได้แก่ บริษัท นครชัยแอร์ จำกัด ให้บริการวันละ ๓ เที่ยว โดยจากผลการสำรวจพบว่าร้อยละ ๒๕ของผู้โดยสารขึ้นลง ณ จุดต้นทางถึงปลายทาง และอีกร้อยละ ๓/๕ ขึ้นลงระหว่างเส้นทาง



ภาพที่ ๒-๔๐ เส้นทางเดินรถ และรถประจำทางสาย ๖๖๐

- สาย ๖๙๔ (น่าน-นครสวรรค์) ระยะทาง ๔๓๓ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครสวรรค์ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ ถึงจังหวัดพิจิตร ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ ถึงบ้านร่องโพธิ์ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ถึงแยกอำเภอเด่นชัย ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๐ ผ่านจังหวัดแพร่ อำเภอวังจันทน์ อำเภอเวียงสา ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสาร ๓๓๔ บาท มีบริษัทเดินรถให้บริการเส้นทางสาย ๖๙๔ ได้แก่ บริษัท ถาวรฟาร์ม จำกัด มีรถให้บริการ ๒ คัน วันละ ๒ เที่ยว



ภาพที่ ๒-๔๑ เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๖๙๔



ในปี ๒๕๖๒ มีผู้ใช้บริการรถหมวด ๓ (ขนส่งระหว่างน่านกับจังหวัดอื่นที่มีใช้กรุงเทพฯ) รวม ๓๑๑,๓๗๘๗ คนต่อปี หรือคิดเป็น ๒๕,๙๘๒๒ คนต่อเดือน หรือมีปริมาณผู้ใช้บริการเฉลี่ยต่อเที่ยว ๒๖.๕ คน สำหรับรถใหญ่ และ ๑๓.๕ สำหรับรถมินิบัส คิดเป็นอัตราการใช้ประโยชน์ร้อยละ ๖๖.๓ ของพื้นที่ที่สามารถบรรทุกผู้โดยสารได้ โดยมีผู้ประกอบการรายสำคัญที่เป็นกิจการท้องถิ่นและมีเครือข่ายเดินรถอยู่ในภาคเหนือ เช่น บจก.ไทยพัฒนกิจขนส่ง บจก.นครนันทวัชร บจก.สุขโขทัยวินทัวร์ บจก.พะเยาขนส่ง บจก.ก.สหกิจเดินรถ และกิจการที่เป็นของส่วนกลางและมีเครือข่ายให้บริการทั่วประเทศ ได้แก่ บจก.นครชัยแอร์

ในกรณีของรถหมวด ๑ ส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นรถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางภายในเขตเทศบาล เมืองน่านมีการให้บริการในเส้นทางต่างๆ ดังนี้

- **สาย ๑ ค่ายสุริยพงษ์ – ตลาดเทศบาล** ระยะทาง ๖ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางบริเวณบ้านมหาโพธิ์หลังค่ายสุริยพงษ์ไปตามถนนมหาศ แยกขวาไปตามถนนรอบเมืองด้านเหนือ ผ่านมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านน่าน แยกขวาไปตามถนนเทศบาลคำริห์ แยกซ้ายไปตามถนนวรรณคร ผ่านค่ายสุริยพงษ์ แยกซ้ายไปตามถนนวรวิชัย แยกขวาไปตามถนนสุมนเทวราช ผ่านวัดพระเนตร วิทยาลัยสารพัดช่าง แยกซ้ายไปตามถนนหน่อคำ แยกขวาไปตามถนนข้าหลวง แยกขวาไปตามถนนมหาวงศ์ แยกขวาไปตามถนนสุมนเทวราช แยกซ้ายไปตามถนนอนันตวรฤทธิเดช ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางตลาดเทศบาลเมืองน่าน ผ่านสถานที่สำคัญภายในเขตเทศบาลเมืองน่าน อาทิ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์น่าน ค่ายสุริยพงษ์ โรงพยาบาลน่าน โรงเรียนน่านคริสเตียน วิทยาลัยสารพัดช่าง ย่านค้าเสื้อผ้าพื้นเมือง และของที่ระลึก ตลาดตั้งจิตนุสรณ์ ตลาดเทศบาลเมืองน่าน ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญภายในเขตเทศบาลเมืองน่าน อาทิ วัดมหาโพธิ์ ศาลเจ้าปู่เจ้าแก้ง วัดหัวเวียงใต้ กาดกองน้อยบ้านหัวเวียงใต้ กำแพงเมืองเก่า อัตราค่าโดยสาร ๒๐ บาทตลอดสาย มีผู้ประกอบการที่ให้บริการ ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนันทบุรี มีรถให้บริการจำนวน ๙ คัน ผู้โดยสารประมาณ ๓๐ คน/วัน/คัน

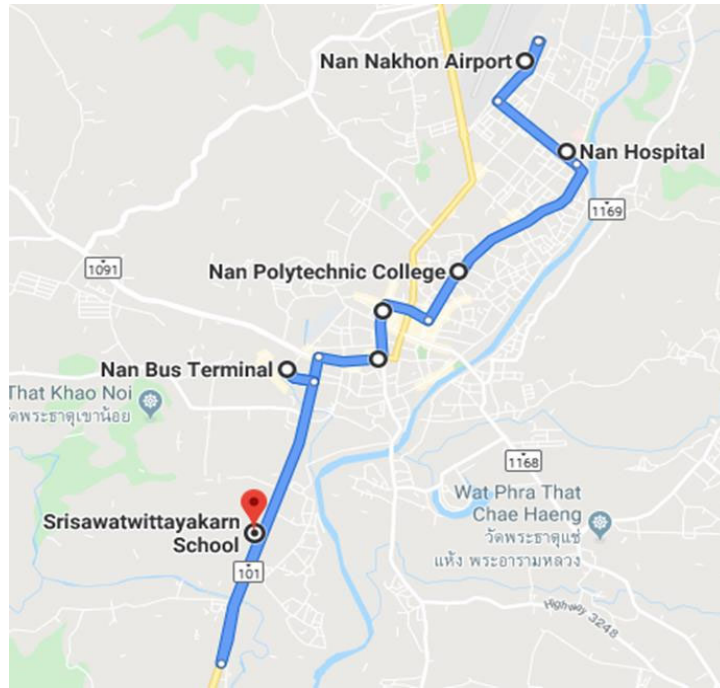




ภาพที่ ๒-๔๒ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๑

- **สาย ๒ สนามบินน่าน-โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร** ระยะทาง ๑๑ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางหัวสนามบินน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๐ แยกซ้ายไปตามถนนมหาไศย แยกขวาไปตามถนนวรวิชัย ผ่านโรงพยาบาลน่าน แยกขวาไปตามถนนสุมนเทวราช ผ่านวัดพระเนตร วิทยาลัยสารพัดช่างน่าน แยกขวาไปตามถนนอนันตวรฤทธิเดช แยกซ้ายไปตามถนนผากอง ผ่านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดน่าน แยกขวาไปตามถนนสุริยะพงษ์ แยกซ้ายไปตามถนนเจ้าฟ้า ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางโรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญภายในเขตเทศบาลเมืองน่าน อาทิ ร้านกาแฟภูผยัคฆ์ คุ่มเจ้าราชบุตร วัดหัวข่วง วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร วัดภูมินทร์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน กาดช่วงเมืองน่าน วัดมิ่งเมือง วัดศรีพันต้น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสาร ๒๐ บาทตลอดสาย มีผู้ประกอบการที่ให้บริการ ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนันทบุรี มีรถให้บริการจำนวน ๗ คัน ผู้โดยสารประมาณ ๓๐ คน/วัน/คัน ทั้งนี้ รถโดยสารที่จอดอยู่ ณ ท่าอากาศยานน่านนครจะจอดรถผู้โดยสาร ๑๕ นาที เว้นแต่หากมีผู้โดยสารครบ ๕ คนก่อนก็จะออกก่อนเวลาที่กำหนดให้จอดรถ หรือกรณีมีผู้โดยสารเหมาในราคา ๑๐๐ บาทต่อเที่ยว ก็จะสามารถออกก่อนเวลาได้



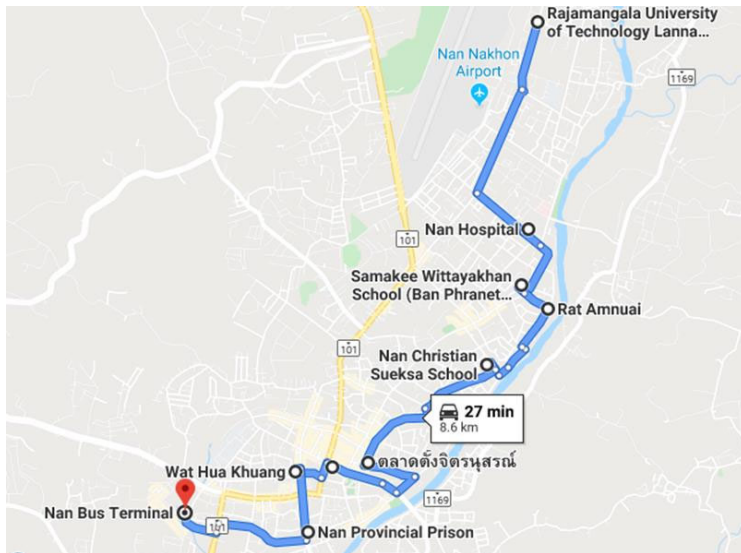


ภาพที่ ๒-๔๓ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๒

- สาย ๓ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา – สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน ระยะทาง ๘ กิโลเมตร เริ่มต้นจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านน่านัน ไปตามถนนมหา ยศ แยกซ้ายไปตามถนนวรวิชัย ผ่านโรงพยาบาลน่าน แยกขวาไปตามถนนสุนทรวราช ถึงสี่แยก โรงเรียนเทศบาลบ้านพระนคร แยกซ้ายไปตามถนนราษฎร์อำนาจ แยกขวาไปตามถนนมะโนถึง โบสถ์คริสจักรประสิทธิพรน่าน แยกซ้ายไปตามถนนคำยอม แยกขวาไปตามถนนข้าหลวง ผ่าน โรงเรียนบ้านคอน ตลาดตั้งจิตนุสรณ์ แยกซ้ายไปตามถนนเจตบุตร ถึงโรงเรียนสตรีศรีน่าน แยก ขวาไปตามถนนมะโน แยกขวาไปตามถนนมหาวงศ์ ผ่านที่ทำการไปรษณีย์น่าน แยกซ้ายไปตาม ถนนผากอง ผ่านวัดหัวข่วง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ วัดภูมินทร์ ถึงเรือนจำจังหวัดน่าน แยกขวา ไปตามถนนรอบเมืองทิศใต้ ผ่านชุมชนบ้านพวงพะยอม ไปตามถนนรอบเมืองทิศตะวันตก ผ่านวัด อภัย ตลาดตั้งจิตนุสรณ์ ๒ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน ผ่านสถานที่ ท้องเที่ยวสำคัญภายในเขตเทศบาลเมืองน่าน อาทิ ถนนเลียบริมน้ำน่าน ร้านกาแฟภูพยัคฆ์ คุ่ม



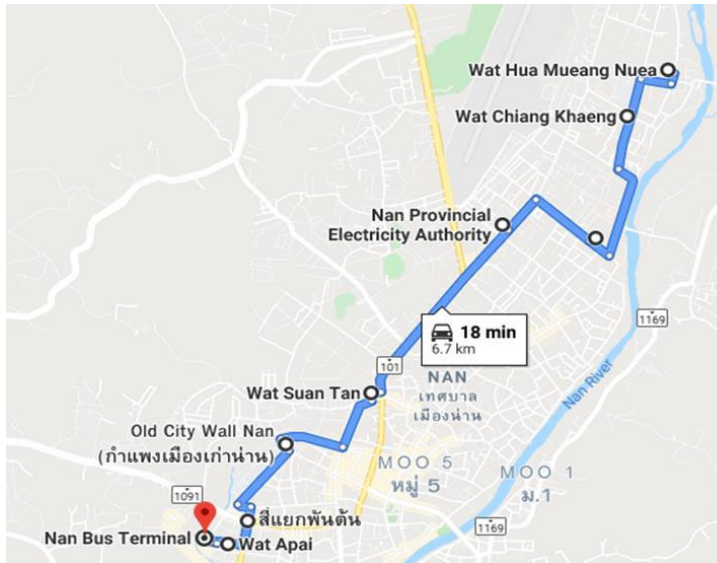
เจ้าราชบุตร วัดหัวข่วง วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร วัดภูมินทร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน กาด
ข่วงเมืองน่าน ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจังหวัดน่าน ร้านเครื่องเงินน่าน อัตราค่าโดยสาร ๒๐ บาท
ตลอดสาย มีผู้ประกอบการที่ให้บริการ ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนันทบุรี มีรถให้บริการจำนวน ๑๐
คัน ผู้โดยสารประมาณ ๓๐ คน/วัน/คัน ทั้งนี้ รถโดยสารที่จอดอยู่ ณ สถานีขนส่งฯ ๑๕ นาที เว้น
แต่หากมีผู้โดยสารครบ ๕ คนก่อนก็จะออกก่อนเวลาที่กำหนดให้จอดรอ หรือกรณีมีผู้โดยสาร
เหมาในราคา ๑๐๐ บาทต่อเที่ยว ก็จะออกก่อนเวลาได้



ภาพที่ ๒-๔๔ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๓

- **สาย ๔ วัดหัวเวียงเหนือ – สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน** ระยะทาง ๓๗ กิโลเมตร เริ่มต้น
จากวัดหัวเวียงเหนือ ไปตามถนนเทศบาลชุมชน บ้านหัวเวียงเหนือ แยกซ้ายไปตามถนนเทศบาล
ดำรงห์ ผ่านชุมชนบ้านน้ำล้อม ถึงสามแยกวัดน้ำล้อม แยกซ้ายไปตามถนนวรรณศรี ผ่านค่ายสุริย
พงษ์ ถึงโรงพยาบาลน่าน แยกขวาไปตามถนนวรวิชัย ผ่านโรงพยาบาลน่าน แยกซ้ายไปตามถนน
มหาศ ผ่านสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดน่าน เทศบาลเมืองน่าน โรงเรียนเทศบาลวัด
สวนตาล แยกขวาไปตามถนนอนันตวรฤทธิเดช ถึงสี่แยกชุมชนบ้านสวนหอม แยกซ้ายไปตาม
ถนนรอบเมืองทิศตะวันตก ผ่านวิทยาลัยเทคนิคน่าน ถึงสำนักงานพาณิชย์จังหวัดน่าน แยกซ้าย
ไปตามถนนมหาพรหม แยกขวาไปตามถนนเจ้าฟ้าสี่แยกวัดอภัย แยกขวาไปตามถนนรอบเมือง
ทิศตะวันตก ผ่านตลาดตั้งจิตนุสรณ์ ๒ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน ผ่าน
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญภายในเขตเทศบาลเมืองน่าน อาทิ กาดน่าน วัดสวนตาล กาดแพงเมืองเก่า
น่าน วัดศรีพันต้น ผู้ประกอบการที่ให้บริการ ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนันทบุรี มีรถให้บริการจำนวน
๔ คัน ผู้โดยสารประมาณ ๓๐ คน/วัน/คัน





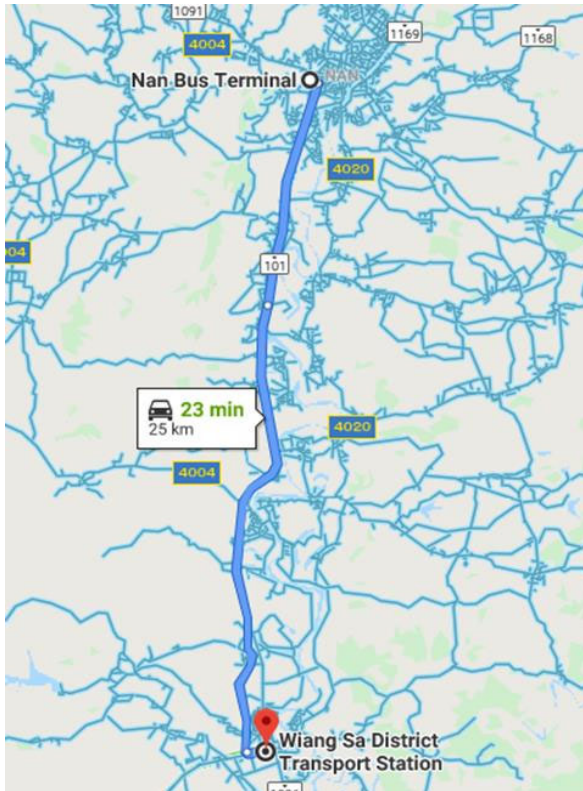
ภาพที่ ๒-๔๕ เส้นทางเดินรถภายในเทศบาลเมืองน่านสาย ๔

ในปี ๒๕๖๒ มีผู้ใช้บริการรถหมวด ๑ ส่วนภูมิภาค (ขนส่งภายในเขตเทศบาลเมืองน่าน) รวม ๓๒,๔๐๑ คนต่อปี หรือคิดเป็น ๒,๓๖๑ คนต่อเดือน หรือมีปริมาณผู้ใช้บริการเฉลี่ยต่อเที่ยว ๕.๗ คน คิดเป็น อัตราการใช้ประโยชน์ร้อยละ ๔๗.๕ ของพื้นที่ที่สามารถบรรทุกผู้โดยสารได้ โดยมีสหกรณ์เดินรถนันทบุรี เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการเดินรถประจำทางในเขตเทศบาลเมืองน่าน ซึ่งในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่ามีปริมาณ ผู้โดยสารใช้บริการยังไม่น่ามากนัก

ในกรณีของรถหมวด ๔ ซึ่งเป็นรถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทางระหว่างอำเภอในจังหวัดน่านมี เส้นทางให้บริการ ได้แก่

- **สาย ๑๑๙๑ น่าน-เวียงสา** ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ (ถนนยंत्रกจิโกศล) ผ่านสะพานพญา วัด ไปจนถึงประมาณ กม. ที่ ๑๒๐ แยกซ้ายไปตามถนนไปอำเภอเวียงสา ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอเวียงสา เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๑๑๙๑ ผ่าน สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระหว่างเส้นทาง อาทิ วัดบุญยืน (พระอารามหลวง) และสถานที่สำคัญ ได้แก่ พระตำหนักงน้อย ค่ายลูกเสือจังหวัดน่าน วัดดอกโชนพระบาท อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๒๒ บาท (รถธรรมดา) และราคา ค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๔ บาท ถึง ๓๑ บาท (รถปรับอากาศ) รถออกทุกๆ ๓๐ นาที โดย ผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ บจก.ยานยนต์น่านสาขนส่ง

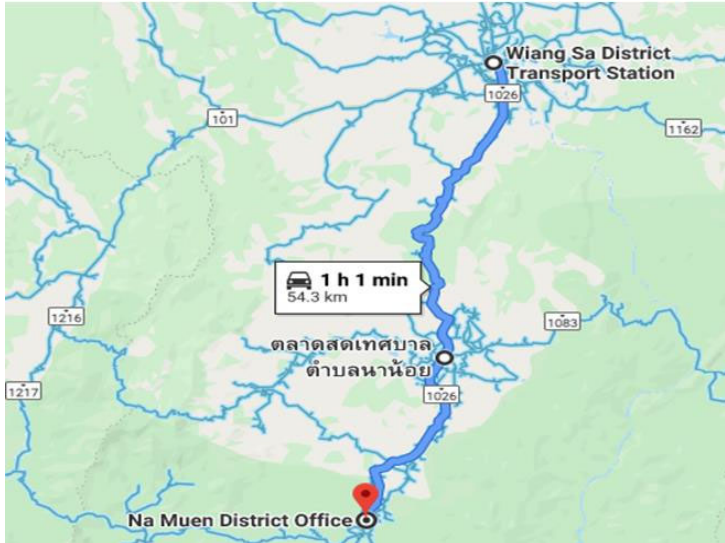




ภาพที่ ๒-๔๖ เส้นทางเดินรถสาย ๑๑๙๑

- สาย ๒๑๕๒ น่าน-นาหมื่น ระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ (ถนนยันตรกิจโกศล) ผ่านสะพานพญาวัดไปจนถึง กิโลเมตรที่ ๑๒๐ แล้วแยกซ้ายไปตามถนนไปอำเภอเวียงสา ผ่านอำเภอเวียงสาไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๒๖ (เวียงสา-น่าน้อย) ผ่านบ้านใหม่และบัวขัวก้อม อ.น่าน้อย ไปตามทางหลวงชนบท ๑๑๐๐๕ ผ่านบ้านศาลา บ้านนา บ้านไก่อเกื้อน ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถยนต์โดยสารอำเภอนาหมื่น เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๒๑๕๒ ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระหว่างเส้นทาง อาทิ วัดบุญยืน (พระอารามหลวง) เสาดินน่าน้อย ดอยเสมอดาว อุทยานแห่งชาติลำน้ำน่าน และสถานที่สำคัญ ได้แก่ พระตำหนักรงน้อย ค่ายลูกเสือจังหวัดน่าน อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๖๙ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ บจก.ศรีเวียงสาขนส่ง มีรถให้บริการจำนวน ๑๒ คัน





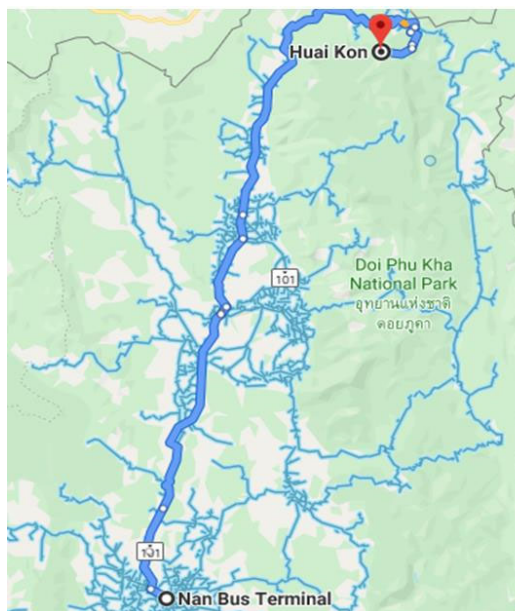
เส้นทาง 2152

น่าน - นานะหมื่น



ภาพที่ ๒-๔๓ เส้นทางเดินรถสาย ๒๑๕๒

- สาย ๒๑๕๓ น่าน-ทุ่งช้าง - บ้านปอน - เจลินพระเกียรติ เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสาร จังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๐ ผ่านอำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอเชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง บ้านปอน ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางบ้านห้วยโก๋น ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระหว่างเส้นทาง อาทิ หอศิลป์น่านริเวอร์ไซด์ พิพิธภัณฑ์ทหารผ่านศึกบ้านห้วยโก๋น อัตราค่าโดยสารเริ่มต้นจาก ๕๐ บาท ถึง ๑๖๐ บาท ตามระยะทาง โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ บจก.วรรณครเดินรถ มีรถให้บริการจำนวน ๑๕ คัน



ภาพที่ ๒-๔๔ เส้นทางเดินรถสาย ๒๑๕๓



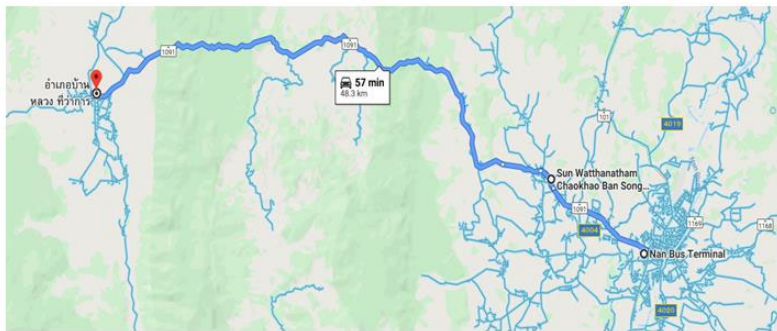
- **สาย ๒๒๒๕ น่าน-แม่จริม-บ้านน้ำปูน** ระยะทาง ๖๙ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๖๔ ผ่านบ้านฝายแก้ว บ้านหนองแดง อำเภอแม่จริม บ้านนาเซียง บ้านน้ำพาง บ้านน้ำแพะ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางบ้านน้ำปูน ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระหว่างเส้นทาง อาทิ วัดพระธาตุแช่แห้ง จุดชมวิวกู่ฐานปฏิบัติการบ้านแพะ ล่องแก่งน้ำว้าตอนล่าง อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๖๑ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนครน่าน มีรถให้บริการจำนวน ๔ คัน



ภาพที่ ๒-๔๙ เส้นทางเดินรถสาย ๒๒๒๕

- **สาย ๒๒๒๖ น่าน-บ้านหลวง** ระยะทาง ๔๕ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๑ ผ่านบ้านสะเนียง บ้านน้ำโค้ง บ้านสองแคว ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอบ้านหลวง ผ่านสถานที่สำคัญและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระหว่างเส้นทาง อาทิ ศูนย์ราชการจังหวัดน่าน ดอยตุง วนอุทยานเขมดอยหมอก พระธาตุเมตตาขัว อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๔๒ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนครน่าน มีรถให้บริการจำนวน ๑๒ คัน





ภาพที่ ๒-๕๐ เส้นทางเดินรถสาย ๒๒๒๖

- **สาย ๒๓๓๕ น่าน-บ้านหลวง** ระยะทาง ๔๔ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอปัว ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๕๖ ผ่านบ้านแกม บ้านแง บ้านดอนแก้ว บ้านมอญ บ้านนาแล บ้านน้ำขวาง บ้านแจรง บ้านป่าไร่ บ้านน้ำย้อย บ้านชุมดิน บ้านกิวเห็น บ้านเตยกลาง บ้านห้วยบอน บ้านตาน้อย บ้านแจรงหลวง ที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยภูคา บ้านน้ำตัน บ้านแพะ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอเบตง เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๒๓๓๕ ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระหว่างเส้นทาง อาทิ วัดภูเก็ด ถ้ำผาห้อย ถิ่นลอยฟ้าดอยภูคา อุทยานแห่งชาติดอยภูคา ลานดูดาว ตำนกเจ้าหลวงดอยภูคา จุดชมวิว ๑๗/๑๕ และบ่อเกลือสินเธาว์ภูเขา อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๔๕ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนครน่าน มีรถให้บริการจำนวน ๑๐ คัน



ภาพที่ ๒-๕๑ เส้นทางเดินรถสาย ๒๓๓๕



- **สาย ๒๓๕๒ เวียงสา-บ้านป่าคา-บ้านพืชเจริญ** ระยะทาง ๕๗ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอเวียงสา ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านบ้านนาโหลย บ้านอายนาวา ถึงบ้านสาคร แยกซ้ายตามถนนหมายเลข ๑๐๒๕ ผ่านบ้านท่าเลื้อย บ้านจะเข้หม่อม บ้านป่าคา บ้านเปา บ้านน้ำพุ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางบ้านพืชเจริญ อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๔๔ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ สหกรณ์เดินรถเวียงสา มีรถให้บริการจำนวน ๔ คัน (ใช้รับส่งนักเรียนเป็นหลัก)
- **สาย ๒๓๓/๐ เวียงสา-บ้านนาเก่า** ระยะทาง ๕๒ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอเวียงสา ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ผ่านบ้านนาโหลย บ้านอายนาวา บ้านสาคร บ้านฝางหมื่น แยกขวาไปตามทางหลวงชนบท นน.๔๐๒๐ ผ่านบ้านห้วยหลอด บ้านป่าป๋อง บ้านสะเลียม บ้านฮากฮาน ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางบ้านนาเก่า อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๔๖ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ บจก.ศรีภายานยนต์ มีรถให้บริการจำนวน ๔ คัน (ใช้รับส่งนักเรียนเป็นหลัก)

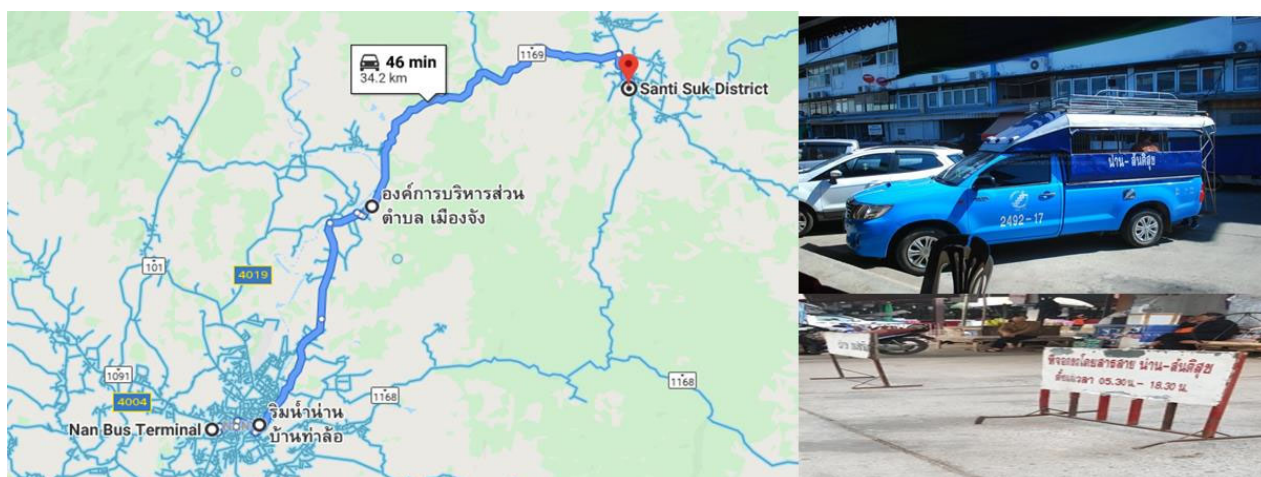


ภาพที่ ๒-๕๒ เส้นทางเดินรถสาย ๒๓๓/๐

- **สาย ๒๔๙๒ น่าน-สันติสุข** ระยะทาง ๕๗ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๖๔ ถึงบ้านท่าล้อ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๖๙ ผ่านบ้านบุปผาราม กรมทหารพรานที่ ๒๓ บ้านน้ำต่วน บ้านเมืองจั่ง บ้านเมืองหลวง บ้านกุ่มม่วง ถึงบ้านดงพงษ์ แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๒๕ ผ่านบ้านดอนดงพงษ์ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอสันติสุข ช่วงน่าน-บ้านหาดพาชน เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัด



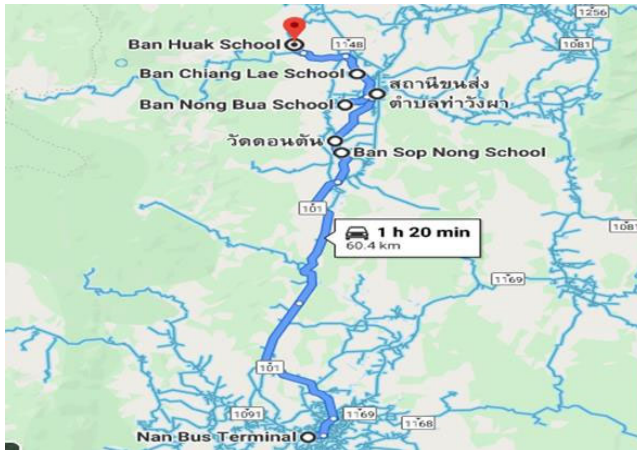
น่านไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๖๘ ถึงบ้านท่าล้อ แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๖๙ ผ่านบ้านบุปผาราม กรมทหารพรานที่ ๒๓ บ้านน้ำด้วย ถึงบ้านเมืองจั่ง แยกซ้ายข้ามสะพานเมืองจั่งพัฒนา แยกขวาไปตามทางหลวงท้องถิ่น ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางบ้านหาดผาชน ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดท่าล้อ หาดผาชน เป็นต้น อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๓๑ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนครน่าน มีรถให้บริการจำนวน ๒๐ คัน



ภาพที่ ๒-๕๓ เส้นทางเดินรถสาย ๒๔๙๒

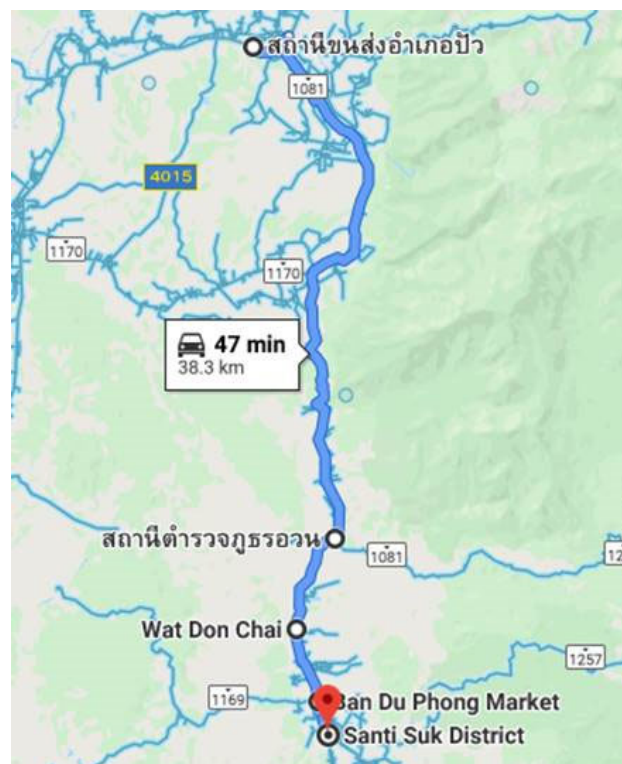
- **สาย ๒๔๙๔ น่าน-ท่าวังผา-บัว** เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๐ ผ่านบ้านผาตูบ บ้านผาลิงห์ บ้านผาขวาง ถึงสถานที่ทำการหมวดการทางท่าวังผา แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๓๓๖ ผ่านบ้านสบหนอง บ้านดอนตัน บ้านม่วง บ้านสบย่าง บ้านต้นช้าง ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอท่าวังผา ช่วงน่าน-บ้านฮวก เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดน่าน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๐ ผ่านบ้านผาตูบ บ้านผาลิงห์ บ้านผาขวาง แยกซ้ายไปตามทางหลวงชนบทหมายเลข นน.๔๐๐๓ ผ่านบ้านสบสาย บ้านดอนมูล บ้านคั่วะ บ้านดอนแก้ว บ้านหนองบัว บ้านท่าคำ บ้านท่าไคร้ บ้านนาเตา บ้านเชียงแล ถึงบ้านนาหนุน แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๒ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถประจำทางบ้านฮวก เส้นทางเดินรถประจำทางสาย ๒๔๙๔ ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระหว่างเส้นทาง อาทิ ดอยวาว หมู่บ้านไทลื้อหนองบัว วิหารไทยลื้อ พระธาตุจอมแจ้งหนองบัว เป็นต้น อัตราค่าโดยสารกำหนดตามระยะทาง อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๓๕ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนครน่าน มีรถให้บริการจำนวน ๒๔ คัน





ภาพที่ ๒-๕๔ เส้นทางเดินรถสาย ๒๔๙๔

- สาย ๒๔๙๖ บัว – สันติสุข ระยะทาง ๓๘ กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอบัว ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๑ ผ่านบ้านหัวดอย บ้านตีนตก บ้านนาคำ บ้านป่าตอง บ้านดอนมูล บ้านทุ่งเห่า บ้านไร่ บ้านน้ำยาว ถึงแยกสถานีตำรวจภูธรขอนแก่น แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๖๙ ผ่านบ้านดอนไชย ถึงบ้านคูพังษ์ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๒๕ ผ่านบ้านคูพังษ์ ไปสุดเส้นทาง ณ สถานที่จอดรถโดยสารประจำทางอำเภอสันติสุข อัตราค่าโดยสารต่ำสุดเริ่มต้นจาก ๑๐ บาท ถึง ๓๑ บาท โดยผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง ได้แก่ สหกรณ์เดินรถนครน่าน มีรถให้บริการจำนวน ๓ คัน



ภาพที่ ๒-๕๕ เส้นทางเดินรถสาย ๒๔๙๖



๓. รถโดยสารที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายขนส่ง

ในจังหวัดน่านได้มีการให้บริการรถโดยสารที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายขนส่ง ได้แก่ รถรางนำเที่ยว (รถล้อยาง) ดำเนินการโดยกลุ่มงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์ เทศบาลเมืองน่าน ให้บริการด้วยรถขนาด ๒๔ ที่นั่ง นำเที่ยวรอบเมืองเก่าผ่านเส้นทางถนนหลัก ได้แก่ ถนนสุริยพงษ์ ถนนผากอง ถนนมหาพรหม ถนนมหายศ ถนนสุนทรเทวราช เป็นต้น และ ผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดศรีพันต้น วัดมิ่งเมือง คู่มราชบุตร วัดภูมินทร์ วัดหัวข่วง พระธาตุช้างค้ำวรวิหาร วัดสวนตาล เทศบาลเมืองน่าน โฮงเจ้าฟองคำ และย่านค้าสินค้าของที่ระลึก โดยให้บริการเดินรถเป็นรอบเริ่มต้นและสิ้นสุด ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (ตรงข้ามวัดภูมินทร์) เปิดให้บริการตั้งแต่ ๙.๓๐ น. ถึง ๑๕.๓๐ น. เรียกเก็บค่าบริการสำหรับประชาชนทั่วไป ๓๐ บาท เด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี และผู้สูงอายุเรียกเก็บ ๑๕ บาท และหากจะเหมาเป็นรายเที่ยวคิดค่าบริการ ๑,๐๐๐ บาทต่อรอบต่อชั่วโมง

นอกจากจังหวัดน่านแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลนครลำพูน เทศบาลนครลำปาง เทศบาลนครพนม เทศบาลเมืองกำแพงเพชร เทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เป็นต้น ได้จัดให้มีบริการรถรางนำเที่ยวรอบเมืองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเมืองเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในด้านของกฎหมายการขนส่งทางบกกำหนดให้ผู้ให้บริการรถโดยสารประจำเส้นทางจะต้องจดทะเบียนผู้ประกอบการขนส่ง อีกทั้งต้องแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนรถที่ใช้ขนส่ง ข้อกำหนดด้านตัวถังรถ ข้อกำหนดด้านผู้ขับรถ การติดแผ่นป้ายทะเบียนและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีรถ และการจัดให้มีรายงานเกี่ยวกับการขนส่ง เป็นต้น เพื่อขอรับการอนุญาตจากนายทะเบียนขนส่ง ซึ่งที่ผ่านมา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดให้มีการบริการรถนำเที่ยวในจังหวัดต่างๆ ของไทยยังไม่มีรถดังกล่าวมาจดทะเบียนและผ่านการตรวจสอบความปลอดภัย



ภาพที่ ๒-๕๖ บริการรถรางนำเที่ยวในเทศบาลเมืองน่าน

ในส่วนของการให้บริการด้วยรถนอกระบบกฎหมายการขนส่งทางบกในกรณีของการจองรถยนต์ส่วนบุคคลผ่านแอปพลิเคชันเพื่อรับส่งผู้โดยสาร เช่น Grab Car นั้น ในจังหวัดน่าน นั้น มีการนำรถนอกระบบดังกล่าวมาให้บริการบ้างแต่ยังไม่แพร่หลายมากนักเนื่องจากจังหวัดน่านไม่มีปริมาณนักท่องเที่ยวมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดศูนย์กลางทางเศรษฐกิจอื่นในภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย และพิษณุโลก เป็นต้น



อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการให้บริการรับส่งอาหารและพัสดุสิ่งของนั้นได้มีการให้บริการจองบริการขนส่งผ่านแอปพลิเคชันหลายราย เช่น Grab Food, Food Panda, Frabbit และ Food Man เป็นต้น ซึ่งการให้บริการดังกล่าวรับส่งอาหารและพัสดุสิ่งของดังกล่าวไม่ขัดต่อกฎหมายการขนส่งทางบก

๒.๕ สภาพการให้บริการขนส่งทางอากาศระหว่างน่านกับจังหวัดอื่น

จังหวัดน่านมีท่าอากาศยานน่านนคร ซึ่งเป็นท่าอากาศยานอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม อยู่ทางตอนเหนือของตัวเมืองน่านประมาณ ๓ กิโลเมตร มีพื้นที่ใช้ร่วมกับกองทัพอากาศ อาคารผู้โดยสารขนาดพื้นที่ใช้สอย ๕,๗๕๐ ตารางเมตร รองรับผู้โดยสารได้ ๓๐๐ คน/ชั่วโมง หรือได้ประมาณ ๒,๔๐๐ คน/วัน หรือ ๘๖๔,๐๐๐ คน/ปี มีเที่ยวบินระหว่างท่าอากาศยานน่านนครกับท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง โดยมีสายการบินทำการบินประจำ เช่น สายการบินไทยแอร์เอเชีย (ดอนเมือง) สายการบินนกแอร์ (ดอนเมือง) สายการบินไทยสมาลย์ (สุวรรณภูมิ) เป็นต้น โดยที่ผ่านมา เคยมีสายการบินมาให้บริการ เช่น กานต์แอร์ (เชียงใหม่) วิสโดมแอร์เวย์ (เชียงใหม่) นกมินิ (เชียงใหม่) เป็นต้น

ปริมาณนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้า/ออกจากจังหวัดน่านโดยการใช้บริการการขนส่งทางอากาศ ณ ท่าอากาศยานน่านนคร มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างมากนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จนถึงปี ๒๕๖๑ และปรับตัวลดลงในปี ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๓ อันเนื่องจากภาวะการชะลอตัวของการท่องเที่ยวในภาครวมของไทยและตลาดการท่องเที่ยวในภาคเหนืออันเนื่องมาจากภาวะโรคระบาดโควิด ๑๙ และการที่รัฐบาลมีข้อจำกัดในการเดินทาง ส่งผลให้จำนวนเที่ยวบินมายังจังหวัดน่านปรับลดจำนวนลงและส่งผลต่อเนื่องให้มีจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางเข้าและขาออกลดลง โดยในปี ๒๕๖๓ มีผู้ให้บริการรวม ๓๑๒,๕๗๔ คน และในปี ๒๕๖๒ มีผู้ให้บริการรวม ๓๘๒,๓๒๔ คน ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นปีที่มีผู้โดยสารมาใช้บริการท่าอากาศยานน่านนครมากที่สุด โดยมีจำนวนมากถึง ๔๒๘,๒๐๒ คน ตามตารางที่ ๒-๕

ตารางที่ ๒-๕ สถิติการขนส่งทางอากาศของท่าอากาศยานน่านนคร

ปี พ.ศ.	จำนวนเที่ยวบิน ขึ้น/ลง (เที่ยว)	จำนวนผู้โดยสาร ขาเข้า (คน)	จำนวนผู้โดยสาร ขาออก (คน)	สินค้าขาเข้า (กิโลกรัม)	สินค้าขาออก (กิโลกรัม)
๒๕๕๖	๑,๙๔๒	๔๐,๘๕๙	๔๑,๒๒๐	๘,๓๘๖	-
๒๕๕๗	๒,๐๔๒	๕๖,๓๑๕	๕๓,๗๓๓	๑๖,๑๖๘	-
๒๕๕๘	๔,๐๓๖	๑๓,๕๗๑	๑๓,๕๔๙	๒๑,๙๔๙	-
๒๕๕๙	๔,๑๒๓	๑๘๖,๓๓๔	๑๙๐,๐๘๖	๕๒,๘๐๙	-
๒๕๖๐	๓,๕๔๔	๑๓๖,๕๕๖	๑๓๗,๔๐๐	๒๘,๙๓๙	-
๒๕๖๑	๓,๙๓๖	๒๑๓,๓๔๐	๒๑๔,๘๖๒	-	-
๒๕๖๒	๒,๘๙๐	๑๘๙,๗๐๕	๑๙๒,๖๑๙	๔๘๘	-
๒๕๖๓	๒,๕๙๒	๑๕๖,๖๑๖	๑๕๕,๙๕๘	-	-

ที่มา: กรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม



ในส่วนของการอำนวยความสะดวกในการเดินทางจากท่าอากาศยานน่านนคร นั้น นักท่องเที่ยวบางส่วนจะมีการจองรถบริการทัศนาจรมาก่อนล่วงหน้า รวมถึงมีนักท่องเที่ยวบางรายที่จองรถเช่าเพื่อขับเองกับผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์ในจังหวัดน่านที่มีทั้งผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลและกิจการที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลที่เป็นสมาชิกชมรมรถเช่าน่าน รวมถึงมีนักท่องเที่ยวบางส่วนใช้บริการรถแท็กซี่รับจ้างที่มีจอดให้บริการอยู่ ณ ท่าอากาศยานตามอัตราราคามาตรฐานที่แสดงไว้ในท่าอากาศยาน รวมถึงรถโดยสารประจำทางสาย ๒ (รถสองแถวสายสนามบินน่าน-โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร) ที่ให้บริการเดินทางเข้าไปในเขตเมืองเก่าน่าน หรืออาจจัดให้มีการเช่าเหมารายเที่ยว



ภาพที่ ๒-๕๓ คิวรถแท็กซี่รับจ้างจอดรอให้บริการแก่ผู้โดยสารเมื่อมีเที่ยวบินลง ณ ท่าอากาศยานน่านนคร

๒.๖ สภาพการให้บริการขนส่งระหว่างจังหวัดน่านกับ สปป.ลาว

จังหวัดน่านมีด่านถาวรที่เป็นช่องทางที่ใช้เดินทางข้ามแดนและสามารถนำรถยนต์ออกเดินทางไปยังต่างประเทศได้ ๑ แห่ง ได้แก่ **จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น** หรือด่านพรมแดนห้วยโก๋น ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เป็น**จุดผ่านแดนถาวร**ระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดน่านประมาณ ๑๔๐ กิโลเมตร เส้นทางหลักที่ใช้ในการเดินทางจากตัวจังหวัดน่านไปอำเภอเฉลิมพระเกียรติจะใช้ทางหลวงอาเซียน AH๑๓ หรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ โดยจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น มีเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจคนเข้าเมืองและตรวจปล่อยสินค้าประจำอยู่ ณ ด่านพรมแดนถาวร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง (ตรวจคนที่ผ่านเข้าออก) เจ้าหน้าที่ศุลกากร (ตรวจปล่อยสินค้าและยานพาหนะที่ผ่านเข้าออก) เจ้าหน้าที่กรมควบคุมโรค (ตรวจสอบโรคติดต่อ) เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร (ตรวจพืชที่นำเข้าและส่งออก) เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ (ตรวจสัตว์ที่นำเข้าและส่งออก) ในส่วนของการเดินทางท่องเที่ยวข้ามแดน มีเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋นเปิดทำการทุกวันตั้งแต่ ๘.๐๐ ถึง ๒๐.๐๐ น.

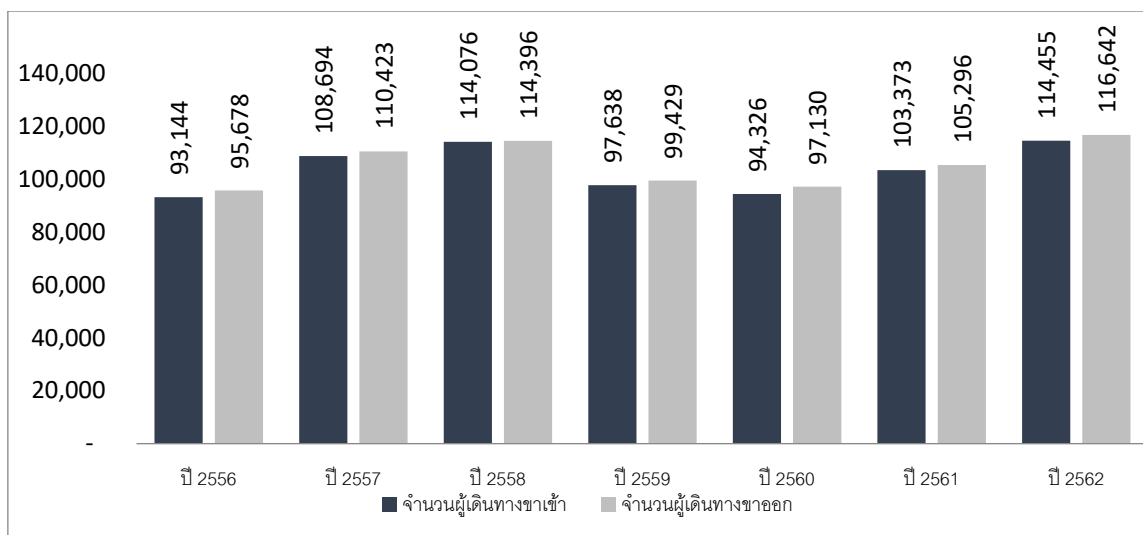




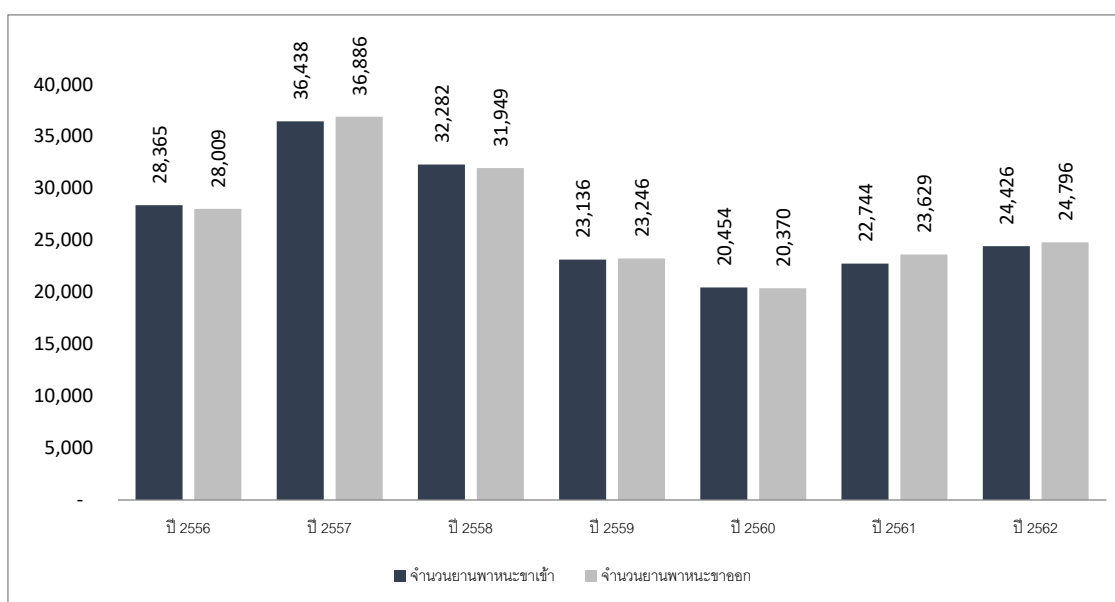
ภาพที่ ๒-๕๔ ด่านพรมแดนห้วยโก๋น ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวรทางบกแห่งเดียวของจังหวัดน่าน

ในปี ๒๕๖๒ มีจำนวนผู้ที่เดินทางเข้าออกจากประเทศไทยผ่านช่องทางจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน ๒๓๑,๐๙๗ คน แบ่งเป็นผู้เดินทางขาเข้า ๑๑๔,๔๕๕ คน และผู้เดินทางขาออก ๑๑๖,๖๔๒ คน โดยการเดินทางผ่านเข้าและออกประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้หนังสือเดินทาง (Passport) แสดงตามภาพที่ ๒-๓ และมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปี ๒๕๖๒ โดยเฉพาะในปี ๒๕๖๒ จะมีจำนวนผู้เดินทางเข้าออกจากประเทศไทยมากขึ้น โดยสาเหตุหนึ่งเนื่องมาจาก ตั้งแต่ช่วงกลางปี ๒๕๖๒ รัฐบาล สปป.ลาว ได้เปิดให้มีการใช้เส้นทางใหม่เพื่อเดินทางจากด่านห้วยโก๋น เข้าไป สปป.ลาว ที่เมืองหงสา และไปยังเมืองหลวงพระบางได้ โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ ๓ ชั่วโมง ซึ่งช่วยย่นระยะเวลาเดินทางจากเดิมที่ต้องเดินทางประมาณ ๖ ชั่วโมง ทำให้มีนักท่องเที่ยวต้องการทดลองเดินทางในเส้นทางใหม่เพื่อไปท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบางมากขึ้น นอกจากนี้ ในส่วนของยานพาหนะที่ผ่านเข้าออก พบว่า ในปี ๒๕๖๒ มีจำนวน ๔๙,๒๒๒ คัน จำแนกเป็นยานพาหนะขาเข้าจำนวน ๒๔,๔๒๖ คัน และยานพาหนะขาออก ๒๔,๗๙๖ คัน ซึ่งยานพาหนะขาเข้าและขาออกมีทั้งรถขนส่งสินค้า รถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์บริการนำเที่ยวของกิจการนำเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่จัดเส้นทางเดินทางเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดน่านกับหลวงพระบาง และรถยนต์โดยสารประจำทางที่ฝ่ายไทยกับ สปป.ลาว เห็นชอบร่วมกันให้มีการเดินรถประจำเส้นทางในเส้นทางระหว่างจังหวัดน่านกับแขวงหลวงพระบาง ผ่านด่านพรมแดนห้วยโก๋นตั้งแต่ปี ๒๕๖๐





ภาพที่ ๒-๕๙ จำนวนผู้เดินทางเข้าออกประเทศไทยผ่านช่องทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น จ.น่าน
ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดน่าน



ภาพที่ ๒-๖๐ จำนวนยานพาหนะเข้าออกประเทศไทยผ่านช่องทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น จ.น่าน
ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดน่าน

รัฐบาลไทยกับ สปป.ลาว เห็นชอบให้มีการให้บริการเดินรถโดยสารระหว่างประเทศในเส้นทางน่าน-หลวงพระบาง “เส้นทางสายที่ ๑๕ น่าน-ไชยบุรี-หลวงพระบาง” โดยมีผู้ให้บริการ ได้แก่ บริษัท ขนส่งจำกัด (บขส.) ให้บริการด้วยมาตรฐานรถ ม.๒(ค) (รถมินิบัส) ๖๖๐ บาท ๒๑ ที่นั่ง ระยะเวลาเดินทาง ๘.๓๐ ชั่วโมง ระยะทาง ๓๓๗/๓ กิโลเมตร เทียบไปออกจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน ๘.๐๐ น. และเที่ยวกลับออกจากสถานีขนส่งผู้โดยสารหลวงพระบาง ๘.๐๐ น. โดยผู้โดยสารส่วนใหญ่ขึ้นและลง ณ จุดต้นทาง (สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน) และจุดปลายทาง (ซานชาลาที่ ๔ จุดจอดรถสายต่างประเทศ สถานีขนส่งผู้โดยสารหลวงพระบาง) ออกจุดผ่านแดนไทย ณ ด่านพรมแดนห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ ระหว่างเส้นทาง



ผ่านเมืองต่างๆ ของ สปป.ลาว ได้แก่ เมืองน้ำเงิน เมืองหงสา เมืองไซยบุรี เมืองท่าเตือ ข้ามสะพานแม่น้ำโขงที่ท่าเตือ และเข้าสู่เมืองเชียงเงิน และเมืองหลวงพระบาง โดยการให้บริการของ บขส. เริ่มต้นตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๐ ให้บริการวันละ ๑ เที่ยว และในบางช่วงให้บริการ ๒ เที่ยวต่อสัปดาห์ ขณะที่ในช่วงหยุดให้บริการชั่วคราว โดยผู้โดยสารที่สนใจเดินทางจะต้องโทรศัพท์ติดต่อมาสอบถามข้อมูลการให้บริการก่อนการเดินทาง



ภาพที่ ๒-๖๑ รถโดยสารประจำเส้นทางสาย ๑๕ ระหว่างน่าน-หลวงพระบาง



ภาพที่ ๒-๖๒ สถานีขนส่งผู้โดยสารหลวงพระบาง สปป.ลาว



ตารางที่ ๒-๖ สถิติการใช้บริการเดินรถเส้นทางสาย ๑๕ น่าน-ไชยบุรี-หลวงพระบาง

รถโดยสารระหว่างประเทศ	จำนวนเที่ยว			ผู้โดยสาร (คน)		
	เที่ยวไป	เที่ยวกลับ	รวม	ขาไป	ขากลับ	รวม
มกราคม ๒๕๖๒	๓/	๓/	๑๘	๕๙	๙๓	๑๕๒
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒	๓/	๓/	๑๘	๓๘	๓/	๔๓
มีนาคม ๒๕๖๒	๖	๖	๑๒	๓๓	๕๓/	๙๐
เมษายน ๒๕๖๒	๖	๖	๑๒	๓๒	๔๙	๘๑
พฤษภาคม ๒๕๖๒	๑	๑	๒	๓/	๑	๘
มิถุนายน ๒๕๖๒	-	-	-	-	-	-
กรกฎาคม ๒๕๖๒	๖	๖	๑๒	๓๒	๔๒	๓/๔
สิงหาคม ๒๕๖๒	๓/	๓/	๑๔	๒๑	๓๑	๕๒
กันยายน ๒๕๖๒	-	-	-	-	-	-
ตุลาคม ๒๕๖๒	๑๓/	๑๓/	๓๔	๑๓/๑	๘๐	๒๕๑
พฤศจิกายน ๒๕๖๒	๑๙	๑๙	๓๘	๑๔๓/	๑๑๐	๒๕๓/
ธันวาคม ๒๕๖๒	๑๑	๑๑	๒๒	๑๓/๐	๒๑๖	๓๘๖
รวมตลอดปี ๒๕๖๒	๔๓/	๔๓/	๙๔	๔๘๘	๔๐๖	๘๙๔
มกราคม ๒๕๖๓	๖	๓	๓	๔๑	๔	๔๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓	๓๐	๑๕	๑๕	๑๘๕	๑๘๕	๓๓๐
มีนาคม ๒๕๖๓	๒๐	๑๐	๑๐	๕๘	๖๔	๑๒๒
เมษายน ถึง ธันวาคม ๒๕๖๓	-	-	-	-	-	-
รวมตลอดปี ๒๕๖๓	๕๖	๒๘	๒๘	๒๘๔	๒๕๓	๕๓๗
มกราคม- พฤษภาคม ๒๕๖๔	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ ๒-๖ แสดงสถิติการใช้บริการเดินรถเส้นทางสาย ๑๕ น่าน-ไชยบุรี-หลวงพระบาง ซึ่งเชื่อมการเดินทางข้ามแดนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ซึ่งการให้บริการที่ผ่านมา พบว่า ประสบกับการขาดทุนและความท้าทายด้านต่างๆ ได้แก่

- การมีผู้โดยสารไม่เต็มรถคันในเกือบทุกเที่ยวการเดินทาง โดยในปี ๒๕๖๒ มีปริมาณผู้โดยสารเฉลี่ย ๙.๕ คนต่อเที่ยว หรือคิดเป็นอัตราการใช้ประโยชน์ของปริมาณการบรรทุกเพียงร้อยละ ๔๕ ของทั้งหมด (เหลือที่นั่งว่างมากกว่าร้อยละ ๕๕ ของการเดินรถในแต่ละเที่ยว) และในปี ๒๕๖๓ มีปริมาณผู้โดยสารเฉลี่ย ๙.๖ คนต่อเที่ยว หรือคิดเป็นอัตราการใช้ประโยชน์ของปริมาณการบรรทุกเพียงร้อยละ ๔๖ ของทั้งหมด ตลอดจนนับตั้งแต่ปีเมษายน ๒๕๖๓ ได้หยุดการให้บริการเดินรถระหว่างประเทศเป็นการชั่วคราว เนื่องจากผลกระทบของโรคระบาดโควิด ๑๙ และไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการเดินรถประจำทางข้ามแดนระหว่างประเทศ



- การให้บริการเดินรถในบางช่วงเดือนต้องปรับลดการให้บริการลง เนื่องจากไม่ใช่ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ทำให้มีความถี่การให้บริการที่ไม่สม่ำเสมอ ต้องเปิดรับให้ผู้โดยสารติดต่อจองที่นั่งบนรถโดยสาร ซึ่งหากไม่เต็มลำหรือไม่คุ้มค่าก็จะไม่จัดให้มีบริการ ส่งผลให้ผู้ใช้บริการขาดความเชื่อมั่นและอาจเลือกใช้บริการเดินทางด้วยรูปแบบอื่น หรือการเดินทางด้วยรถประจำทางข้ามแดนเส้นทางอื่นๆ เช่น เลย์-หลวงพระบาง เชียงใหม่-หลวงพระบาง และเชียงของ-หลวงพระบาง หรือการเดินทางทางเครื่องบินระหว่างกรุงเทพฯ - หลวงพระบาง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่า การใช้บริการจะมีมากในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (ตุลาคม ถึงธันวาคม) ขณะที่ช่วงเวลาอื่นๆ มีผู้ใช้น้อย
- สภาพถนนใน สปป.ลาว ไม่ดี ถนนลื่นในบางช่วง ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุ โดยผู้ให้บริการเดินรถประจำทางในเส้นทางดังกล่าวเคยหยุดให้บริการมาบ้างในบางช่วงปี ๒๕๖๑ (หยุดให้บริการมาประมาณ ๑ ปี) เนื่องจากเกิดอุบัติเหตุใน สปป.ลาว



ภาพที่ ๒-๖๓ รถประจำทางสาย ๑๕ เคยประสบอุบัติเหตุชนกับรถบรรทุกน้ำมันจีนใน สปป.ลาว ในปี ๒๕๖๑

- การให้บริการเดินทางด้วยรถโดยสารระหว่างไทยไปยังแขวงพระบาง สปป.ลาว มีการให้บริการหลายเส้นทางมากทำให้การเดินทางในเส้นทางระหว่างน่าน-หลวงพระบาง จะต้องเผชิญการแข่งขันจากคู่แข่งในเส้นทางอื่น เช่น เส้นทางสาย ๘ ของ บขส.(เชียงใหม่-หลวงพระบาง) ค่าบริการ ๑,๒๐๐ บาท ใช้เวลา ๑๔ ชั่วโมง เส้นทางสาย ๑๔ ของ บขส. (เลย์-หลวงพระบาง) ค่าบริการ ๓๐๐ บาท ใช้เวลา ๑๐ ชั่วโมง และการเดินทางด้วยเรือเร็วจากเชียงของ-หลวงพระบาง ใช้เวลา ๗ ชั่วโมง ๑,๔๐๐ บาท รวมถึงมีการแข่งขันจากสายการบินที่ให้บริการระหว่างท่าอากาศยานดอนเมืองและท่าอากาศยานสุวรรณภูมิไปยังหลวงพระบาง อีกทั้งโดยส่วนใหญ่กลุ่มคนไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบางส่วนใหญ่เป็นคนกรุงเทพฯ และปริมณฑล ทำให้มีผู้ให้บริการเดินทางระหว่างน่าน-หลวงพระบาง ค่อนข้างจำกัด และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้อยู่อาศัยในภาคเหนือที่ต้องการเดินทางไปเมืองหลวงพระบาง



นอกจากนี้ ตั้งแต่ช่วงปี ๒๕๖๒ สปป.ลาว ได้เปิดให้มีการใช้ถนนสายใหม่ (เป็นถนนที่ไม่อยู่ในความตกลงการเดินทางประจำทางและรถยนต์เพื่อการพาณิชย์ระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว แต่สามารถใช้ในการเดินทางส่วนบุคคลได้) เชื่อมโยงจากบ้านนาบุง เมืองหงสา แขวงไชยบุรี กับบ้านเชียงแมน เมืองจองเพชร แขวงหลวงพระบาง ช่วยย่นระยะเวลาในการเดินทางจากเดิม ๘.๓๐ ชั่วโมง เหลือเพียง ๔ ชั่วโมง และย่นระยะทางจากเดิม ๓๗/๓ กิโลเมตร เหลือเพียง ๑๑.๔ กิโลเมตร ส่งผลให้เส้นทางเดินทางของ บขส.เกิดความเสียเปรียบด้านเวลาและระยะทาง



ภาพที่ ๒-๖๔ เส้นทางถนนสายใหม่ภายใน สปป.ลาว มีสภาพดีและช่วยย่นระยะเวลา (ต้องมีช่วงนำรถขึ้นแพขนานยนต์เพื่อข้ามแม่น้ำโขงระหว่างเมืองจองเพชรกับเมืองหลวงพระบาง) ที่รถยนต์ส่วนบุคคลสามารถเดินทางได้ แต่ยังไม่อนุญาตให้รถขนส่งผู้โดยสารประจำทางใช้เดินทางได้เนื่องจากยังไม่อยู่ในความตกลงการเดินทางระหว่างประเทศ

นอกจากการให้บริการเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางเชื่อมโยระหว่างน่านกับหลวงพระบางแล้วนักท่องเที่ยวยังสามารถใช้การเดินทางทางรถยนต์เชื่อมต่อการเดินทางทางเรือ โดยใช้การเดินทางทางรถยนต์ออกจากจังหวัดน่าน ณ ด้านห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ และมาลงเรือ ณ ท่าเรือปากห้วยแคน เมืองปากแบ่ง เพื่อนั่งเรือล่องตามแม่น้ำโขงไปยังเมืองหลวงพระบาง ใช้ระยะเวลาในการเดินเรือประมาณ ๖.๓๐ ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม การเดินทางด้วยรถยนต์เชื่อมต่อการเดินทางทางเรือในลักษณะดังกล่าวมีปริมาณลดลงเนื่องจากใช้การเดินทางถนนสายใหม่จะมีความสะดวกรวดเร็วมากกว่า





ภาพที่ ๒-๖๕ ท่าเรือปากห้วยแคน แขวงไชยบุรี ที่เป็นจุดลงเรือล่องตามแม่น้ำโขงไปเมืองหลวงพระบาง

๒.๓ สรุป

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดในภาคเหนือที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก ประชากรไม่มาก มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวน้อย แต่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติทำให้สร้างเส้นทางการท่องเที่ยว อีกทั้งมีชุมชนพื้นเมืองและมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่ให้อาณาสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนและศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งมีจุดผ่านแดนถาวรด่านห้วยโกนที่เป็นประตูเชื่อมโยงการเดินทางและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแขวงหลวงพระบาง และอีกเป็นประตูการค้าในภาคเหนือที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไปเมืองหลวงพระบางน้อยที่สุด ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดอื่นในภาคเหนือที่มีพรมแดนตรงข้ามกับเมืองอื่นๆ

ศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจและศูนย์กลางการเดินทางเชื่อมโยงของจังหวัดน่านอยู่ในเขตเทศบาลเมืองน่าน อำเภอเมืองน่าน หากพิจารณาด้านการขยายตัวจากฝั่งเมืองของจังหวัดน่านที่จะมีผลกระทบต่อการเดินทางสัญจรและการจัดการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ย่านค้าและย่านการท่องเที่ยวในอำเภอเมืองน่านจะอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองน่าน โดยเฉพาะตำบลในเวียง ตำบลดู่ใต้ และตำบลไชยสถาน ซึ่งพบปัญหาจราจรติดขัดในช่วงระยะเวลาเร่งด่วนและช่วงก่อนและเลิกเรียน โดยเฉพาะถนนสายหลักของเมืองที่อยู่ในย่านพาณิชยกรรมและสถาบันการศึกษาที่มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถขยายถนนได้เนื่องจากอยู่ในเขตเมืองเก่า ได้แก่ ถนนมหายศ ถนนสุมนเทวราช ถนนพากอง ถนนข้าหลวง ถนนอันตรรฤทธิเดช และถนนมหาวงศ์ นอกจากนี้ ยังมีอำเภออื่นๆ ที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในระดับรอง ได้แก่ อำเภอเวียงสา อำเภอปัว และอำเภอท่าวังผา ในขณะที่การเดินทางไปอำเภออื่นๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการเดินทางผ่านภูเขาสูงลาดชัน โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและระบบบริการขนส่งสาธารณะยังไม่ดีนัก โดยเฉพาะการเดินทางไปอำเภอบ่อเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ในการจัดการขนส่งสาธารณะจะต้องคำนึงถึงปริมาณการขนส่งที่ใช้บริการขนส่งสาธารณะประกอบด้วย (๑) ปริมาณการเดินทางสัญจรเพื่อใช้รองรับความต้องการเดินทางของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ (Local



Travel Demand) ซึ่งเป็นความต้องการของผู้อยู่อาศัยในจังหวัดน่านเพื่อเดินทางไปติดต่องาน ไปทำงาน ไปเรียน หรือไปจับจ่ายซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน และ (๒) ปริมาณการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยประกอบการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการลงทุนให้บริการขนส่งประจำเส้นทาง โดยการเดินทางระหว่างน่านกับจังหวัดอื่นต้องพึ่งพาการเดินทางทางถนนเป็นหลัก รองลงมา ได้แก่ การขนส่งทางอากาศที่มีสายการบินให้บริการระหว่างท่าอากาศยานดอนเมือง/ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิกับท่าอากาศยานน่านนคร ขณะที่การเดินทางภายในเขตเมืองและการเดินทางระหว่างอำเภอต่างๆ ในจังหวัดน่านต้องพึ่งพาการเดินทางทางถนนทั้งหมด โดยถนนสายหลักที่ผู้สัญจรและนักท่องเที่ยวต้องใช้ในการเดินทางระหว่างอำเภอ ได้แก่ ทางหลวง ๑๐๑ (แพร่-เวียงสา-น่าน-ท่าวังผา-ปัว-เชียงกลาง-ทุ่งช้าง-เฉลิมพระเกียรติ) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงอาเซียน AH๑๓ รองลงมา ได้แก่ ทางหลวง ๑๐๙๑ (น่าน-พะเยา) ขณะที่เส้นทางอื่นๆ นั้น แม้ว่าจะมีการตัดถนนผ่านแหล่งท่องเที่ยวบ้าง แต่ยังมีปริมาณการเดินทางบนถนนไม่มากนัก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทางหลวง กรมโยธาธิการและผังเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดงบประมาณเพื่อการสร้างและซ่อมบำรุงถนนมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่จังหวัดน่านมักประสบปัญหาด้านถนนขาดและถนนพังเพราะถนนของจังหวัดน่านส่วนใหญ่อยู่บนแนวภูเขา

การให้บริการขนส่งสาธารณะในจังหวัดน่านประกอบด้วยรถโดยสารสาธารณะประจำเส้นทาง ซึ่งมีทั้งบริการขนส่งประจำเส้นทางระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นการให้บริการโดยกิจการเดินรถประจำทางรายหลักของประเทศไทยและเป็นกิจการขนาดใหญ่ที่มีให้บริการทั่วประเทศ เช่น บจก.ขนส่ง บจก.นครชัยแอร์ และ บจก.สมบัติทัวร์ เป็นต้น ขณะที่บริการขนส่งระหว่างน่านกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา และแพร่ จะเป็นการให้บริการโดยผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ในจังหวัดอื่นที่มีใช้จังหวัดน่าน (เนื่องจากจังหวัดน่าน มีผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะไม่มาก) และการให้บริการขนส่งภายในเขตจังหวัดน่าน ได้แก่ ให้บริการขนส่งระหว่างอำเภอต่างๆ ในจังหวัดน่าน และบริการขนส่งในเขตเทศบาลเมือง จะเป็นการให้บริการขนส่งโดยผู้ประกอบการเอกชนท้องถิ่นและสหกรณ์เดินรถที่มีการจัดตั้งธุรกิจอยู่ในจังหวัดน่าน และมีการให้บริการเดินรถประจำเส้นทางระหว่างน่านกับหลวงพระบาง โดย บจก.ขนส่ง นอกจากนี้ ยังมีการให้บริการรถรับจ้างไม่ประจำเส้นทาง และมีรถล้อยาง (รถราง) ที่จัดเป็นรถโดยสารที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายขนส่งและนำมาใช้เพื่อให้บริการเดินรถท่องเที่ยวตามรอบที่กำหนดในเขตเทศบาลเมือง



ความท้าทายและปัญหาอุปสรรค ในการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว

บทที่ ๓ นำเสนอความท้าทายและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดน่านและการเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดน่านกับ สปป.ลาว ประกอบด้วย การวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและการเดินทางสัญจรในจังหวัดน่าน ผลประกอบการของผู้ให้บริการขนส่ง และผลการสำรวจประเด็นที่ผู้ให้บริการและผู้ประกอบการขนส่งต้องการให้ปรับปรุง

๓.๑ รูปแบบการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและการเดินทางสัญจรในจังหวัดน่าน

ในการจัดการขนส่งสาธารณะอย่างยั่งยืน ผู้ให้บริการขนส่งสามารถมีกำไรเพียงพอต่อการพัฒนาบริการและไม่ต้องพึ่งพางบประมาณในการอุดหนุนการให้บริการ (Operating Subsidy) จะต้องพิจารณาถึงความเพียงพอของปริมาณการขนส่งซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการขนส่งสาธารณะอย่างยั่งยืน (Sustainable Transport) และสามารถสร้างหลักประกันความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอของปริมาณการเดินทาง โดยทั่วไปปริมาณการขนส่งในจังหวัดน่านประกอบ

(๑) ปริมาณการเดินทางสัญจรเพื่อใช้รองรับความต้องการเดินทางของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดน่าน (Local Travel Demand) ซึ่งเป็นความต้องการของผู้อยู่อาศัยในจังหวัดน่านเพื่อเดินทางไปติดต่อกิจการ ไปทำงาน ไปเรียน หรือไปจับจ่ายซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการเดินทางสัญจรที่มีลักษณะประจำ ตัวอย่างเช่น ในช่วงเช้าและเลิกจากโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองน่าน จะประสบปัญหาการจราจรติดขัดในถนนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนขนาดใหญ่ของจังหวัด เช่น ถนนมหายศ ถนนมหายศ ถนนสมนทวาราช ถนนข้าหลวง และถนนวรวิชัย เป็นต้น โดยอำเภอที่มีศักยภาพมากที่สุดในกรณีปริมาณการเดินทางที่เป็นประจำเกิดขึ้นในจังหวัดน่าน ได้แก่ พื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมากและเป็นอำเภอขนาดใหญ่ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอปัว อำเภอเวียงสา และอำเภอท่าวังผา ขณะที่อำเภอที่มีความท้าทายและอาจไม่เกิดความคุ้มค่าในการลงทุนหากจัดให้มีบริการขนส่งสาธารณะประจำเส้นทางเพื่อรองรับการสัญจรและการท่องเที่ยวเนื่องจากมีประชากรน้อยและที่อยู่อาศัยของประชากรและแหล่งท่องเที่ยวอยู่กระจัดกระจายกันมาก ได้แก่ อำเภอบ้านหลวง อำเภอภูเพียง อำเภอนาหมื่น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอสันติสุข อำเภอแม่จริม อำเภอทุ่งช้าง อำเภอปอเกี๋ย อำเภอยางตลาด และอำเภอนาน้อย และหากต้องการส่งเสริมให้มีการให้บริการประจำเส้นทางอาจมีความจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้การอุดหนุนการประกอบการ เพื่อจัดให้เป็นสวัสดิการการเดินทางของประชากรและส่งเสริมการท่องเที่ยว



ไปถึงชุมชน โดยเฉพาะชุมชนท่องเที่ยวสร้างสรรค์ในจังหวัดน่านที่มีชุมชนบางส่วนที่ยังไม่มีระบบขนส่งสาธารณะเข้าถึงทำให้สูญเสียโอกาสในการรองรับการท่องเที่ยว

(๒) ปริมาณการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว (Tourist Demand) ซึ่งเป็นความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นความต้องการที่มีลักษณะขึ้นอยู่กับฤดูกาลท่องเที่ยว โดยช่วงเวลาที่ปกติที่มีผู้เดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม (ฤดูหนาว) และมกราคมถึงเมษายน (ช่วงวันหยุดสงกรานต์) เป็นต้น โดยการจราจรจะหนาแน่นในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น บริเวณถนนผากองและถนนสุริยพงษ์ในเขตเทศบาลเมืองน่าน และเส้นทางถนนสายหลักไปยังแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอต่างๆ เช่น อำเภอปัว และอำเภอบ่อเกลือ เป็นต้น

หากพิจารณาจากปริมาณการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านจากสถิติจังหวัดน่านปี ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่สำนักงานสถิติจังหวัดเผยแพร่พบว่าผู้เยี่ยมชมเยือน (Visitor) ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านสามารถจำแนกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) นักทัศนอาจร (Excursionist) ซึ่งเป็นผู้เยี่ยมชมเยือน (Visitor) ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านแต่ไม่พักค้างคืน และ (๒) นักท่องเที่ยว (Tourists) ซึ่งเป็นผู้เยี่ยมชมเยือนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านและมีการพักค้างคืนในจังหวัดน่านอย่างน้อย ๑ คืน แสดงผลตามตารางที่ ๓-๑

จากข้อมูลในตารางที่ ๓-๑ พบว่า กลุ่มผู้เยี่ยมชมเยือนที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านเกือบทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓ ของจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนฯ ทั้งหมดเป็นคนไทย และมีผู้เยี่ยมชมเยือนต่างชาติคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๒.๓ และหากพิจารณาผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมดที่เข้ามาท่องเที่ยวในน่าน พบว่า กว่าร้อยละ ๘๐ ของผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมดจะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีการพำนักค้างคืนในจังหวัดน่านอย่างน้อย ๑ คืน และส่วนที่เหลืออีกไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ของผู้เยี่ยมชมเยือนจะเข้ามาท่องเที่ยวแบบเช้าไปเย็นกลับ ไม่มีการพำนักในจังหวัดน่าน ในปี ๒๕๖๒ จังหวัดน่านมีนักท่องเที่ยวที่มีการพำนัก ๓๗๖,๐๓๔ คน โดยนักท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ ๙๓.๖ เป็นคนไทย และส่วนที่เหลือร้อยละ ๒.๔ เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติซึ่งมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวในจังหวัดภาคเหนืออื่นๆ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านเป็นชาติตะวันตก โดยเป็นผู้ถือหนังสือเดินทางจากประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อิตาลี เยอรมนี จีน ญี่ปุ่น และลาว และในส่วนของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันของผู้มาเยี่ยมชมมาใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันตั้งแต่ ๑,๔๓๕.๐๙ บาท ถึง ๑,๕๓๒.๕๗ บาท และค่าพาหนะเดินทางในจังหวัดคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๐ ของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน และเป็นค่าใช้จ่ายส่วนที่น้อยกว่าค่าที่พัก ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม และค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าและของที่ระลึก

นอกจากนี้ หากทำการวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางจากจุดต้นทางของผู้เยี่ยมชมเยือนมายังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน พบว่า ผู้เยี่ยมชมเยือนส่วนใหญ่หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๘๘ ของผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมดมีการจัดการการเดินทางและวางแผนการเดินทางด้วยตนเอง และส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ ๑๒ ของผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมดใช้บริการของบริษัทนำเที่ยวในการอำนวยความสะดวกให้แก่คณะผู้เดินทาง (กรุ๊ปทัวร์) อีกทั้งพบว่า รูปแบบการเดินทางที่ผู้เยี่ยมชมเยือนและนักท่องเที่ยวใช้ในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุดหรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ๓ ใน ๔ ของผู้เยี่ยมชมเยือนและนักท่องเที่ยวจะใช้การขับรถยนต์ส่วนบุคคล การเช่ารถยนต์ขับเอง หรือการเช่ารถตู้บริการทัศนอาจรในจังหวัดน่าน และอีก ๑ ใน ๔ ใช้



ของผู้เยี่ยมเยือนและนักท่องเที่ยวใช้บริการรถประจำทางสาธารณะมายังจังหวัดน่าน และโดยสารเครื่องบินประจำเส้นทางจากกรุงเทพฯ มายังจังหวัดน่าน ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า การส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวมายังจังหวัดน่านจะต้องให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว สภาพเส้นทาง การท่องเที่ยว และวิธีการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวชุมชนสร้างสรรค์ซึ่งมิได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามกระแสหลัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้การวางแผนการเดินทางและการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการขนส่งสาธารณะด้วย โดยเฉพาะการขนส่งผู้โดยสารสาธารณะทางถนน เนื่องจากเป็นรูปแบบการเดินทางที่มีความสำคัญรองลงมาจากการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทางมายังจังหวัดน่าน

ตารางที่ ๓-๑ สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๑

รายการ	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
ผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด (คน)	๙๐๐,๑๒๖	๙๔๓,๙๔๔	๙๕๓,๘๙๕	๖๔๕,๑๖๓
ไทย	๙๓.๓%	๙๓.๓%	๙๓.๓%	๙๙.๒%
ต่างชาติ	๒.๓%	๒.๓%	๒.๓%	๐.๘%
นักทัศนาจร (ไม่พำนักริมนาน) (คน)	๑๖๒,๔๑๓	๑๓๒,๓๒๙	๑๓๓,๘๕๓	๑๒๔,๕๙๓
ไทย	๙๓.๙%	๙๓.๙%	๙๔.๐%	-
ต่างชาติ	๒.๑%	๒.๑%	๒.๐%	-
นักท่องเที่ยว (พำนักริมนาน) (คน)	๓/๓๓,๓/๐๙	๓/๓/๑,๖๑๕	๓/๓๖,๐๓๘	๕๒๐,๕๓๔
ไทย	๙๓.๖%	๙๓.๖%	๙๓.๖%	-
ต่างชาติ	๒.๔%	๒.๔%	๒.๔%	-
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย	๒.๐๔	๒.๐๓	๒.๐๐	-
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน (บาท/คน/วัน)	๑,๔๓๕.๐๙	๑,๕๓๔.๓๖	๑,๕๓๒.๕๓	-
ไทย	๑,๕๖๓.๓๘	๑,๕๒๑.๓๕	๑,๕๕๙.๓/๓	-
ต่างชาติ	๑,๘๖๓.๕๖	๑,๙๕๖.๑๖	๒,๐๐๐.๓๖	-
สัดส่วนผู้มาเยือนที่เดินทางผ่านบริษัทนำเที่ยว	๑๑.๒%	๑๒.๕%	๑๑.๓%	-
สัดส่วนผู้มาเยือนที่จัดการเดินทางและวางแผนด้วยตนเอง	๘๘.๘%	๘๗.๕%	๘๘.๓%	-
ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (บาท/คน/วัน)	๑๔๔.๘๑	๑๕๒.๙๔	๑๕๙.๖๖	-
รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวจากจุดต้นทางมายังจังหวัดน่าน				
พาหนะส่วนตัว (ขับรถเอง / เช่ารถ)	๓/๕.๔%	๓/๒.๐%	๓/๓.๑%	-
รถประจำทาง	๑๓.๑%	๑๙.๖%	๑๙.๒%	-
เครื่องบิน	๓.๕%	๘.๔%	๓.๘%	-
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	๒,๔๖๒.๙๓	๒,๖๓/๑.๑๒	๒,๓/๒๓.๙๑	๑,๕๕๙.๕๔



รายการ	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
รายได้จากคนไทย (ล้านบาท)	๒,๓๓๗.๖๖	๒,๕๓๗.๔๐	๒,๖๒๓.๓๑	๑,๕๓๓.๖๓
รายได้จากคนต่างชาติ (ล้านบาท)	๙๐.๒๓	๙๘.๓๗	๑๐๐.๖๐	๒๕.๘๓

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ในการจัดการจัดการขนส่งเพื่อรองรับกับการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการขนส่งและบริการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองน่านมากที่สุด เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของการเดินทางเข้าสู่จังหวัดน่าน และเป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางท่องเที่ยวออกไปยังอำเภอรอบนอก โดยจากการศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาพักในจังหวัดน่าน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะพักในอำเภอเมืองน่าน (พักในจังหวัดน่านประมาณ ๒ คืน) และเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่อยู่ในอำเภอเมืองน่านและอำเภอรอบนอกอื่นๆ เช่น อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอบ่อเกลือ อำเภอแม่จริม อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย เป็นต้น แบบเข้าไป-เย็นกลับ โดยเริ่มต้นการเดินทางจากที่พักที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง โดยร้อยละ ๕๔.๓ ของนักท่องเที่ยวพักอยู่ในตำบลเวียง ร้อยละ ๒๕.๕ พักอยู่ในตำบลผาสิงห์ ร้อยละ ๑๒.๘ พักอยู่ในตำบลไชยสถาน และร้อยละ ๕.๓ พักอยู่ในตำบลตุ๊ต ร้อยละ ๑.๑ พักอยู่ในตำบลกองควาย และร้อยละ ๑.๑ พักอยู่ในตำบลบ่อ ขณะที่ตำบลอื่นๆ ได้แก่ ตำบลบ่อสวก ตำบลสะเนียน ตำบลนาซาว ตำบลเรื่อ และตำบลถ้ำทอง ไม่มีโรงแรมที่พัก แต่จัดให้มีการพักแบบโฮมสเตย์

จากการศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวสำคัญที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงโปรแกรมท่องเที่ยวที่เสนอขายผ่านบริษัทจันทน์ทัวร์มีจุดเริ่มต้นการเดินทางจากอำเภอเมืองน่าน โดยเฉพาะเขตเทศบาลเมืองน่านและส่วนต่อเนื่อง ได้แก่ ตำบลผาแก้ว (พระธาตุแช่แห้ง) อำเภอภูเพียง และหากท่องเที่ยวภายในอำเภอเมืองน่านแล้ว โปรแกรมท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวในอำเภอที่อยู่ตอนเหนือ (อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอบ่อเกลือ และอำเภอเชียงกลาง) มากกว่าอำเภอที่อยู่ตอนใต้ (อำเภอเวียงสา อำเภอแม่จริม อำเภอนาน้อย อำเภอนาหมื่น) และมากกว่าการเดินทางจากจังหวัดน่านต่อเนื่องไปตอนเหนือสุด (อำเภอทุ่งช้าง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ) และ สปป.ลาว (แขวงไชยบุรี และแขวงหลวงพระบาง) ในกรณีอำเภอปัว แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโปรแกรมท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา และวัดภูเก็ด เป็นต้น อำเภอท่าวังผา แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโปรแกรมท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ อุทยานแห่งชาตินันทบุรี ดอยวาว วัดหนองบัว และวัดศรีมงคล (วัดก้ง) เป็นต้น อำเภอเชียงกลาง แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโปรแกรมท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ วัดหนองแดง พระธาตุดอนแก้ว แก่งสะมำเก๊าบั้ง และไร่จุทามาส เป็นต้น อำเภอบ่อเกลือ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโปรแกรมท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ บ่อเกลือสินเธาว์ และน้ำตกสะปัน เป็นต้น อำเภอนาน้อย แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโปรแกรมท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ อุทยานแห่งชาติศรีน่าน ดอยเสมอดาว เสาดินนาน้อย ผาซู้ ผาหัวสิงห์ และอำเภอแม่จริม แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโปรแกรมท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ ล่องแก่งน้ำว้า

นอกจากนี้จากการสำรวจของคณะผู้วิจัย พบว่า โรงแรมที่พักส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ในแต่ละอำเภอยังไม่มีการประสานงานจัดทำเป็นจุดจอดรถของกิจการให้บริการขนส่งสาธารณะ ซึ่งแตกต่างจากวิธีปฏิบัติของ



ในเมืองท่องเที่ยวและเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญในประเทศไทย เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา และอื่นๆ ที่ยังมีการจัดคิวจอดรถ/จุดจอดรถให้บริการขนส่งสาธารณะไว้อยู่ในพื้นที่ใกล้โรงแรมที่พักเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยจากการสำรวจพบว่าตามถนนสายสำคัญของจังหวัดน่านที่มีโรงแรมที่พักที่สำคัญและมีขนาดความจุห้องพักรวมทั้งหมดยังไม่มีการจัดให้เป็นคิวจอดรถ/จุดจอดรถให้บริการขนส่งสาธารณะ และจุดจอดรถแท็กซี่ ดังนี้

- อำเภอเมืองน่าน โรงแรมที่พักที่สำคัญและมีขนาดความจุมากส่วนใหญ่มุ่งตั้งอยู่ (๑) ตำบลในเวียงริมถนนสายสำคัญ ได้แก่ ถนนสุนทรเทวราช (โรงแรมเทวราช) ถนนมหาศ (โรงแรมแกรนด์แมนชั่น) ถนนอนันตวรฤทธิเดช (โรงแรมสุขเกษม โรงแรมฟ้าธานีทาวเวอร์) ทางหลวง ๑๐๙๑ (โรงแรมน้ำทองน่าน) (๒) ตำบลผาสิงห์ ได้แก่ ทางหลวง ๑๐๑ (โรงแรมน่านตริ่งใจบุญทิศ) (๓) ตำบลคูเต่า ทางหลวง ๑๐๑ (โรงแรมดิเอ็มเพรสน่าน)
- อำเภอภูเพียง โรงแรมที่พักที่สำคัญและมีขนาดความจุมากตั้งอยู่ตำบลผายแก้ว ริมถนนสาย ๑๖๘ ได้แก่ โรงแรมเวียงแก้ว
- อำเภอปัว โรงแรมที่พักที่สำคัญและมีขนาดความจุมากตั้งอยู่ (๑) ตำบลปัว ริมทางหลวง ๑๐๑ ได้แก่ โรงแรมกรีนฮิลล์รีสอร์ท และริมถนนสาย ๑๐๘๑ ได้แก่ โรงแรมป่าปัวภูคา และ (๒) ตำบลวรนคร ริมถนนสาย ๑๐๘๑ ได้แก่ อุบลรีสอร์ท
- อำเภอบ่อเกลือ โรงแรมที่พักสำคัญและมีขนาดความจุมากตั้งอยู่ตำบลบ่อเกลือใต้ ริมทางหลวง ๑๐๘๑ ได้แก่ บ่อเกลือฟ้าใส

นอกเหนือจากการเดินทางมายังจังหวัดน่านของผู้เยี่ยมเยือนและนักท่องเที่ยวที่ส่วนใหญ่หรือคิดเป็นสัดส่วน ๓ ใน ๔ ของผู้เยี่ยมเยือนและนักท่องเที่ยวทั้งหมดจะใช้บริการเดินทางด้วยการขับรถยนต์ส่วนบุคคล การเช่ารถยนต์ขับเอง หรือการเช่ารถตู้บริการทัศนอาทิจนในจังหวัดน่าน นั้น ยังมีผู้เยี่ยมเยือนอีกประมาณร้อยละ ๑๙ ที่ใช้การเดินทางด้วยรถประจำทางสาธารณะจากกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นที่มีใช้จังหวัดน่านมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยข้อมูลการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะภายในจังหวัดน่านแสดงตามตารางที่ ๓-๒ โดยพบว่า ในปี ๒๕๖๒ มีปริมาณผู้โดยสารที่เดินทางด้วยการขนส่งสาธารณะในภาพรวม ๒.๒๑ ล้านคน ซึ่งมากกว่าในปี ๒๕๖๓ ซึ่งมีปริมาณผู้โดยสารที่เดินทางด้วยการขนส่งสาธารณะในภาพรวม ๑.๑๑ ล้านคน เนื่องจากในปี ๒๕๖๓ เกิดการชะลอตัวของการเดินทางที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการจำกัดการเดินทางเพื่อป้องกันโรคระบาดโควิด ๑๙

ตารางที่ ๓-๒ ปริมาณผู้ใช้บริการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะประจำเส้นทางจังหวัดน่าน

จำนวนผู้โดยสารที่เดินทาง ด้วยการขนส่งสาธารณะ (คน)	ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
	ขาเข้า	ขาออก	รวม	ขาเข้า	ขาออก	รวม
รถประจำทางในเขตเมืองน่าน	๓๒,๔๐๑	๓๗,๓๐๗	๖๙,๗๐๘	๒๐,๓๗๐	๑๙,๓๓๒	๔๐,๐๓๒
รถประจำทางระหว่างน่าน- กรุงเทพฯ	๓๓๓,๕๖๔	๓๔๕,๖๖๘	๖๗๙,๒๓๒	๑๗๘,๒๓๕	๑๗๕,๘๘๔	๓๕๔,๑๑๙



จำนวนผู้โดยสารที่เดินทาง ด้วยการขนส่งสาธารณะ (คน)	ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
	ขาเข้า	ขาออก	รวม	ขาเข้า	ขาออก	รวม
รถประจำทางระหว่างน่านกับ จังหวัดอื่นที่มีใช้กรุงเทพฯ	๓๑๑,๓/๘๓/	๓๓๒,๕๙๐	๖๔๔,๓๓/๓/	๑๒๙,๐๑๑	๑๒๘,๖๙๖	๒๕๗,๓/๐๓/
รถประจำทางระหว่างอำเภอใน จังหวัดน่าน	๒๐๔,๒๖๓/	๒๑๓,๙๙๖	๔๑๘,๒๖๓	๓/๓,๖๔๙	๓/๒,๙๑๓/	๑๔๖,๕๖๖
รถประจำทางระหว่างประเทศ	๓/๑๐	๖๘๔	๑,๓๙๔	๒๘๔	๒๕๓	๕๓๗/
สายการบินระหว่างน่าน- กรุงเทพฯ	๑๘๙,๓/๐๕	๑๙๒,๖๑๙	๓๘๒,๓๒๔	๑๕๖,๖๑๖	๑๕๕,๙๕๘	๓๑๒,๕๓/๔
รวมผู้โดยสารที่ใช้บริการขนส่ง	๑,๐๓๖,๔๓๔	๑,๑๓๕,๘๖๔	๒,๒๑๒,๒๙๘	๕๕๘,๔๕	๕๕๓,๐๔๐	๑,๑๑๑,๕๓๕

ที่มา: กรมการขนส่งทางบก และกรมการทำอากาศยาน (ไม่มีข้อมูลที่จัดเก็บในรูปแบบดังกล่าวก่อนปี ๒๕๖๒)

นอกจากนี้ จากการประมวลข้อมูลจากสถิติการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ และการสอบถามข้อมูลจากผู้ให้บริการและผู้ประกอบการขนส่งฯ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

- กรณีการเดินทางระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ ด้วยระบบการขนส่งสาธารณะ พบว่า **ผู้โดยสารส่วนใหญ่ใช้การเดินทางด้วยรถโดยสารประจำเส้นทางระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ มากกว่าใช้การโดยสารเครื่องบิน** โดยสัดส่วนประมาณ ๒ ใน ๓ ของผู้โดยสารที่เดินทางด้วยระบบการขนส่งสาธารณะระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ ใช้การโดยสารด้วยรถประจำทาง และอีกประมาณ ๑ ใน ๓ ของผู้โดยสารที่เดินทางด้วยระบบการขนส่งสาธารณะระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ ใช้การเดินทางด้วยเครื่องบินจากท่าอากาศยานดอนเมือง / ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- กรณีของผู้โดยสารที่เดินทางด้วยรถประจำเส้นทางระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ พบว่า **ผู้โดยสารส่วนใหญ่ที่เดินทางด้วยรถประจำเส้นทางฯ มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาจังหวัดน่านเพื่อการท่องเที่ยว** โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๔.๓ ของปริมาณผู้โดยสารที่เดินทางด้วยรถประจำเส้นทางฯ และอีกร้อยละ ๔๕.๗ ของปริมาณผู้โดยสารที่เดินทางด้วยรถประจำเส้นทางฯ มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อมาทำงาน ติดต่องานและธุรกิจ และเดินทางกลับมาเยี่ยมเพื่อนและญาติ
- กรณีของผู้โดยสารที่เดินทางด้วยเครื่องบินระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ พบว่า **ผู้โดยสารส่วนใหญ่ที่เดินทางด้วยเครื่องบินระหว่างน่านกับกรุงเทพฯ มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาจังหวัดน่านเพื่อการทำงาน ติดต่องานและธุรกิจ และเดินทางกลับมาเยี่ยมเพื่อนและญาติ** โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๘.๐ ของปริมาณผู้โดยสารที่เดินทางด้วยเครื่องบิน และอีกร้อยละ ๔๒.๐ ของปริมาณผู้โดยสารที่เดินทางด้วยเครื่องบินมีวัตถุประสงค์เพื่อมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน
- ร้อยละ ๔๙ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านจะเป็นผู้ที่เดินทางมาจากกรุงเทพฯ และปริมนทล ร้อยละ ๒๘ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านเป็นผู้ที่เดินทางมาจากจังหวัดในภาคเหนือ เช่น นครสวรรค์ พิษณุโลก แพร่ อุตรดิตถ์ สุโขทัย เชียงใหม่



และเชียงราย เป็นต้น และส่วนที่เหลือเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภูมิภาคอื่น เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางอื่นๆ

- การเดินทางด้วยรถประจำทางภายในเขตเมืองของจังหวัดน่าน (การใช้บริการรถสองแถวที่ให้บริการภายในเขตเทศบาลเมือง) มีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓ ของปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะของจังหวัดน่าน และยังมีอัตราการใช้ประโยชน์จากการใช้รถสองแถวเพื่อบรรทุกผู้โดยสารร้อยละ ๔๗.๕ ของพื้นที่ที่สามารถบรรทุกผู้โดยสารได้ มีปริมาณผู้ใช้บริการเฉลี่ยต่อเที่ยว ๕.๗ คน โดยผู้ใช้บริการมีทั้งผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้นำรถยนต์ส่วนบุคคลมาท่องเที่ยว (นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ไม่ได้นำรถยนต์ส่วนบุคคลมาท่องเที่ยวในเขตเมืองมีสัดส่วนประมาณ ๑ ใน ๔ ของจำนวนนักท่องเที่ยวในภาพรวมที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน) อย่างไรก็ตาม การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มาใช้บริการรถสองแถวที่ให้บริการภายในเขตเทศบาลเมืองต้องเผชิญกับความท้าทายต่างๆ เช่น การส่งเสริมให้ใช้จักรยานปั่นเที่ยวในเขตเมือง การจัดรถล้อย่าง (รถราง) นำเที่ยวเป็นรอบภายในเขตเมือง และการที่ต้องพัฒนาปรับปรุงการให้บริการเดินรถประจำทางที่มีความทันสมัยและการปรับปรุงสภาพรถให้มีความสะอาด น่าใช้งาน และสะท้อนอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยว คล้ายกับกรณีรถสองแถวให้บริการในเขตเมืองของจังหวัดอื่นๆ ที่ออกแบบให้มีความสวยงามและนักท่องเที่ยวต้องการทดลองเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การท่องเที่ยว เช่น กรณีรถสองแถวของจังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดสุโขทัย เป็นต้น
- การเดินทางด้วยรถประจำทางระหว่างอำเภอต่างๆ ภายในจังหวัดน่าน มีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๙ ของปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะของจังหวัดน่าน มีอัตราการใช้ประโยชน์จากการใช้รถเพื่อบรรทุกผู้โดยสารร้อยละ ๔๒.๘ ของพื้นที่ที่สามารถบรรทุกผู้โดยสารได้ มีปริมาณผู้ใช้บริการเฉลี่ยต่อเที่ยว ๑๒ คน โดยผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นและมีนักท่องเที่ยวใช้บริการอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก เนื่องจากต้องเสียเวลาในการเปลี่ยนและรอรถโดยสารหลายทอดกว่าจะถึงแหล่งท่องเที่ยว
- ในส่วนของบริการขนส่งสาธารณะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นั้น ยังมีข้อจำกัดของการให้บริการขนส่งสาธารณะด้วยรถประจำเส้นทางในการเข้าถึง โดยนักท่องเที่ยวต้องว่าจ้างรถยนต์บริการทัศนอาหรหรือใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอต่างๆ ที่ไม่ได้อยู่ในเขตเมือง ดังแสดงตามตารางที่ ๓-๓



ตารางที่ ๓-๓ ความสามารถของบริการขนส่งสาธารณะประจำเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

	ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ระดับการเข้าถึงบริการขนส่งสาธารณะ	สภาพถนนที่เข้าถึง
๑	ผ้าทอมือเมืองน่าน บ้านชาวหลวง ต.สวก อ.เมืองน่าน	ไม่มี	ดี
๒	ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ บ้านปางกอม ต.ชนแดน อ.สองแคว	ไม่มี	ดี
๓	ผ้าทอไทลื้อบ้านเกิด ต.วรนคร อ.ปัว	มี	ดี
๔	ผ้าทอมือไทลื้อบ้านหัวดอย ต.คิลางเตง อ.ปัว	มี	ดี
๕	ไทลื้อดอนมูล บ้านดอนมูล ต.ศรีภูมิ อ.ท่าวังผา	มี	ดี
๖	แหล่งประวัติศาสตร์หลวงดิน ต.กลางเวียง อ.เวียงสา	มี	ดี
๗	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ้านน้ำเกียน ต.น้ำเกียน อ.ภูเพียง	มี	ดี
๘	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ต.สวก อ.เมืองน่าน	ไม่มี	ดี
๙	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต.สกาต อ.ปัว	ไม่มี	ไม่ดี
๑๐	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านมณีพฤกษ์ ต.ปอน อ.ทุ่งช้าง	ไม่มี	ดี
๑๑	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านสบซุน ต.ป่าคา อ.ท่าวังผา	ไม่มี	ดี
๑๒	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านน้ำรี-น้ำช้าง ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ	ไม่มี	ไม่ดี
๑๓	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านร่องแง ต.วรนคร อ.ปัว	ไม่มี	ดี

ในการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว นั้น นอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการขนส่งสาธารณะเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล การเช่ารถยนต์ขับเอง หรือการเช่ารถตู้ทัศนจรในจังหวัดน่านแต่ภายใต้การจัดการการเดินทางด้วยตัวนักท่องเที่ยวเอง ซึ่งนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่เดินทางในลักษณะดังกล่าวถือเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุดของการเดินทางในจังหวัดน่านซึ่งมีสัดส่วนประมาณ ๓ ใน ๔ ของปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ทั้งนี้ จากการสำรวจข้อมูลสภาพการเดินทางในจังหวัดน่าน โดยเฉพาะการเดินทางออกจากเขตอำเภอเมืองน่านไปอำเภออื่นๆ พบว่า สภาพการเดินทางในจังหวัดน่านต้องผ่านภูเขาสูงชัน ทางโค้ง ทางลาดชันมาก เนื่องจากจังหวัดน่านมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและจัดเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีจำนวนอุทยานแห่งชาติมากที่สุดในประเทศไทย ทั้งนี้ เส้นทางที่มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุมากของจังหวัดน่าน โดยเฉพาะกรณีนักท่องเที่ยวต่างถิ่นหรือผู้ขับขี่ที่ไม่ชินเส้นทางจะมีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุหากไม่ขับขี่ด้วยความระมัดระวังได้แก่

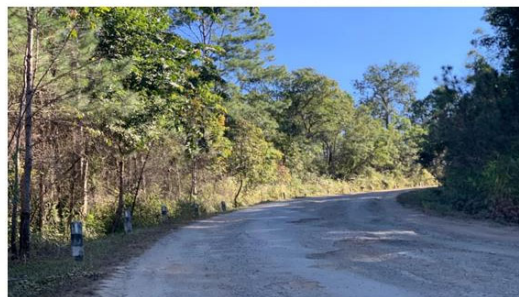
- ทางหลวง ๑๐๑ ช่วงกิโลเมตรที่ ๓๐๘ ถึง ๓๑๑ (บ้านห้วยน้ำอุ่น ตำบลอ่าวนาโหล อำเภอเวียงสา) เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจรที่ตัดผ่านภูเขา มีโค้งต่อเนื่อง ความลาดชันสูง โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากผู้ขับขี่ใช้ความเร็วสูงและขับขี่โดยประมาท



- ทางหลวง ๑๐๑ ช่วงกิโลเมตรที่ ๓๕๘ ถึง ๓๖๐ (บ้านธงน้อย ตำบลคูใต้ อำเภอเมืองน่าน) เป็นทางหลวงขนาด ๔ ช่องจราจร โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากผู้ขับขี่ใช้ความเร็วสูงและขับขี่โดยประมาท
- ทางหลวง ๑๐๑ ช่วงกิโลเมตรที่ ๔๘๐ ถึง ๔๘๔ (บ้านเฉลิมราช ตำบลปอน อำเภอทุ่งช้าง) เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๐๘๑ ช่วงกิโลเมตรที่ ๘๘ ถึง ๙๕ (อำเภอบ่อเกลือ – อำเภอเฉลิมพระเกียรติ) ช่วงบ้านน้ำแคะ เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๐๘๑ ช่วงกิโลเมตรที่ ๙๖ ถึง ๑๐๘ (อำเภอบ่อเกลือ – อำเภอเฉลิมพระเกียรติ) ช่วงบ้านนาบง เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๐๘๑ ช่วงกิโลเมตรที่ ๑๒๓ ถึง ๑๒๔ (อำเภอบ่อเกลือ – อำเภอเฉลิมพระเกียรติ) ช่วงบ้านกัวจันทร์ เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๐๘๑ ช่วงกิโลเมตรที่ ๑๔๕ ถึง ๑๕๒ (อำเภอบ่อเกลือ – อำเภอเฉลิมพระเกียรติ) ช่วงบ้านห้วยทรายขาว เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๐๙๗ ช่วงกิโลเมตรที่ ๑๙ ถึง ๒๕ (อำเภอเชียงกลาง – อำเภอสองแคว) ช่วงบ้านถ้ำเวียงแก เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๑๔๘ ช่วงกิโลเมตรที่ ๓๔ ถึง ๔๔ (อำเภอท่าวังผา – อำเภอสองแคว) ช่วงบ้านวังไผ่ เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๑๔๘ ช่วงกิโลเมตรที่ ๔๘ ถึง ๕๒ (อำเภอท่าวังผา – อำเภอสองแคว) ช่วงบ้านผาหลัก เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๑๔๘ ช่วงกิโลเมตรที่ ๖๓ ถึง ๗๖ (อำเภอท่าวังผา – อำเภอสองแคว) ช่วงบ้านน้ำเกาะ เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท



- ทางหลวง ๑๒๕๖ ช่วงกิโลเมตรที่ ๗ ถึง ๑๙ (อำเภอบัว – อำเภอบ่อเกลือ) ช่วงบ้านนาแล เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๒๕๖ ช่วงกิโลเมตรที่ ๓๑ ถึง ๓๖ (อำเภอบัว – อำเภอบ่อเกลือ) ช่วงบ้านน้ำตัน เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๒๕๖ ช่วงกิโลเมตรที่ ๓๖ ถึง ๔๖ (อำเภอบัว – อำเภอบ่อเกลือ) ช่วงบ้านน้ำแพะ เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๓๓๓ ช่วงกิโลเมตรที่ ๓ ถึง ๙ (อำเภอสันติสุข – อำเภอบ่อเกลือ) ช่วงบ้านห้วยลอย เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท
- ทางหลวง ๑๓๓๓ ช่วงกิโลเมตรที่ ๑๐ ถึง ๒๒ (อำเภอสันติสุข – อำเภอบ่อเกลือ) ช่วงบ้านห้วยล้อม เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร ถนนมีความลาดชันถึง ๑๕ องศา โดยมีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาท

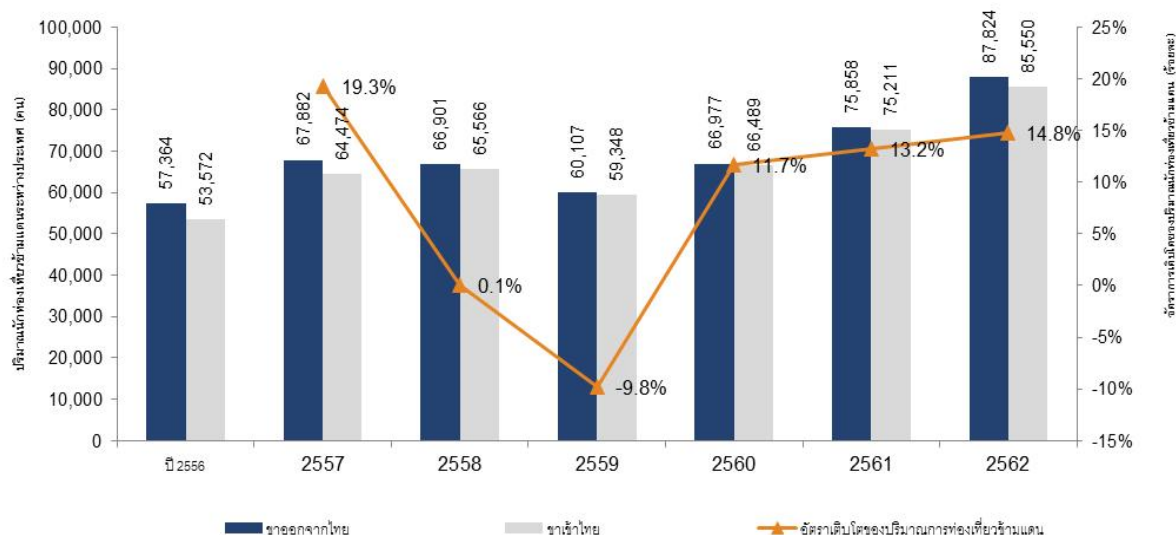


ภาพที่ ๓-๑ สภาพเส้นทางไปบ้านน้ำรี ต.ขุนตาล อ.เฉลิมพระเกียรติ (ภูพยัคฆ์)

ในส่วนของการท่องเที่ยวข้ามแดนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว นั้น จากการศึกษาปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านแดนด่านห้วยโก้น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พบว่า ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านแดนด่านห้วยโก้น จ.น่าน มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ เป็นต้นมา ดังแสดงตามภาพที่ ๓-๑ ในปี ๒๕๖๒ มีปริมาณนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศขาออก ๘๓,๘๒๔ คน และขาเข้า ๘๕,๕๕๐ คน (เฉลี่ย



เดินทางออกวันละ ๒๔๐.๖ คน และเข้า ๒๓๔.๔ คน) (เฉพาะผู้ที่ถือหนังสือเดินทาง ไม่นับคนท้องถิ่นที่เดินทางในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อซื้อขายสินค้า ติดต่องาน หรือเยี่ยมญาติ) โดยร้อยละ ๘๗.๑ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าและออกเป็นคนไทย และ ๑๒.๑ เป็นคนลาว ส่วนร้อยละ ๐.๘ เป็นคนชาติที่ ๓ เช่น จีน เวียดนาม และชาติตะวันตก โดยจุดปลายทางส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยว คือ เมืองหลวงพระบาง โดยร้อยละ ๙๗.๙ ของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จะเดินทางไปและกลับ ณ จุดผ่านแดนห้วยโก้น (เข้าและออกที่ด่านเดียวกัน) และส่วนที่เหลือร้อยละ ๒.๑ อาจเดินทางต่อเนื่องไปยังแขวงอื่นๆ ของ สปป.ลาว



ภาพที่ ๓-๒ ปริมาณผู้เดินทางข้ามแดนด้านพรมแดนห้วยโก้น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน

หากศึกษาปริมาณผู้มาเยือนที่ประกอบด้วยนักท่องเที่ยว (Tourist) และนักทัศนาจร (Traveler) ที่เดินทางมาในจังหวัดน่านทั้งหมด พบว่า ร้อยละ ๙๒.๖ ของผู้มาเยือนทั้งหมดมาเยี่ยมเยือนหรือท่องเที่ยวในจังหวัดน่านและไม่ได้เดินทางต่อเนื่องข้ามแดนไป สปป.ลาว ขณะที่ร้อยละ ๗.๔ ของผู้มาเยือนทั้งหมดจะเดินทางต่อเนื่องข้ามแดนไป สปป.ลาว ผ่านด่านพรมแดนห้วยโก้น ในกลุ่มผู้มาเยือนที่เดินทางข้ามแดนไป สปป.ลาว พบว่า ส่วนใหญ่ใช้บริการนำเที่ยวที่โดยสารไปกับรถบริการทัศนาจรที่เป็นรถจดทะเบียนในประเทศไทย (รถตู้นำเที่ยว) คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ ของผู้มาเยือนทั้งหมด (หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๙ ของผู้เดินทางข้ามแดนทั้งหมดจะใช้บริการรถตู้นำเที่ยว) ขณะที่ผู้มาเยือนที่เดินทางข้ามแดนไป สปป.ลาว ร้อยละ ๒.๒ ของผู้มาเยือนทั้งหมดใช้การขับรถส่วนตัวส่วนบุคคลเพื่อข้ามแดนไป สปป.ลาว (หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของผู้เดินทางข้ามแดนทั้งหมดใช้การโดยสารรถยนต์ส่วนบุคคลที่นักท่องเที่ยวเป็นผู้ขับรถของตนเอง) และร้อยละ ๐.๑ ของผู้มาเยือนทั้งหมดใช้บริการรถโดยสารประจำทางสายน่าน-หลวงพระบาง (ร้อยละ ๑ ของผู้เดินทางข้ามแดนทั้งหมด)





ภาพที่ ๓-๓ รถยนต์ส่วนบุคคลของผู้เดินทางข้ามแดน และรถบริการทัศนจร

๓.๒ ผลประกอบการของผู้ให้บริการขนส่งในจังหวัดน่าน

หนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ให้บริการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวซึ่งทำหน้าที่ให้บริการขนส่งเพื่อรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวและผู้โดยสาร จากการสำรวจข้อมูลผลการประกอบการของผู้ให้บริการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัด พบว่า ทั้งหมดเป็นกิจการขนาดเล็ก มีความสามารถในการทำกำไรน้อยแสดงตามตารางที่ ๓-๔ ส่งผลให้ไม่มีเงินทุนในการพัฒนาการให้บริการได้ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มผู้ให้บริการขนส่งประจำเส้นทางที่มีความสามารถในการทำกำไรน้อย ซึ่งแตกต่างจากกิจการบริการรถทัศนจรที่มีความสามารถในการทำกำไรมากกว่า

ตารางที่ ๓-๔ ผลประกอบการของผู้ให้บริการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านในปี ๒๕๖๒

	กิจการ	ทุนจดทะเบียน	มูลค่าสินทรัพย์	รายรับปี	กำไร
๑	บจก.วรนครเดินรถ ให้บริการรถประจำทางระหว่าง จังหวัด สาย ๒๑๘๗ (น่าน-ทุ่งช้าง- เฉลิมพระเกียรติ)	๑,๐๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๐,๐๐๐	๕๒๕,๓๒๐	๑๔๕,๖๖๖
๒	บจก.นครน่านยานยนต์ขนส่ง ให้บริการรถประจำทางระหว่าง จังหวัด (เด่นชัย-น่าน-ห้วยโก๋น)	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒๕๙,๖๓๒	๑,๒๐๘,๔๑๖	๑๕๖,๒๘๔
๓	บจก.ยานยนต์น่านสาขนส่ง ให้บริการรถประจำทางระหว่าง	๑,๐๐๐,๐๐๐	๒,๑๙๙,๕๘๙	๒๓๔,๙๐๐	๔๐,๖๐๐



	กิจการ	ทุนจดทะเบียน	มูลค่าสินทรัพย์	รายรับปี	กำไร
	จังหวัด (น่าน-เวียงสา)				
๔	บจก.ศรีเวียงสาขนส่ง ให้บริการรถประจำทางระหว่าง จังหวัด (เวียงสา-น่าน-นอ-น่าน)	๑,๐๐๐,๐๐๐	๙๑๑,๙๔๑	๑๑๑,๙๖๐	๒๖,๙๙๘
๕	บจก. ศรีภายานยนต์ เดินรถสาย ๒๓๓/๐ (เวียงสา-บ้าน นากา)	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๙๔๔,๙๓๕	๖๕,๘๐๐	-๑,๑๑๖
๖	หจก.ศรีเมืองน่าน ให้บริการรถแท็กซี่รับจ้าง	๑,๐๐๐,๐๐๐	๘๐,๐๒๓	๑,๒๘๖,๔๐๐	๑,๐๓๙,๓๐๑
๗	สหกรณ์เดินรถนันทบุรี จำกัด เดินรถสาย ๑ (ค่ายสุริยพงษ์-ตลาด เทศบาล) สาย ๒ (สนามบินน่าน- โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร) สาย ๓ (ม.เทคโนโลยีราชมงคลล้านน่าน- สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน) สาย ๔ (วัดหัวเวียงเหนือ-สถานีขนส่ง ผู้โดยสารจังหวัดน่าน)	สมาชิก ๓๙ ราย ๔๔๙,๓๕๕	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	๔๕,๐๘๑
๘	สหกรณ์เดินรถนครน่าน จำกัด เดินรถสาย ๒๒๒๕ (น่าน-บ้านน้ำปูน) ๒๒๒๖ (น่าน-บ้านหลวง) ๒๓๓๕ (บ้าน-บ่อเกลือ) ๒๓๖๓ (บ่อเกลือ- เฉลิมพระเกียรติ) ๒๔๓๒ (น่าน-สันติ สุข)	สมาชิก ๓๘ ราย ๑,๔๓๔,๕๖๘	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	-๖๙,๙๔๐
๙	สหกรณ์เดินรถเวียงสา จำกัด เดินรถสาย ๒๓๕๖ (เวียงสา-บ้านหัว นา)	สมาชิก ๔๔ ราย ๑๖๒,๒๓๒	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	-๑๔,๐๘๕
๑๐	หจก.บ้านเอกสาร ให้บริการรถเช่าทัศนจร	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๑,๑๐๖,๙๖๓	๑๒,๐๔๙,๒๑๗	๑,๒๔๒,๖๑๔
๑๑	หจก.น่านฟ้าเดินรถ ให้บริการรถเช่าทัศนจร	๑,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๒๘,๓๐๔	๒๓๑,๔๙๐	๖๘,๖๑๘
๑๒	หจก.น่านกรุ๊ปแอนด์ทัวร์ ให้บริการรถเช่าทัศนจร	๑,๐๐๐,๐๐๐	๒,๓๕๔,๒๖๑	๘๙๔,๔๕๐	-๒๑๓,๓๕๕
๑๓	หจก.น่านฟ้าเซอร์วิส ให้บริการรถเช่าทัศนจร	๑,๐๐๐,๐๐๐	๓,๖๑๔,๐๒๘	๙๒๕,๓๓๐	๙,๒๔๐
๑๔	หจก.พิชาเทรดดิ้ง ให้บริการรถเช่าทัศนจร	๕๐๐,๐๐๐	๑,๖๑๘,๔๕๒	๘๒๖,๓๒๕	๒๘๙,๓๕๑



๓.๓ ผลการสำรวจประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุง

คณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบการในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ และดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งชี้ประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุงเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องที่สร้างความไม่พึงพอใจ (Pain Point) จากมุมมองของผู้ใช้บริการและผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อสรุปดังนี้

ผลการสำรวจประเด็นที่ผู้ใช้บริการเห็นว่าควรปรับปรุงการให้บริการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

ก่อนใช้บริการ (Pre Transaction)

มีประเด็นที่ผู้ใช้บริการต้องการให้ปรับปรุง ได้แก่

(๑) ขาดการประชาสัมพันธ์การให้บริการขนส่งสาธารณะที่จุดสัมผัส (Touch Point) ที่นักท่องเที่ยวควรได้รับข้อมูล เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสาร ท่าอากาศยานน่านนคร จุดแสดงป้ายต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้าเมือง อีกทั้งยังไม่มีประชาสัมพันธ์ด้วย Website, mobile application, แผ่นป้าย และ Digital Signage ที่แสดงเนื้อหาสำคัญของบริการขนส่งสาธารณะ โดยที่ผ่านมานี้อาการประชาสัมพันธ์เน้นเรื่องแหล่งท่องเที่ยวแต่ไม่ได้แสดงข้อมูลการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และผู้ให้บริการขนส่งเพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยว

(๒) ไม่มีป้ายหยุดรถและที่พักรถโดยสารที่จอดรถ โดยจุดจอดรถประจำทางในเขตเทศบาลเมืองไม่ได้รับการดูแลกวาดล้าง ส่งผลให้มีรถยนต์ส่วนบุคคลและจักรยานยนต์จอดขวางจุดจอดรถ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างถิ่นไม่ทราบถึงจุดจอดรถ และรถประจำเส้นทางไม่มีสถานที่ในการจอดรอคอยผู้โดยสาร โดยเฉพาะในจุดที่สำคัญที่มีปริมาณผู้คนไปติดต่อกันมาก เช่น จุดจอดรถบริเวณโรงพยาบาลน่าน จุดจอดรถบริเวณตลาด และสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ

(๓) สถานีขนส่งในเขตนอกเมือง (เวียงสา ท่าวังผา บัว หุ่นช้าง) ขาดการพัฒนาให้ดูน่าใช้และไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสาร เช่น ห้องสุขาที่มีความสะอาด สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ป้ายแสดงเส้นทางในการให้บริการ และ Free Wi-fi เป็นต้น

(๔) ไม่มีป้ายบอกเส้นทางเดินรถและค่าบริการ โดยนักท่องเที่ยวที่ขึ้นมาใช้บริการไม่ทราบเส้นทางเดินรถ จุดหยุดรถ ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านจะมาจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่มีความเคยชินกับป้ายแนะนำเส้นทางที่มีติดตั้งอยู่ตามสถานีขนส่ง และสามารถค้นหาได้จาก Website

(๕) ไม่มีแอปพลิเคชัน (Application) จอรถ บอกเส้นทาง และเวลาที่รถจะมาถึง ทำให้นักท่องเที่ยวต้องรอคอยแบบไม่รู้เวลาแน่นอน

(๖) ไม่มีระบบบัตรสมาชิกที่เก็บข้อมูลลูกค้าและสามารถนำข้อมูลลูกค้ามาใช้ในการจัดกิจกรรม เสริมสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship Management – CRM)



(๓) ไม่มีบัตรโดยสารแบบรายวันหรือรายสัปดาห์ (Daily or Weekly Ticket) ที่สามารถใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะในจังหวัดได้ตลอดวันหรือตลอดสัปดาห์ รวมถึงมีบัตรโดยสารเดี่ยวที่สามารถใช้ในการเดินทางและเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้คล้ายกรณีของเมืองท่องเที่ยวในต่างประเทศ

(๔) บริการไม่ครอบคลุมบางพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ได้อยู่บนเส้นทางถนนหลัก และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่อยู่ในชนบท

ขณะใช้บริการ (During Transaction)

มีประเด็นที่ผู้ใช้บริการต้องการให้ปรับปรุง ได้แก่

(๑) รถโดยสารที่นำมาให้บริการมีความไม่น่าใช้งาน เช่น รถโดยสารมีสภาพเก่า ไม่สะอาด เบาะนั่งไม่สบาย ขาดการดูแลสภาพภายนอกและภายในตัวรถ

(๒) รถโดยสารร้อน (ไม่ติดเครื่องปรับอากาศ)

(๓) ไม่มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว / สถานที่สำคัญในเส้นทางเดินรถ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความกระวนกระวายใจขณะเดินทาง เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่แน่ใจว่าเดินทางอยู่จุดใดของเส้นทาง การเดินทาง

หลังใช้บริการ (Post Transaction)

มีประเด็นที่ผู้ใช้บริการต้องการให้ปรับปรุง ได้แก่

(๑) ผู้ให้บริการไม่มีเงินทอนให้ผู้โดยสาร และไม่สามารถรับบัตรเครดิต และการจ่ายเงินผ่าน Mobile Application ของธนาคาร

(๒) ขาดความเข้มแข็งของชุมชนและธุรกิจให้บริการ เนื่องจากธุรกิจบริการขนส่งสาธารณะมีความสามารถในการทำกำไรน้อย การให้บริการเดินรถในบางเที่ยวและบางเส้นทางประสบความขาดทุน

(๓) ขาดการพัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยผู้ประกอบการให้บริการขนส่ง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการขนส่งยังไม่มีบูรณาการเพื่อให้บริการขนส่งสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความประทับใจในการท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากกรณีของการให้บริการขนส่งสาธารณะในบางจังหวัดที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น รถดอกเหมยสุโขทัย รถสีล้อแดงเชียงใหม่ รถเล็งเพชรบุรี รถสองแถวไม้ระนอง รถสองแถวติดแอร์พิษณุโลก และรถไฟฟ้าภูเก็ต





ภาพที่ ๓-๔ รถคอกหมูสุโขทัย



ภาพที่ ๓-๕ รถสองแถวติดแอร์พิษณุโลก



ภาพที่ ๓-๖ รถสองแถวไม้ระนอง





ภาพที่ ๓-๓/ รถสองแถวไม้ภูเก็ต



ภาพที่ ๓-๔ รถไฟฟ้ภูเก็ต พร้อมติด GPS



ภาพที่ ๓-๕ รถโดยสารประจำทางของน่านในอดีตที่มีความสวยงาม



ผลการสำรวจประเด็นที่ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะเห็นว่าควรปรับปรุงเพื่อยกระดับระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

ก่อนเดินทาง (Before Providing Transportation Services)

มีประเด็นที่ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยแก้ไขปรับปรุงได้แก่

(๑) พบการแข่งขันจากคู่แข่งนอกระบบ (รถนอกระบบ) เช่น Grab Bik หรือ Grab Car หรือรถแท็กซี่ป้ายดำ รถล้อยาง (รถราง) รถที่ไม่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบกให้มาให้บริการบนท้องถนน

(๒) ผู้โดยสารน้อยในบางเส้นทาง ไม่คุ้มค่าต่อการเดินรถ ส่งผลให้ต้องนำรถเดินออกนอกเส้นทางที่กำหนดในบางครั้ง หรือหยุดรอบการให้บริการ หรือนำรถไปให้บริการรับส่งนักเรียนแทน

(๓) ขาดการประสานงานกับโรงแรมที่พักชั้นนำ ย่านการค้า ร้านค้าชั้นนำในพื้นที่ เพื่อกำหนดให้เป็นจุดจอดรับส่ง / คิวรถ

(๔) ราคาค่าน้ำมันเชื้อเพลิงปรับเปลี่ยนขึ้นในขณะที่อัตราค่าโดยสารไม่สามารถปรับขึ้นได้เนื่องจากเป็นไปตามกฎระเบียบที่ภาครัฐกำหนด

(๕) ความสามารถในการทำกำไรน้อย และหลายเส้นทางได้ยกเลิกการให้บริการ อีกทั้งจังหวัดน่านไม่มีโครงการให้การอุดหนุนบริการขนส่งสาธารณะ เช่น โครงการรถเมล์ฟรี ซึ่งแตกต่างจากการเดินรถในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่รัฐกำหนดให้การเดินรถในเส้นทางดังกล่าวได้รับการอุดหนุนจากรัฐ

(๖) ขาดกองทุนสนับสนุนให้มีการปรับปรุงรถและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้ทันสมัย และมีนวัตกรรม เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นกิจการรายย่อย ขาดเงินทุนในการพัฒนากิจการ

ขณะเดินทางให้บริการ (During Providing Transportation Services)

มีประเด็นที่ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยแก้ไขด้านต่างๆ

(๑) การจราจรติดขัดในบางพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงก่อนเข้าเรียนและโรงเรียนเลิก และในช่วงการจัดงานตลาดนัดที่อยู่ในถนนเส้นทางหลัก เช่น ถนนมหายศ ถนนสุมนเทวราช ถนนผากอง ถนนสุริยพงษ์ ถนนยันตรกิจโกศล ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด

(๒) มารยาทและวินัยการขับขี่ของเพื่อนร่วมทาง

(๓) บางพื้นที่สภาพถนนไม่ดี ขาดการซ่อมบำรุง โดยเฉพาะในอำเภอรอบนอก

(๔) ที่จอดรถสาธารณะ / จุดจอดรถถูกบุกรุก





อ.เฉลิมพระเกียรติ - ภูพยัคฆ์



อ.เฉลิมพระเกียรติ - อ.บ่อเกลือ



อ.เฉลิมพระเกียรติ - อ.บ่อเกลือ



อ.สันติสุข - อ.บ่อเกลือ

ภาพที่ ๓-๑๐ สภาพถนนในอำเภอรอบนอก อ.เฉลิมพระเกียรติ อ.บ่อเกลือ อ.สันติสุข

ผลการสำรวจประเด็นที่ผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อการท่องเที่ยวแบบขับรถเองเห็นว่าควรปรับปรุงเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

ก่อนเดินทาง (Before Self Driving)

มีประเด็นที่ผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อการท่องเที่ยวแบบขับรถเองเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ได้แก่

(๑) ขาดข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยวแนะนำ เช่น Scenic Route / Tourist Drive

(๒) ขาดความรู้เรื่องสภาพถนนในบางพื้นที่สูงชัน และจุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย โดยควรจัดทำเป็น Driver Guide Book





อ.สันติสุข - อ.บ่อเกลือ



ถนนลอยฟ้าช่วง อ.สันติสุข - อ.บ่อเกลือ



ถนนลอยฟ้าช่วง อ.บัว - อ.บ่อเกลือ



ถนนลอยฟ้าช่วง อ.เมือง - อ.บ้านหลวง

ภาพที่ ๓-๑๑ สภาพถนนในพื้นที่สูงชันในจังหวัดน่าน

ขณะเดินทาง (During Self Driving)

มีประเด็นที่ผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อการท่องเที่ยวพบข้อบกพร่องเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ได้แก่

- (๑) การจราจรติดขัดในบางพื้นที่
- (๒) มารยาทและวินัยการขับขี่ของเพื่อนร่วมทาง
- (๓) บางพื้นที่สภาพถนนไม่ดี ขาดการซ่อมบำรุง โดยเฉพาะในอำเภอรอบนอก
- (๔) ไม่มีจุดพักรถหรือจุดชมวิวที่ได้มาตรฐาน โดยพบว่า บนทางหลวงเส้นทางจะมีป้ายจุดชมวิว แต่เมื่อขับรถไปถึงแล้วไม่มีจุดจอดรถ ทำให้เกิดอันตรายหากนำรถไปจอดบนไหล่ทางที่อยู่บนถนนลาดชันและทางโค้ง
- (๕) ไม่มีสถานีบริการน้ำมันมาตรฐาน โดยเฉพาะในอำเภอเฉลิมพระเกียรติที่มีเพียงปั้มหลอด
- (๖) ไม่มีการจัดการจุดจอดรถโดยสารขนาดใหญ่ (รถบัส) และรถขนส่งนักท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาการจราจรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยเฉพาะในวันที่มีการจัดงานตลาดนัดบริเวณช่วงเมื่อน่าน



แผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน

บทที่ ๔ เป็นนำเสนอแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน โดยเริ่มต้นจากการทบทวนแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านทั้งในกรณีของแผนระดับชาติ แผนระดับจังหวัด และแผนระดับท้องถิ่น จากนั้นนำเสนอกรอบแนวคิดการจัดทำแผนและผลการประชุมระดมความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาจากภาครัฐ เอกชน และภาควิชาการเพื่อจัดแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน

๔.๑ การทบทวนแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน

๒.๑ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) โดยกำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.๒๕๖๙ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” โดยเป้าประสงค์ ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (๒) การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุล (๓) การกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่พื้นที่และทุกภาคส่วน และ (๔) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางดำเนินการได้แก่ (๑.๑) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน (๑.๒) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการอย่างยั่งยืน และ (๑.๓) สร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทั้งในเชิงพื้นที่ เชิงเวลา ฤดูกาลและรูปแบบการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีแนวทางดำเนินการได้แก่ (๒.๑) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการ



ท่องเที่ยว (๒.๒) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และ (๒.๓) พัฒนาระบบความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีแนวทางดำเนินการได้แก่ (๓.๑) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและเพียงพอต่อความต้องการของตลาด (๓.๒) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทยและการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว มีแนวทางดำเนินการได้แก่ (๔.๑) เสริมสร้างภาพลักษณ์คุณภาพและความปลอดภัยให้กับประเทศไทย (๔.๒) ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยวและกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ (๔.๓) ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น (๔.๔) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุลเชิงพื้นที่และเวลา (๔.๕) ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีในการทำการตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ มีแนวทางดำเนินการได้แก่ (๕.๑) ส่งเสริมการกำกับดูแลการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ (๕.๒) ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง (๕.๓) สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว และ (๕.๔) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

ภายใต้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ (๑) การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (๒) ยกระดับระบบขนส่งสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยว (๓) พัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการเดินทางอื่นๆ (๔) พัฒนาศักยภาพสนามบินในการรองรับการท่องเที่ยว (๕) เพิ่มเส้นทางและจำนวนเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง (๖) ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่านแดน (๗) ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (๘) พัฒนาแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ได้แก่ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ



๒.๒ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ ประกอบด้วย ๔ จังหวัด ได้แก่ เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน มีเส้นทางถนนสำคัญประกอบด้วย (๑) ทางหลวงหมายเลข ๑ หลกโยธิน (ช่วงพะเยา-แม่สาย) (๒) ทางหลวงหมายเลข ๑๑ (ช่วงอำเภอเด่นชัย) (๓) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ (อำเภอเด่นชัย-น่าน) และ (๔) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๓ (อ.ร่องกวาง-งาว) และมีทางหลวงอาเซียน (AH) ประกอบด้วย (๑) AH๒ ออกจากไทยที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เข้าสู่เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน ประเทศเมียนมา (๒) AH๓ ออกจากไทยที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เข้าสู่เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว (๓) AH๑๓ ออกจากไทยที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เข้าสู่เมืองเงิน แขวงไชยบุรี สปป.ลาว

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ ได้จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๕ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับการพัฒนาในระดับชาติและระดับภูมิภาค โดยแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเกิดจากการบูรณาการทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมในการกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาภาคเหนือตอนบน ๒ โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนา “ประตูการค้าสากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา สินค้าเกษตรปลอดภัย ประชาชนร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ” โดยกำหนดประเด็นการพัฒนา ๔ ประเด็น ได้แก่ (๑) ประเด็นการพัฒนาที่ ๑: พัฒนาสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับต่างประเทศ (๒) ประเด็นการพัฒนาที่ ๒: สร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีศักยภาพ (๓) ประเด็นการพัฒนาที่ ๓: พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศิลปวัฒนธรรม สุขภาพ และ MICE เพื่อสร้างรายได้สู่ชุมชนและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มการท่องเที่ยวของกลุ่ม (๔) ประเด็นการพัฒนาที่ ๔: ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว

ภายใต้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๕ มีแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาโครงข่ายทางหลวงแผ่นดินเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน การก่อสร้างอาคารข้ามประตูจุดผ่านแดนห้วยโก๋น และการพัฒนาดิจิทัลตอนเทนส์และแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน อย่างไรก็ตาม ภายใต้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนฯ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการก่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการและการให้บริการขนส่งสาธารณะเพื่อรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดและการเดินทางข้ามแดนกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น

๒.๓ แผนพัฒนาจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕)

แผนพัฒนาจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๕ กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัดน่าน "เมืองแห่งความสุข เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ธรรมชาติสมบูรณ์ การเกษตรมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง ท่องเที่ยวยั่งยืน" และจะขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ดังกล่าวภายใน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่



ยุทธศาสตร์ที่ (๑) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยองค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
ในลักษณะชารัฐ ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ (๑.๑) การค้นหาองค์ความรู้ของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ที่ (๑.๒) การสร้างสรรค์ นวัตกรรมและการต่อยอดองค์ความรู้ กลยุทธ์ที่ (๑.๓) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ กลยุทธ์ที่ (๑.๔) การสนับสนุนผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์และสินค้าบริการ และกลยุทธ์ที่ (๑.๕) การพัฒนาเขตการค้าชายแดนและระหว่างแดน

ยุทธศาสตร์ที่ (๒) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วม
ของภาคประชาสังคม ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ (๒.๑) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ที่ (๒.๒) การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ที่ (๒.๓) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในภาคประชาสังคมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะชารัฐ และกลยุทธ์ที่ (๒.๔) การพัฒนาระบบจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตการเกษตร ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ (๓.๑) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกและขยายพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร กลยุทธ์ที่ (๓.๒) การพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร กลยุทธ์ที่ (๓.๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าแปรรูปการเกษตร และกลยุทธ์ที่ (๓.๔) การพัฒนาระบบตลาดกลางสินค้าการเกษตรและโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ที่ (๔) การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ (๔.๑) การค้นหาพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน กลยุทธ์ที่ (๔.๒) การบริหารจัดการภาครัฐและชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ (๔.๓) การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ (๔.๔) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่การท่องเที่ยวหนาแน่น และ (๔.๕) การยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นสากลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ (๕) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ (๕.๑) การพัฒนาด้านการศึกษาและคุณภาพชีวิตให้เกินค่าเฉลี่ยของประเทศ กลยุทธ์ที่ (๕.๒) การสร้างและพัฒนาภาคเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็ง กลยุทธ์ที่ (๕.๓) การเสริมสร้างสุขภาพชุมชน และกลยุทธ์ที่ (๕.๔) การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงภายในประเทศและเสริมสร้างความสัมพันธ์ชายแดน

ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๔ มีแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานในกระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และเป็นการลงทุนในส่วนของการสร้างพื้นฐานและระบบการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ได้แก่

- (๑) โครงการปรับปรุงผิวจราจรทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๑ ตอนบ่อเกลือ-เฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการโดยแขวงทางหลวงน่านที่ ๒ กรมทางหลวง



- (๒) โครงการปรับปรุงผิวจราจรทางหลวงหมายเลข ๑๓๓๓ ตอนแม่สะน่าน-ผักเหือก อำเภอบ่อเกลือ ดำเนินการโดยแขวงทางหลวงน่านที่ ๒ กรมทางหลวง
- (๓) โครงการปรับปรุงผิวจราจรทางหลวงหมายเลข ๑๐๒๖ ตอนผาเวียง-ปากนาย ดำเนินการโดยแขวงทางหลวงน่านที่ ๑ กรมทางหลวง
- (๔) โครงการปรับปรุงผิวจราจรทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๑ ตอนปางสนุก-น่าน ดำเนินการโดยแขวงทางหลวงน่านที่ ๑ กรมทางหลวง
- (๕) โครงการซ่อมแซมถนนเข้าสู่หมู่บ้านท่องเที่ยว สาย นน.๒๐๐๒ กองร้อย อสจ.-เมืองจ๋อง ตำบลเมืองจ๋อง อำเภอภูเพียง
- (๖) โครงการก่อสร้างถนนสายบ้านแสงดาวพัฒนา-บ้านบัวชัย เป็นเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง
- (๗) โครงการปรับปรุงถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวปากลี หมู่ ๘ อำเภอนาหมื่น ดำเนินการโดยอำเภอนาหมื่น
- (๘) โครงการซ่อมแซมถนนลาดยางแอสฟัลท์คอนกรีต สาย นน.๒๐๐๒ บ้านเมืองหลวง-สบบาย ตำบลเมืองจ๋อง ดำเนินการโดยอำเภอภูเพียง
- (๙) โครงการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก เพื่อการท่องเที่ยว (พระอารามหลวง) ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง ดำเนินการโดยอำเภอภูเพียง
- (๑๐) โครงสร้างเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว ดำเนินการโดยอำเภอเวียงสา
- (๑๑) โครงสร้างเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว ดำเนินการโดยอำเภอทุ่งช้าง
- (๑๒) โครงการถนนสายวัฒนธรรม (ของดินน่าย) ดำเนินการโดยอำเภอนาน้อย
- (๑๓) โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีน่าน ดำเนินการโดยวิทยาลัยชุมชน
- (๑๔) โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อการท่องเที่ยวในหมู่บ้านนวัตวิถี ดำเนินการโดยอำเภอแม่จริม
- (๑๕) โครงการศึกษาออกแบบผังการใช้พื้นที่และอาคารประกอบด้านชายแดนห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้มีการออกแบบชุมชนประตูด้านพรมแดน อาคารสำนักงานของส่วนราชการ สถานีขนส่งสาธารณะ สาธารณูปโภค และตลาดชุมชนการค้าชายแดน ดำเนินการโดยสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดน่าน
- (๑๖) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวมุ่งสู่เมืองสร้างสรรค์ (Creativity City) และจัดทำแอปพลิเคชัน Let's Go Nn และป้ายบอกทางสามภาษา (ไทย จีน อังกฤษ) เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ดำเนินการโดยสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน

๒.๔ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านได้จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน "น่านเมืองแห่งปัญญา ประชาคม



เข้มแข็ง แหล่งอารยธรรม เกษตรกรรม ยั่งยืน" และจะขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ดังกล่าวภายใน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต (๔) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการองค์การ (๕) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๖) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเกษตร และ (๗) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว

ภายใต้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) มีแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ การบูรณะซ่อมถนนลาดยางทางหลวงท้องถิ่นภายในหมู่บ้านต่างๆ เช่น ถนนเข้าจุดชมวิวยุทยานแห่งชาติดอยภูคา ถนนเข้าชมพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยาแห่งชาตินันทบุรี โดยแผนงานทั้งหมดให้ความสำคัญกับการก่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการและการให้บริการขนส่งสาธารณะเพื่อรองรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัด

๒.๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองน่าน

เทศบาลเมืองน่านได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) และกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเทศบาลเมืองน่าน **"เทศบาลเมืองน่านเมืองแห่งคนอายุยืน คีนถิ่นเอกลักษณ์เมืองเก่า เรามุ่งเป็นชุมชนน่านเมืองแห่งปัญญา ปรารถนาสู่สังคมคุณภาพ"** และจะขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ดังกล่าวภายใน ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (๒) ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจการลงทุนและการท่องเที่ยว (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของมนุษย์ (๔) ยุทธศาสตร์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น (๕) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพลังงาน และ (๖) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและการบริการ

ภายใต้แผนพัฒนาเทศบาลเมืองน่าน มีแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ การปรับปรุงสภาพถนนสายสำคัญภายในเขตเมืองน่านให้มีมาตรฐานและความปลอดภัยในการสัญจร (ถนนมหาชัย ถนนวรวิชัย ถนนมะโน ถนนรอบเมืองด้านทิศเหนือ) การทาสีตีเส้นจราจรในเขตเทศบาลเมืองน่านเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อการสัญจร การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสารในสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน

๔.๒ แผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน

กรอบแนวคิดการจัดทำแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านในการพิจารณาภาพรวมขององค์ประกอบต่างๆ ที่ควรนำมาประมวลเพื่อจัดทำแผนการขนส่งสาธารณะฯ ประกอบด้วย (๑) ยุทธศาสตร์และแผนงานของส่วนกลางและกลุ่มจังหวัดและท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง (๒) วิสัยทัศน์ของจังหวัดน่าน (๓) ข้อจำกัดในการนำไปปฏิบัติ (๔) ข้อเท็จจริง โอกาส ความท้าทาย และประเด็นที่สร้างความไม่ประทับใจของผู้ใช้บริการขนส่งสาธารณะ ผู้ให้บริการขนส่งสาธารณะ และผู้ขับขี่ยานยนต์เพื่อการท่องเที่ยวเอง (๕) วิธี



ปฏิบัติของจังหวัดอื่นหรือประเทศอื่นที่ใช้ในการจัดการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว และ (๖) การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตามแสดงตามภาพ ๔-๑



น่าน “เมืองแห่งความสุข เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ธรรมชาติสมบูรณ์ การเกษตรมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง ท่องเที่ยวยั่งยืน”

ภาพที่ ๔-๑ กรอบแนวคิดการจัดทำแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน

คณะผู้วิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ร่วมกับสำนักงานขนส่งจังหวัดน่านประสานหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การกำกับและส่งเสริมการขนส่งเพื่อการเดินทางและท่องเที่ยว การให้บริการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว และการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัด มาประชุมร่วมกันโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด (นายวรกิตติ ศรีทิพากร) ให้เกียรติเป็นประธานการประชุมฯ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยได้จัดทำร่างแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน ดังนี้

วิสัยทัศน์ “น่านเป็นจังหวัดที่มีการจัดการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีความเชื่อมโยง สะดวก ปลอดภัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีบริการขนส่งด้วยความเป็นมิตรไมตรี มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหลัก แหล่งท่องเที่ยวรอง และแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในท้องถิ่นของจังหวัดน่าน”

การดำเนินการยึดปรัชญาการดำเนินการ ๓ ประการ หรือ “NAN” ประกอบด้วย

- **N = No Problem** ไม่มีปัญหาเดิมเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนระบบการขนส่งไปสู่การขนส่งที่มีคุณภาพ บริการด้วยความเป็นมืออาชีพ สะดวก ปลอดภัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- **A = Accessibility** ประชาชนและนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงบริการขนส่ง และมีระบบการขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหลัก แหล่งท่องเที่ยวรอง และแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในท้องถิ่น
- **N = Endless Sustainability** ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพัฒนาการขนส่งที่ยั่งยืนด้วยความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่อง สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการ



แผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ และ ๔๐ แผนงาน/โครงการ โดยแสดงกลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ และหน่วยงานเจ้าภาพที่ควรดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการทำงานตามแผนงาน/โครงการ แสดงตามตารางที่ ๔-๑



ตารางที่ ๔-๑ กลยุทธ์และแผนงาน/โครงการตามแผนการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน

แผนงาน/โครงการ		ระดับ ความสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ
กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยว			
๑.๑	การจัดทำเส้นทางขับรถท่องเที่ยวแนะนำ (Tourist Drive Guide Book)	มากที่สุด	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ
๑.๒	การยกระดับจุดพักรถ และจุดชมวิวดำเนินเส้นทางท่องเที่ยวเป้าหมายให้มีความสวยงาม ปลอดภัย และมีที่สำหรับจอดรถ	มากที่สุด	กรมทางหลวง / กรมทางหลวงชนบท / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑.๓	การยกระดับถนนสายรองให้มีมาตรฐานและความปลอดภัยให้เข้าถึงชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย (อ.เฉลิมพระเกียรติ และ อ.บ่อเกลือ)	มาก	กรมทางหลวง / กรมทางหลวงชนบท / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑.๔	การส่งเสริมให้จัดตั้งสถานีบริการน้ำมันตามอำเภอต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง (อ.บ่อเกลือ อ.เฉลิมพระเกียรติ และ อ.สองแคว)	มาก	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ / กระทรวงพลังงาน / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑.๕	การปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานีขนส่งผู้โดยสาร (อ.เมือง อ.เวียงสา อ.ท่าวังผา อ.ปัว อ.ทุ่งช้าง) เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดน่าน	มาก	กรมการขนส่งทางบก / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑.๖	การปรับปรุงจุดจอดรถโดยสารสาธารณะขนาดเล็กในอำเภอต่างๆ ให้เกิดความน่าใช้และเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑.๗	การพัฒนาจุดให้บริการนักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ณ ด่านห้วยโก๋น เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้สูงอายุที่ต้องการเดินทางข้ามแดน	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาบริการการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว			
๒.๑	การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนส่งในเทศบาลเมืองและระหว่างอำเภอปรับปรุงสภาพรถให้มาใช้บริการ สร้างความ	มากที่สุด	กรมการขนส่งทางบก /



แผนงาน/โครงการ		ระดับ ความสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ
	ประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดน่าน (สองแถวไม้ ได้รับ Q Mark และแสดงเส้นทางท่องเที่ยว พร้อมบริการรับจองผ่าน Apps รับชำระเงินได้ทุกช่องทาง และร่วมทำงานกับชุมชนท่องเที่ยว)		กระทรวงการท่องเที่ยวฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒.๒	การทำการตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดน่านร่วมกับสายการบินและกิจการรถโดยสารที่ให้บริการสาธารณะและรถรับจ้างขนส่งผู้โดยสาร	มากที่สุด	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ / ภาคเอกชน
๒.๓	การส่งเสริมการเพิ่มเที่ยวบินแบบประจำเส้นทางให้ทำการบินมายังท่าอากาศยานน่านนครอย่างต่อเนื่อง	มากที่สุด	กรมท่าอากาศยาน / กระทรวงการท่องเที่ยวฯ / สำนักงานจังหวัดน่าน
๒.๔	การจัดทำป้าย/ป้ายดิจิทัล ณ Touchpoint ที่มีนักท่องเที่ยวใช้บริการมาก เพื่อแสดงแหล่งท่องเที่ยวและบริการขนส่ง (ชื่อผู้ให้บริการ สภาพยานพาหนะ สภาพเส้นทาง ระยะเวลาเดินทาง ราคาค่าขนส่งแนะนำ รายละเอียดการติดต่อรับจอง)	มากที่สุด	สำนักงานจังหวัดน่าน / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / ภาคเอกชน
๒.๕	การจัดทำคู่มือการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัด (ครอบคลุมรถโดยสารสาธารณะ รถราง รถตู้เช่าเหมา รถแท็กซี่ จักรยานยนต์รับจ้าง) และเผยแพร่บนเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ Blogger และสถานที่ที่มีผู้เดินทางมาก	มากที่สุด	สำนักงานจังหวัดน่าน / กระทรวงการท่องเที่ยวฯ
๒.๖	การส่งเสริมให้นารถมินิบัสมาใช้ทดแทนรถตู้โดยสารในเส้นทางที่กำหนด (น่าน – เฉลิมพระเกียรติ)	มาก	กรมการขนส่งทางบก
๒.๗	การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนส่งผู้โดยสารได้รับมาตรฐานคุณภาพ และพิจารณาให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการฯ ที่ได้รับมาตรฐาน	มาก	กรมการขนส่งทางบก
๒.๘	การกำหนดจุดจอดรถที่เหมาะสมสำหรับรถโดยสารนำเที่ยว (รถบัสเช่าเหมา / รถตู้เช่าเหมา) ในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่นในเทศบาลเมือง เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย	มาก	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒.๙	การจัดทำราคาค่าโดยสารและตารางเดินรถในรูปแบบป้าย และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการ ณ ที่หยุดรถประจำทาง/สถานีขนส่ง	มาก	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒.๑๐	การจัดทำราคาค่าโดยสารแนะนำสำหรับการเช่าเหมารถเพื่อการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวแนะนำ (น่าน-บ่อเกลือ / น่าน-ท่าวังผา-บัว / น่าน-เวียงสา-น่าน้อย / น่าน-ทุ่งช้าง-เฉลิมพระเกียรติ / น่าน-แขวงหลวงพระบาง ฯ)	มาก	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



แผนงาน/โครงการ		ระดับ ความสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ
๒.๑๑	การประสานโรงแรมและที่พักขนาดใหญ่ / ย่านการค้า ในการจัดพื้นที่จอดสำหรับรถบริการขนส่งสาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและเพิ่มสัดส่วนการใช้บริการขนส่งมวลชน	มาก	กระทรวงการท่องเที่ยว / องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๒.๑๒	การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนส่งฯ พัฒนาระบบบัตรสมาชิก (Member Card) เพื่อสร้าง Customer Engagement / CRM	ปานกลาง	กรมการขนส่งทางบก / เอกชน
๒.๑๓	การจัดระเบียบรถสาธารณะ โดยกำหนดให้นำมาตรวจสภาพต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานและต้องติดตั้ง GPS เพื่อแสดงตำแหน่งและชื่อผู้ขับรถให้สามารถติดตามดูแลทั้งรถและผู้ขับขี่	ปานกลาง	กรมการขนส่งทางบก
๒.๑๔	การพัฒนาทางจักรยานในเส้นทางท่องเที่ยวเป้าหมาย (อ.เมือง / อ.เวียงสา / อ.ปัว / อ.บ่อเกลือ)	ปานกลาง	กระทรวงการท่องเที่ยว / องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๒.๑๕	การพัฒนาทางเดินเที่ยว (เดินเท้า) ในเส้นทางท่องเที่ยวเป้าหมาย (อ.เมือง / อ.เวียงสา)	ปานกลาง	กระทรวงการท่องเที่ยว / องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาบุคลากร			
๓.๑	การพัฒนาผู้ประกอบการขนส่งฯ ให้มีความเป็นมืออาชีพด้านการบริการ และเข้าใจพัฒนาการและวิถีปฏิบัติที่ดีของจังหวัดอื่นและนานาชาติในการจัดการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว	มาก	กรมการขนส่งทางบก / กระทรวงการท่องเที่ยว
๓.๒	การพัฒนาบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำกับและส่งเสริมการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านให้เข้าใจพัฒนาการและวิถีปฏิบัติที่ดีของจังหวัดอื่นและนานาชาติในการกำกับและส่งเสริมการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว	มาก	กรมการขนส่งทางบก / กระทรวงการท่องเที่ยว / สำนักงานจังหวัดน่าน
๓.๓	การพัฒนาบุคลากรด้านการซ่อมบำรุงเส้นทางและอุปกรณ์การขนส่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น / กรมทางหลวง / กรมทางหลวงชนบท
๓.๔	การมอบรางวัล “Smart Driver for Tourists” เป็นประจำปีเพื่อสร้างความภูมิใจแก่พนักงานขับรถโดยสารที่ให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยความเป็นเลิศ และเป็นที่ประทับใจของผู้ใช้บริการ	มาก	กรมการขนส่งทางบก / กระทรวงการท่องเที่ยว /



แผนงาน/โครงการ		ระดับ ความสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ
			สำนักงานจังหวัดน่าน
กลยุทธ์ที่ ๔ ภาวะเป็ยบและกลไกการขับเคลื่อน			
๔.๑	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวและเอกชนเพื่อร่วมกับหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางและท้องถิ่นในการพัฒนาระบบการขนส่งภายในจังหวัดน่านโดยจัดตั้งเป็น “คณะทำงานขับเคลื่อนการขนส่งเพื่อการเดินทางและท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน”	มากที่สุด	สำนักงานจังหวัดน่าน
๔.๒	การพิจารณาปรับปรุงขยายเส้นทางเดินรถประจำทางภายในจังหวัดน่านให้เหมาะสมกับความต้องการเดินทางและการท่องเที่ยวในปัจจุบัน	มากที่สุด	กรมการขนส่งทางบก / ผู้ประกอบการขนส่ง
๔.๓	การขอให้รัฐบาลไทยเจรจากับ สปป.ลาว เพื่ออนุมัติปรับเส้นทางเดินรถประจำเส้นทางน่าน-หลวงพระบาง เพิ่มขึ้นจากเส้นทางเดิม (น่าน-หงสา-ไชยะบุรี-เชียงเงิน-หลวงพระบาง) เป็นเส้นทางใหม่ (น่าน-หงสา-นาปุง-เชียงแมน-จอมเพชร-หลวงพระบาง) เพื่อลดระยะเวลาในการเดินทาง	มากที่สุด	กระทรวงคมนาคม/ กรมการขนส่งทางบก
๔.๔	การจัดทำระเบียบเพื่ออนุญาตให้สามารถนำรถราง (รถลอยาง) มาใช้ให้บริการขนส่งผู้โดยสารประจำเส้นทางในเขตเทศบาล	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / กรมการขนส่งทางบก
๔.๕	การใช้มาตรการป้องปรามรถนอกระบบไม่ให้เข้ามารับจ้างขนส่งผู้โดยสารสาธารณะ	ปานกลาง	กรมการขนส่งทางบก
๔.๖	การใช้มาตรการป้องปรามมิให้นายรถนอกระบบบุคคลมาจอดขวางบดบังที่หยุดรถประจำทาง	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / ตำรวจจราจร
กลยุทธ์ที่ ๕ การวิจัยพัฒนาและการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว			
๕.๑	การศึกษาแนวการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาบริการขนส่งสาธารณะในจังหวัดน่าน (นำเงินจากกองทุนมาเพื่อพัฒนา เช่น นำรถโดยสารเก่ามาปรับปรุงสภาพ การวิจัยและพัฒนา ฯลฯ)	มากที่สุด	สำนักงานจังหวัดน่าน
๕.๒	การจัดทำระบบสารสนเทศ Mobile Application เพื่อจัดการจองและติดตามสถานการณ์การเดินทางของรถโดยสารสาธารณะ รถท่องเที่ยว รถแท็กซี่รับจ้าง และรับจองที่พักและร้านอาหารชั้นนำในจังหวัดน่าน	มากที่สุด	สำนักงานจังหวัดน่าน / เอกชน



แผนงาน/โครงการ		ระดับ ความสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ
๕.๓	การศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับเส้นทางเดินรถโดยสารระหว่างประเทศ (น่าน-หลวงพระบาง	มาก	บริษัท ขนส่ง จำกัด
๕.๔	การศึกษาความเป็นไปได้ในการยกระดับท่าอากาศยานน่านนครเพื่อรองรับการบินเช่าเหมา/การบินประจำจากต่างประเทศ	มาก	กรมท่าอากาศยาน
๕.๕	การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเดินเรือ/ล่องเรือท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน	ปานกลาง	สำนักงานจังหวัดน่าน / กระทรวงการท่องเที่ยวฯ
๕.๖	การศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้าง/ขยายทางเลียบเมืองจังหวัดน่าน	ปานกลาง	กรมทางหลวง
๕.๗	การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อใช้ในเขตเทศบาลเมืองเพื่อลดการใช้พลังงานและเพิ่มการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ปานกลาง	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๕.๘	การศึกษาความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจของการใช้บริการขนส่งสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน (รถโดยสาร รถมอเตอร์ไซด์ (ล้อสามล้อ) แท็กซี่ จักรยานยนต์)	ปานกลาง	สำนักงานจังหวัดน่าน



๖ เอกสารอ้างอิง

Richards, Greg, *Creative Tourism: Opportunities for Smaller Places?* **Tourism & Management Studies**,

๒๐๑๙; ๑๕(๑): ๗-๑๐.

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน), *แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕):* กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒. ๒๕๖๐

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดน่าน, *แผนพัฒนาจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕):* น่าน: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดน่าน . ๒๕๖๒

เทศบาลเมืองน่าน, *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕):* น่าน: เทศบาลเมืองน่าน . ๒๕๖๐

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔):* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ๒๕๕๙

องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน, *แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕):* น่าน: องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน . ๒๕๖๐

